

Kysucká knižnica v Čadci v zriaďovateľskej pôsobnosti
Žilinského samosprávneho kraja 2014

ŽILINSKÝ
samosprávny kraj
zriaďovateľ

S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

JAŠÍKOVE KYSUCE 2014

Zborník
vybraných
súťažných
prác
účastníkov
46. ročníka
celoslovenskej
literárnej
súťaže
mladých
prozaikov

JA

Obsah

Úvod	
Vyhodnotenie súťaže	5
Cena Rudolfa Jašíka	
Tomáš Gerbery, Occamova britva	9
Prémie	
Pair Dürer, Veža z pečiva	17
Katarína Želinská, Audrey	22
Peter Hoferica, Na poslednej strane stráca hrdina vieru a umrie.	27
Prémia Jozefa Hnitku	
Katarína Jančeková, 18 (fluorescentný adolescent)	37
Čestné uznania	
Branislav Uhrecký, Znova	43
Iva Polczik, Hmat	50
Dominik Oravec, Vločky istoty	54
Samuel Ondrija, Koaly milujú eukalyptus	62
Patrícia Chnúriková, Modrý dáždňik	65
Ludmila Zimmermannová, Reali(s)ta	69
Eva Lacová, Snenie	71
Michaela Brtková, Sandra	75
Dominika Moravčíková, Papierový kontinent	78
Viliam Nádaskay, A napísal teda niečo?	89

Úvod

Milí autori i čitatelia, priatelia slovenskej literatúry, predkladáme Vám výber najúspešnejších súťažných próz 46. ročníka celoslovenskej literárnej súťaže mladých prozaikov Jašíkove Kysuce 2014. Tento zborník víťazných prác je dôkazom, že literatúra je stále samozrejmom súčasťou života mnohých z nás, a že i v konkurencii širokého spektra nových druhov umení, médií a aktivít, ktoré dnešná doba ponúka, si stále uchováva dôstojnú a nezastupiteľnú funkciu sprievodcu, ktorý nám láskavo otvára brány do nových reálnych i myšlienkových svetov; obohacuje naše každodenné žitie i vnútorný život a zároveň cibri jazykovú i kultúrnu úroveň národa.

Jašíkove Kysuce sú celoslovenskou literárnou súťažou určenou mladým talentovaným autorom do 35 rokov, ktorí prostredníctvom súťaže prezentujú svoju tvorbu čitateľskej verejnosti. Celoslovenská literárna súťaž Jašíkove Kysuce má za úlohu podporovať rozvoj slovenskej literárnej tvorby, hľadať nové talenty medzi mladými ľuďmi, podchytiť mladých a začínajúcich prozaikov, nadviazať na pozitívne skúsenosti z predchádzajúcich ročníkov a zhodnotiť súťažné práce.

Mediálnymi partnermi pri propagácii podujatia sú regionálne týždenníky: MY Kysucké noviny, Kysuce – Nezávislý týždenník Kysučanov, Dotyky – Časopis pre mladú literatúru a umenie a Orol tatranský – Revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť.

Do 46. ročníka celoslovenskej literárnej súťaže mladých prozaikov Jašíkove Kysuce sa svojimi prácami zapojilo 50 autorov. V zborníku sú uverejnené víťazné práce mladých autorov v pôvodnom znení, bez jazykovej úpravy, tak ako nám boli doručené na webovú stránku www.jasikovekysuce.sk – „súťaž 2014“.

Odborná porota v zložení PhDr. Peter Mišák – predseda poroty, PhDr. Vladimíra Komorovská a Mgr. Július Balco posudzovala v literárnej súťaži Jašíkove Kysuce 2014 všetky súťažné práce a navrhla udeliť ceny v tomto poradí:

Cena Rudolfa Jašíka: Tomáš Gerbery (za text Occamova britva)

1. prémia: Pair Dürer (za text Veža z pečiva)
2. prémia: Katarína Želinská (za text Audrey)
3. prémia: Peter Hoferica (za text Na poslednej strane stráca hrdina vieru a umrie)

Prémia Jozefa Hnitku: Katarína Jančeková za text 18 (fluorescentný adolescent)

Čestné uznania:

Branislav Uhrecký (Znova); Iva Polczik (Hmat); Dominik Oravec (Vločky istoty); Samuel Ondrija (Koaly milujú eukalyptus); Patrícia Chnúrniková (Modrý dáždňik); Ludmila Zimmermannová (Reali/s/ta); Eva Lacová (Snenie); Michaela Brtková (Sandra); Dominika Moravčíková (Papierový kontinent); Viliam Nádaskay (A napísal teda niečo?)

CENA
RUDOLFA
JAŠÍKA

JE

Occamova britva

Vlak sa šinul vpred a vydával pritom melodický zvuk. Peter podriemkaval, no v duchu bol podráždený, pretože vlak meškal. Nikam sa neponáhlal, ibaže sa mu zdalo nepravdivé, že veci nefungujú tak ako majú. Láskyplne pozrel na svoju dcéru Kristínku, ktorá sedela na sedadle oproti a uprene hľadela do tabletu. Akoby pre ňu prestala existovať akákoľvek iná realita než tá, ktorú vytvára žiarová obrazovka elektronického média.

Peter by najradšej svoju trinásročnú dcéru pohladil a povedal jej, ako ju má rád. Vedel však, že by jeho emotívne gesto prinajlepšom len ticho pretrpela. Kristínka bola iná než ostatné deti – uzavretá a tak trocha zvláštna. Udalosti posledných rokov tomu nijako nepridali. Všimol si to, keď bola ešte malým dieťaťom. Raz spadla a rozbila si koleno. Bol vydesený, keď nepočul žiaden plač. Opýtal sa, či ju to nebolí a ona len detským hláskom odvetila, že áno, ale plač jej vraj nepomôže.

„Nemyslím si, že existuje nebo!“ povedala náhle Kristínka, no nezdvihla zrak.

„Čo sme si povedali o pohľade do očí, keď sa s niekým rozprávaš?“ napomenul ju Peter. S otráveným výrazom uprela na svojho otca meravý pohľad. Peter nevedel, či sa má skôr smiať alebo hnevať.

„Ako to myslíš, že neexistuje nebo?“ nadhodil náhle.

„Myslím si, že je to celé poriadny výmysel,“ odvetila Kristínka.

„Čo to čítaš?“ Peter sa natiahol po tablete, no ona bola rýchlejšia. Rýchlo ho schovala do svojho batohu.

„Prečo si mi povedal, že nebo existuje? Bolo to kvôli mamke?“ Dcéra na Petra vychrlila otázky a on sa odrazu zasekol. Pred piatimi rokmi Kristínina mamka náhle zomrela. Športovala, jedla zdravo a rozhodne nebola človekom, ktorý sa stresuje. Doktorovi povedali, že to bola pľúcna embólia, s ktorou sa vraj nedalo nič robiť. Peter musel vtedy osemročnej dcére povedať niečo povzbudzujúce a tak sa jej rozhodol oznámiť, že mamka je v nebi. Bolo až desivé, že Kristínka neplakala ani vtedy, keď sa dozvedela o smrti svojho rodiča. Iba sa spýtala, či musí ísť na pohreb.

„Budeme pochovávať tvoju mamu!“ skríkol na ňu vtedy Peter pomedzi slzy.

„Je studená a nehýbe sa,“ oznámila na pohrebe Kristínka sklamaným hlasom. „To nie je moja mamka.“ Ešte aj po tých rokoch Peter cítil ten zvieravý pocit, keď si pomyslel na to, ako sa na dcéru vtedy nahneval. Pritom by dal čokoľvek za to, aby sa s tým vedel vyrovnáť tak, ako ona. Nebol z ľudí, ktorý dokáže ísť jednoducho ďalej a žiť svoje životy bez ohľadu na to, čo sa stalo. Upol sa na svoju dcéru, možno až príliš. Vedel, že jeho rodina aj známi si myslia, že Kristínku rozmaznáva. Nedokázali pochopiť, že je iná. Rozmaznať ju bolo takmer nemožné, keďže si robila od malička všetko po svojom – dokonale a predsa inak. Nebola neposlušná to nie, ale bola príliš...

„Máte tu voľné?“ opýtala sa objemná pani v stredných rokoch, ktorá udýchane otvorila dvere. V rukách mala množstvo nákupných tašiek.

„Vidíte tu nejakú cudziu batožinu alebo miestenky?“ odpovedala jej Kristínka. Peter vedel, že to nerobí z drzosti, ale pretože nerozumie tým malým, ale dôležitým spoločenským rituálom. Začalo to v siedmych rokoch a on sa vtedy so ženou rozprával o tom, že dajú Kristínku vyšetriť. Po jej smrti z toho vzišlo. Sám sa s ňou dokázal bez problémov dohodnúť. Dokonca mal pocit, akoby býval s nejakým starovekým zákonodarcom a nie dieťaťom v puberte. Peter si však všimol, že tá pani podľa očakávania vrhla na jeho dcéru zarazený pohľad.

„Dobrý deň, samozrejme, posadte sa!“ vyzval Peter neznámu.

„Keby som tu nebola, môj otec by sa za mňa zrejme ospravedlnil, aby ste to nebrali zle a povedal, že som trochu iná,“ povedala Kristínka pozerajúc z okna. Peter videl ako sa neznáma pri jej slovách strhla. Sám sa v tejto chvíli cítil ako pokrytec. Ako môže jeho dcéra vedieť, že sa iným ľuďom sem-tam ospravedlní za jej správanie?

„Neodpovedal si mi!“ naliehala Kristínka a nasilu uprela na otca vyzývavý pohľad. Ten zavadil pohľadom o krížik, ktorý sa neznámej spolu sediacej hompálal na krku.

„Teraz nie je správny čas ani miesto,“ napomenul ju Peter.

„Pretože je tá pani pobožná a verí v nebo?“ opýtala sa Kristínka. „Kresťania majú byť zhovievaví a tolerantní. Takže tej pani to vadí nebude. Pretože ak áno, nebola by skutočnou kresťankou.“

„Kristína!“ vyhrklo z Petra.

„Len ju nechajte,“ povedala dobromyselne žena. „Keď boli moje dcéry v jej veku, neviete si predstaviť čo všetko stvárali. Všade samé obrátené kríže a bezbožné zobrazenia. Potom však dospeli, založili si rodiny a so všetkým tým rebelovaním prestali.“

„Ja nerebelujem, len chcem vedieť pravdu!“ povedala Kristínka. Peter sa nadýchol a videl ako neznáma s úsmevom prikývla.

„Neviem, či existuje nebo,“ povedal úprimne. „To sa však zvykne hovoriť deťom, ktorým...“

„...zomrie rodič?“ opýtala sa Kristínka.

„Chcel som povedať, ktorým sa stane nešťastie,“ podotkol Peter. „Prečo sa ma na to vlastne teraz pýtaš?“

„Mala som chvíľu,“ odvetila Kristínka ako by to bolo niečo úplne samozrejme.

„Vážne?“ usmial sa jej otec. „Aj ja som bol mladý a chcel som...“

„Nie takú chvíľu,“ odvetila Kristínka. „Proste som sa odrazu zamyslela a zistila som, že všetko, o čom si myslíme, že je pravda, je buď lož alebo na to nevieme odpovedať.“

„Od koho si také myšlienky pochytila? To máš z tých kníh, ktoré tak dychtivo čítaš?“ Peter ukázal prstom na batoh, v ktorom jeho dcéra schovávala svoju elektronickú knižnicu.

„Poslal mi ich môj kamarát,“ odvrkla Kristínka vyhýbajúc sa otázke. Peter zodvihol obočie, no nepovedal nič. Nevedel o tom, že by Kristínka mala nejakých kamarátov. Ako malá s tým nemala problém. Avšak teraz keď bola vo veku, kedy si deti začínali zakladať na tom, aby sa nestretávali s odpadlíkmi, to mala ťažké.

„Aký kamarát?“ vyzvedal sa Peter.

„No predsa Daniel,“ odvetila Kristína. „Občas si píšeme.“ Peter takmer vyskočil z kože. Daniel bol kamarátom Kristínkinej mamy z detstva. Teraz učil na univerzite a – posielal jeho trinásťročnej dcére knihy, vďaka ktorým kladla všetky tieto nezmyselné otázky.

„Nechceš, aby sme boli v kontakte, vidím ti to na tvári,“ povedala pokojne Kristínka. Nevyjadřila sa však k tomu, aký postoj zaujme k želaniu otca ona sama.

„Prečo sa navzájom potrebujeme klamať?“ pokračovala vo svojej úvahe, ktorú formulovala pomocou otázok.

„Nemyslím si, že je to také jednouché,“ odvetil Peter. „Predsa nemôžeš chcieť za jeden deň vyriešiť všetky záhady sveta, však?“ snažil sa odľahčiť situáciu.

„Podľa niektorých mysliteľov pokiaľ neexistuje Boh ani nebo, tak náš život nemá zmysel,“ povedala Kristínka. Nebola skleslá ani smutná, len to sucho konštatovala. Peter videl, ako sa žena na sedadle vedľa Kristínky rýchlo prežehňala.

„To predsa nikto nemôže vedieť!“ oponoval Peter.

„Podobne ako nemôže nikto potvrdiť existenciu Boha a neba. Práve preto by sme mali použiť Occamovi britvu. Ide o metódu pomenovanú po britskom filozofovi zo 14. storočia. Vlastne je to len metafora na jeden z jeho názorov.“

„Čože?“ nechápal Peter. Vedel, že raz príde deň, keď ho bude jeho dcéra poučovať a on na ňu bude hrdý. Nevedel však, že to bude tak skoro.

„V krátkosti povedané,“ oznámila Kristína tónom, akým učiteľ vysvetľuje prváčikom základné súčty, „ten jednoduchší prístup je ten správny. Nie je nutné zvyšovať množstvo problémov, ktoré musíme riešiť či prístupov, ktorými ich riešime.“

„To znamená Occamova britva?“ opýtal sa Peter.

„Nie presne, pôvodne sa týkala univerzálií,“ odvetila Kristínka, ale v súčasnosti si ju odborníci upravili do vyššie uvedenej podoby.“ Peter sledoval svoju dcéru, počul jej slová, no predsa nedokázal uveriť, že ich vyriekla. Bolo to ešte len dieťa. Nedávno sa preháňala na trojkolke a on na ňu dával pozor, aby sa nedostala na cestu, kde jazdia autá. Teraz mu tu prednáša o nejakých filozofických teóriách.

„Prečo teda nemôže existovať nebo?“ opýtal sa Peter, aby sa uistil.

„Nepovedala som, že nemôže existovať. Len je pravdepodobnejšie, že neexistuje, pretože toto vysvetlenie je zložité. To nás privádza k ďalšej otázke.“

„A tou je?“ vzdychol si Peter.

„Prečo je niečo a nie nič?“ Kristínka si zahryzla do pery. Tá otázka ju zrejme nesmierne trápila. Petrovi sa zdala nezmyselná, ale nemal na výber a snažil sa dcére vyjsť v ústrety.“

„Opäť Occam?“ opýtal sa s úsmevom.

„Nie, Leibniz,“ odvetila Kristínka, ignorujúc fakt, že toto meno nemeckého filozofa jej otcovi nič nehovorí. Peter videl ako sa mu dcérka stráca. Pokiaľ s ňou aspoň čiastočne neutrží krok, možno ju stratí navždy. Nemohli spolu zdieľať dotyky, emotívne narážky či iné spoločné skúsenosti tak typické pre otcov a dcéry. Mohli však viesť dialóg.

„To nesedí,“ začal Peter. „Pokiaľ by Occamova britva skutočne platila, svet by

neexistoval, pretože to by bolo jednoduchšie ako jeho existencia. A to už nehovorím o existencii ľudí.“ Kristínka na neho vážne pozrela, tento krát bez donútenia a na perách sa jej objavil náznak úsmevu. Bol to jej zrejme najšťastnejší výraz, ktorý Peter videl za posledné roky.

„Tiež si to myslím,“ povedala ticho. „Potom však nič nedáva zmysel.“

„Možno je to súčasťou Božieho plánu,“ zapojila sa pani z vedľajšieho sedadla do ich plánu. „My, obyčajní ľudia nemôžeme pochopiť Jeho plán.“

„Pokiaľ by existoval Boží plán,“ oponovala Kristínka, „nemali by sme slobodnú vôľu, pretože by všetko bolo dané a naše rozhodovanie by bolo len ilúziou. To je logické.“ Pani vedľa nej sa len nepokojne zahniezdila.

„Alebo je Boh proti logike?“ opýtala sa Kristínka. „Ako však môže byť proti nej, ak je vševedúci a navyše má plán, ktorého súčasťou musela byť aj logika, keďže jej umožnil vzniknúť?“

„Možno je práve Boh tým jednoduchším vysvetlením,“ začal Peter. „Aspoň pre väčšinu ľudí.“ Vyslovovalo sa mu to ťažko. Sám nebol veriacim, aspoň nie v cirkevnom zmysle. Pokúšal sa však o spojenie so svojou dcérou a to viedlo skrz zložitý rozhovor.

„Ľudia sú vďaka nemu lepší,“ doplnila neznáma pani.

„Nemyslím si to,“ povedala Kristínka. „On všetko komplikuje. Navyše kresťania nemusia byť lepšími ľuďmi, práve naopak.“

„Ale áno, pretože veria v nebo a život po smrti,“ nedala sa pani. Kristínka však pokrútila hlavou.

„Kresťan, konkrétne katolík môže spáchať čokoľvek zlé a pred smrťou sa vyspovedať a všetko mu bude odpustené. To je presne ten spôsob ako beztrestne páchať zlé veci po celý svoj život.“ Peter pokrútil hlavou. Kde sa to všetko v jeho dcére vzalo? Vo svojej argumentácii nebola agresívna. Snažila sa len domôcť pravdy. Zrejme tak ako väčšina ľudí. Teda aspoň dokiaľ sa nestanú staršími a nezavalia ich povinnosti a starosť o rodinu. Peter si až teraz všimol, že neznáma odišla. Radšej stála na chodbe a čakala na svoju výstupnú stanicu, než aby zdieľala rovnaký priestor s jeho dcérou. Petra z toho bolelo pri srdci, pretože to bolo neblahou predzvesťou budúceho života jeho dcéry.

Pokiaľ sa Kristínka nezmení, takéto odmietnutie bude zažívať pravidelne. Ľudia od nej budú odchádzať, vyhýbať sa jej a pokiaľ zistia, že majú silu či moc, tak si na nej vybijú svoje zúfalstvo. Peter natiahol ruku a dcéru pohladil po hlave. Bolo to spontánne a on si neskoro uvedomil, že Kristínka neznáša dotyky. Nechápavo sledoval svoju ruku, ktorá sa beztrestne dotýka gaštanových vlasov milovanej bytosti. Neodtiahla sa. Zbadal, že má trocha prižmúrené oči a zaťaté zuby. Rýchlo ruku stiahol. Nechcel, aby sa premáhala len preto, že on cíti potrebu vyjadriť jej cit dotykcom.

„Prečo?“ opýtal sa nechápavo.

„Vyšiel si mi v ústrety,“ povedala Kristínka. „Muselo to byť ťažké.“

„Podobne ako pre teba vydržať môj dotyk,“ dodal Peter. Súhlasne pokývala hlavou.

„Prečo sa tak náhle zaujímať o také zložité témy?“

„Pretože som iná a chcem vedieť prečo,“ odvetila pokojne.

„Možno si trocha zvláštna, ale to neznamená, že musíš spochybňovať všetko okolo

seba.“

„Čo ak musím?“ opýtala sa Kristínka a v jej očiach sa zablysl slzy. Peter sa vydesil. Nevidel svoju dcéru plakať odkedy prestala byť batoľatom.

„To je nezmysel,“ odvetil Peter. Najradšej by ju objal, ale vedel si predstaviť tie nesmierne muky, ktoré by pritom vytrpela a tak sa toho nápadu vzdal.

„Mám Aspergerov syndróm,“ povedala Kristínka. „Nedávno som prechádzala mamkiné veci a všimla som si, že ste ma ako dieťa chceli poslať na vyšetrenie. Niečo som si o tom prečítala a urobila si online test. Takmer vo všetkých bodoch som mala zhodu.“

„To nevadí,“ chlácholil ju Peter, no cítil ako ho v očiach pália slzy. Ako to mohol tak zanedbať? Vedel, že s jeho dcérou nie je nič v poriadku, ale stále to pripisoval strate rodiča v mladom veku. Kristínka excelovala v škole a nemala „typické“ problémy, čo z nej činilo skvelé aj keď trocha zvláštne dieťa.

„Tak preto všetky tie otázky?“ opýtal sa ticho.

„Nie,“ odvetila Kristínka pohotovo. „Chcela som sa presvedčiť, či spolu stále dokážeme komunikovať. Potrebovala som tiež zistiť, čo bude pre náš vzťah jednoduchšie – oznámiť ti to alebo nie. Potrebovala som zistiť, či túžiš po pravde alebo ilúzii.“

„Som rád, že tá britva nerozrezala puto medzi nami,“ povedal Peter. Až teraz si uvedomil, že keby zvláštnym dcériným „testom“ neprešiel, zrejme by sa mu už nikdy neotvorila. Kristínka upierala pohľad z okna a na perách sa jej objavil šťastný úsmev.

PRÉMIÉ

٢٤

Veža z pečiva

Myslel som si o sebe, že budem nežný milenec. Ale v posteli som nemotorný ako osem eur a ženu neuspokojím ani spolovice. Tiež som si namýšľal, že budem ukázkový šofér. Lenže za volantom som ustráchaný, nikdy nezaparkujem na prvý raz a strašne sa pri tom spotím. Napokon som veril v to, že keď sa po rokoch vrátim do rodného mesta, moji rodáci sa potešia, ľudia ma budú na uliciach zdravieť a pozývať na pivo. No nestalo sa – prišiel som sem a zistil som, že nikto ma nespoznáva a ja nepoznám nikoho.

Tu začína dej: Stojím pri bankomate a vyberám posledné peniaze. Môj život pomaly končí. Slnko krásne svieti a vyhrieva tento bohapustý svet na tridsať stupňov. O chvíľu sa zo striech bytoviek začne dvíhať omamný závan vyprázaného rodinného tepla. Strčím si dve desať euróvé papiere do vrečka a otočím sa na odchod. Ľudia na schodíkoch pred bankomatom už netrpezlivo čakajú, kedy príde rad na nich. Za mnou stojí pekná mladá žena, ktorá na mňa pozerá, akoby sa snažila spomenúť si, odkiaľ ma nepozná. Možno z tvojho sna, ty nahoramenná vrbica!

Zúčtovanie s vlastným osudom: sadnem si na terasu cukrárne Harlekyn a objednávam si zmrzlinový pohár so všetkým. Sklamany dostávam sklenenú misku s piatimi kopčekmi zmrzliny, šľahačkou, kakaovou polevou a nejakým kompótom. Takže toto je všetko? Zjem to v rekordnom čase, až ma rozbolia zuby, hlava aj oči. Námestie vyžaruje posvätnú žiaru striebrištedného ničnediania. Neživo pôsobiace groteskné stromy majú sračku nebies zaseknutú medzi konármi. Čašník má zlatý zub, zaplatím mu a dovidenia. Na umieraní v malom meste je zázračné to, že trvá oveľa dlhšie, než vo veľkomeste, pretože je tu všetko omnoho lacnejšie a pomalšie. Priplazím sa k fontáne smútku, okolo ktorej posedávajú dôchodcovia, milenci a tinedžeri, ktorí po sebe pokukujú s očami plnými pornografického iskrenia. Ja nemám nikoho, sex mi je lahostajný. Večer to možno navrtnám do nejakej opitej mimozemšťanky.

Lahnem si na obrubník a o päť minút ma mestský policajt špičkou topánky zašliapne ako ohorok, že vraj tu nemám čo polihovať za bieleho dňa, čo si pomyslia slušné panie učiteľky materských škôl so strúhanou cviklou miesto prirodzenia!? Postavím sa, oprášim sa a poďakujem mu za služby. Kostolné veže bezprizorne odbíjajú dvanásť hodín.

Námešťania sa dvanástym úderom začali meniť na dav hladačov terás – a razom zaplnili okolité reštaurácie, kaviarne, čajovne a bistrá. Ja som mal brucho plné zmrzliny so všetkým a tak ma vábivé vývesné tabule ceriace vnady svojich kriedových nápisov s denným menu vôbec nelákali. A započalo radostné štrnganie príborov – tá cvendživá dužina poludnia. Cinkalo mi z toho v hlave ako v prístave a tak som sa pobral ukryť sa do tieňov píní a ópií v mestskom parku, veľkom zelenom fetovisku tohto utešeného umierakova. Ideálne miesto na spáchanie pomalej, prerušovanej samovraždy! Sadol

som si pod strom, ku ktorému chodia všetci štat, lebo je najstarší v celom okrese – pamätá si moč Drugetovcov aj Andrassyovcov. Zavrel som oči a pár sekúnd nasával zmes vóní a smradov toho na smrť odsúdeného okamihu – cigaretový dym od robotníkov, ktorí kopali akýsi kanál okolo oplotenia amfiteátra, čpavok, schnúca býčia tráva, fúzy mrakov zápachajúce neskorým ozónom, hlina plná mravcov a červených chrobákov, práchnivá kôra.

Zrazu sa ozval ženský hlas. Povedal: „Prosím ťa, nemáš cigu?“ Otvoril som oči a zbadal siluetu anjela. Bol to anjel s prefajčeným hlasom, oblečený v čiernom tričku siahajúcom po pupok, ktorý bol mierne vypuklý, asi ako avokádo. Nenamaľovaná, so zlou pleťou a riedkymi vlasmi zostrihnutými tesne pod uši – stála nado mnou ako maják nad príbojom a nakláňala hlavu, akoby tým chcela dokázať, že je ešte panna, lebo nikto iný v tomto meste také gestá už nerobí.

„Koľko máš rokov?“ opýtal som sa.

„Čo ťa je do toho?“ odvetil anjel a otočil sa na odchod.

„Počkaj,“ postavil som sa. Prasklo mi v kolenách a trochu sa mi zakrútila hlava.

„Tak máš cigu, či nemáš?“ otočila sa späť ku mne.

„Nemám,“ hlesol som.

„Tak čau,“ znova sa rýchlym krokom vybrala dolu briežkom smerom k popraskanému chodníku, kde ju čakala jej o hlavu vyššia vychrtlá kamoška, na ktorej boli všetky šaty príliš krátke a príliš voľné.

„Ale veď počkaj, čo sa zmetáš?!“ zakričal som a ona mi na to miesto odpovede ukázala vztýčený prostredník. Pricupkala ku kamoške a spolu sa pobrali preč, čosi si šuškejúc. Zrejme si hovorili, čo za chuja to som. Alebo čosi iné, modernejšie, lebo „chuj“ je určite medzi mladými už úplne zabudnuté slovo.

Hrozne ma svrbel rozkrok. Pálil a štípal. Musel som niekde chytiť nejakú pliaгу. Ale odkiaľ? Pohlavný styk s niekým iným, než s mojou počestnou, čistou a jedinou družkou som nemal vyše roka. Aj honiť som si prestal, lebo som príliš zlenivel. A pohlavná choroba sa zo sna chytiť nedá. Po chvíli som však zistil, čo je príčinou týchto nepríjemných pocitov. Červený mravec. Vytriasol som ho z nohavice a rozšliapol. Boh mravcov si môže pre mňa za mňa aj fujaru vystrúhať! Smrť stála pri smetnom koši a zrudene z neho vyberala zbytky môjho infarktu.

Kde je tých sľúbených tridsať mečov, čo mi rozsekajú telo na pažitku?!

Dotackal som sa k detskému ihrisku, ktoré pozostávalo z rôznych abstraktných konštrukcií a zvalil som sa do dreveno-plastového domčeka, ktorý mal podľa všetkého slúžiť ako obydlie pre rodinne založených fetákov a bezdomovcom so zmyslom pre územno-právne vzťahy.

Mesto v polojesennom vzduchu svietilo ako šek. Povedal som si: „Prečo by som nemohol umrieť práve tu a práve teraz?“ a porozhliadol som sa okolo po nejakom peknom dievčisku s očami ako žiletka, či by som si na jej pohľade nemohol podrezať krk. Bola tam takých celá kopa, no každá mala nejaký program – niekam s niekým šla, alebo sa odniekiaľ ku niekomu vracala, skrátka ani jedna osamelá duša rovnakej vlnovej dĺžky ako ja.

Chvíľu som pozoroval, ako dvaja chlapi nakladajú gauč do stahovacej dodávky. Keď sa stratili späť vo vchode neďalekého činžiaka, vyskočil som na korbu dodávky a začal sa prechádzať medzi krabicami a naloženým nábytkom. Gauč bol surový, triezvy, akoby nikomu nepatril a navyše bol rozkladací – presne ako moja duša. Tak som zaliezol pod matrac, medzi struny a pružiny, do spodného oddielu, zastrčil som sa tam, aby mi ani vlások netrčal von a v tej stiesňujúcej útulnosti a tme som po chvíľke zaspal.

Ani neviem, ktorý boh ma trestá – zrazu som začul hlas Ivety Malachovskej, ako hovorí niečo o cholesterole. Otvoril som oči, no nevidel som nič, lebo som bol stále v tom gauči. Podľa preliačiny, ktorá mi tlačila na hrud, som usúdil, že na ňom niekto sedí. Občasné zavrzganie a mierny pohyb ma v tomto úsudku utvrďovali. Hlas Ivety Malachovskej vychádzal z televízora. Inak nebolo počuť nič iné a vo vzduchu bolo i cez hrubé matrace cítiť jemný závan popradskej kávy. Musel som prespať celé stahovanie a teraz sa nachádzam u niekoho doma. V novom byte, v novej obývačke. Aj napriek tomu, že som dosť silno potreboval na záchod, počkal som, kým sa zadok nad mojou hlavou nezdvihne, zvuky z televízora nestíchnu a vzduch v obývačke nevyčistí. Až potom som opatrne vystrčil z gauča nos. A za nosom aj zvyšok hlavy a potom aj telo. Vypĺznutý nábytkový živočích ma porodil na flakaty koberec rovno doprostred obývačky bohviekde blízko polnoci. V byte panovala tma. Niektoré krabice ešte neboli vybalené, obrazy ešte neviseli na stenách, byt v polovici nasťahovania sa. O veľkú skriňu bolo opreté zrkadlo a tak som sa v ňom zadarmo prezrel – aj som zabudol, aký som pekný a že mám na sebe oblek, kravatu – ešte aj slušivé pierko v chlopni. Lakované topánky trochu ošúchané a nohavice pokrčené, no inak ako zo škatulky – mohol by som sa ísť ženit! Niekde v diaľke zavil kojot. Bola to len sanitka, no oveľa viac by ma potešilo, keby to bol kojot. Lebo presne tak som sa cítil – ako kovboj na úteku pred zákonom.

Ticho som sa presúval po byte a objavoval stále banálnejšie a banálnejšie maličkosti. Svadobnou hostinou mi bol kúsok melónu a údený syr z chladničky – jediného zapojeného spotrebiča v rozbombardovanej kuchyni. V spálni ležali na nevelkej manželskej posteli dvaja muži okolo štyridsiatky. Jeden mal holú hlavu a druhý bol bradatý ako námorník. Dal som im mená Ludovít (tomu bradatému) a Jáson (tomu holohlavému). Lahol som si pod posteľ, rukami sa zaprel do matraca tvoriaceho nebo nado mnou a začal som ním triasť. Obaja sa po chvíľke prebudili. Boli zmätení a nevedeli, čo sa robí. Chvíľku sa pozerali okolo seba a uistovali sa načúvaním, či v byte nikto nie je, či sa nejedná o zemetrasenie a či sa nikomu nič nestalo. Na nič neprišli. Ludovít sa šiel pozrieť, či je vo zvyšku bytu všetko v poriadku a Jáson zatiaľ premýšľal, či sa má pozrieť pod posteľ, no napokon odolal tomuto detskému pokúšaniu a počkal na Ludovíta, ktorý sa vrátil do postele s ťažkým povzdychom a krútením hlavy. Keď znovu zaspali, vyšiel som spod postele, našiel niekde nejaké čierne pero a nakreslil ním Jásonovi pod nosom fúzy. Potom som vyraboval zvyšok chladničky (zbytok melónu, syra a dve plechovky piva) a odišiel som z bytu preč. Pred odchodom som ešte otočil zrkadlo čelom ku skrini a diaľkové ovládanie od televízora som schoval do gauča.

Noc mala čudnú teplotu aj farbu a ja som sa ocitol uprostred sídliska, ktoré som z duše nenávidel, lebo som na ňom vyrastal a nezažil som tu nič, o čom som ako malý chlapec sníval. Za iných okolností – teda za „normálnych“ okolností, keby všetko bežalo tak, ako mi to naplánovali, by som teraz zrejme prijímal dary. Môžem ja osrať vaše dary! Tehličky väzenskej celičky. Vaše predstavy o tom, čo by si mohol priať človek, ktorý chce svoju existenciu priblížiť k ideálu malomeštiackej predstavy domáceho šťastia. Schuti som si kopol do odpadkového koša, až to tak zadunelo, akoby sa na nás valil osud so svojimi bratmi ozbrojenými kyjakmi spravodlivosti. Sídlisko na mňa pôsobilo depresívne, začali mi z prítomnosti na tomto kuse zbytočnosti rásť kopytá. Rozbehol som sa ako šialený, ako zmyslov a pudov zbavený – až na jeden: na pud sebazáchovy, na zmysel pre útek na slobodu. Lenže pred týmto sídliskom sa nedá utiecť, to sídlisko som ja, jeho poloslepé, polodospelé paneláky sú mojimi kostami.

Vycvičený seriálom Baywatch som prebehol asi tristo metrov a takmer som sa zrútil, lapajúc po dychu, s tepom dobrých dvesto úderov za minútu. Kým som sa zvíjal na zemi, pribehol ku mne akýsi pes, vyzeral ako strážca púdreňky a za ním ku mne dobehol aj hlas jeho pána: „Fuj, Dalibor, necháš to? Fuj! Nechaj!“

Aké som ti ja fuj?! Ale keď som zbadal, že majiteľom psa je meter osemdesiat sedem oholenej neomalenosti v teplákovvej súprave Lonsdale, radšej som sa ako „fuj“ tváril, kým sa aj so svojim trápnyim psom nepobral preč.

Tep aj dych sa mi upokojili, oči odszlili a ja som sa pozbieral zo zeme. Celý život za mnou a predo mnou Lidl. Kúpil som si šišku a napchal si ňou gambu. To ma trochu odvrátilo od neúprosnej osprostenosti, ktorá s hladom a únavou nutne prichádza a rozhodol som sa nemať žiaden plán. Už nikdy. Radšej budem lízať električkové kolaje!

Ani neviem ako, ale ráno ma zastihlo na výpadovke. Začal som stopovať. Zastavil mi mladý muž v golfe s levickou poznávacou značkou. Mal vlasy nakrátko a slnečné okuliare. Vracal sa z flámu a bolo mu veselo. Púšťal akési divoké techno a po krku mu stekal pot. Povedal som mu falošné meno, pravé som zabudol. Opýtal sa ma, kam mám namierené a ja som mu povedal, že idem pozrieť sesternicu v Štrasburgu. Vyhodil ma v Trenčíne, kde išiel pozrieť nejakých kamošov, s ktorými riešil kšeft s mobilmi. Dostal som chuť zbalit nejakú trenčiansku párku s fazuľkou a tak som sa pobral k morovému stĺpu. Decká sa ponáhlali do školy, chúdatká. Zazrel som jednu takú, čo sa mohla volať Jana alebo Zdena a mala krátke vlasy a piercing v nose. Oslovil som ju, či mi nevie poradiť, kde sa tu dá nájsť nejaká zaujímavá forma života. Dievčina na mňa pozrela ako na Číňana a ukázala smerom ku kostolu na kopci. Navrhol som jej, nech ide so mnou a ona rovnako bez slova ako pred chvíľou prikývla. Vlastne to bolo iba také pokrčenie ramenom a myknutie kútikom úst, ale signalizovalo to súhlas a tak sme sa spolu vybrali do kopca.

Okolo kostola sa rozliehal park, ktorý plynule prechádzal do lesa, kde sa zbiehali pankáči a pervitinisti. Začal som nadšene privoniať k hubám, ktoré tam rástli v mesmerických húfoch a keď som sa prinavrátil späť do reality, zistil som, že dievčina sa mi niekde stratila a že aj ja som sa stratil a že budem musieť znova súložiť iba sám so sebou.

Zahrabal som sa do opadaného oranžového ihličia tak, že mi trčal len nos a špičky mojich svadobných lakovaných topánok a s predstavou, že práve v tomto okamihu by som sa zrejme budil v posteli vedľa svojej legitímnej novomanželky, som asi umrel.

KONIEC

Katarína Želinská
23 rokov, Sabinov

Audrey

„Už tie niekto povedal, že vyzeráš úplne ako...“

„Audrey Hepburn? Hej, tisíckrát.“

Akurát, že ona bola pekná. Krásna. Ako keby ani nebola živá. Aj ON mi to prvýkrát povedal.

„Ja milujem päťdesiate roky!“

Ja som ich začala milovať práve v tej chvíli.

Už ste niekedy išli v živote sami proti sebe? Ja tak napríklad žijem. Je to divné, ale je to tak. ON to asi vedel.

„Vážne ťa ešte neoslovili na remake Raňajok u Tiffanyho?“

Žmurkala som dvojradom audrey-mihalnic a nechávala sa uviesť do rozpakov, pozvať na víno aj do postele. Otázku „Máš ma vôbec rád?“ som diskkrétne preskočila a už nikdy v živote sa ju pre istotu nikoho neopýtala.

Otcovia bývajú obvykle nepraktickí, veľkodušní a smiešne nemotorní, keď s vami ostanú sami. Ten môj zásadne všade nebol, lebo meškal, aj keď nemusel, a vždy si to ospravedlňoval vetou „Ja sa do hrobu neponáhľam.“ Meškal aj na prvé stretnutie s NÍM, keď som mu chcela dokázať, že som samostatne cítiaca bytosť, čo sa nakoniec ukázalo ako lepšia alternatíva, lebo neprišiel ani ON.

Moja teta Klára vôbec nebola teta, akú som vždy chcela mať. Nenosila koktejľky ani perly, len vyfahané svetre a nepila čaj z ružového porcelánu. Nedávala mi skúsené ženské rady a už vôbec nemala od života odstup, aký by všetky tety mali mať. Hovorila mi len „Nehrb sa!“ alebo „Zasa si schudla...“ alebo „Čo je to za vydriducha?! Na takých máš ešte čas!“ Nemala veľký starý dom ani drevenú šperkovničku so zamilovanými listami. Páchlo u nej po naftalíne a bránka k domu príšerne vŕzgala. Ten zvuk mi neprekážal jedine vtedy, keď sa za mnou zatvárala.

Mama ma vraj mala rada. Aj tá JEHO. Bývala v slnečnom trojizbovom byte s vysokými stropmi, ktorý sa jej po dvojročnej kalvárii podarilo vysúdiť od JEHO otca a vždy, keď sme prišli spolu alebo iba ja sama, piekla trojfarebnú bábovku. Vždy som sa jej chcela opýtať, ako sa to dá, ale nejako na to nikdy neprišla reč. Zakaždým HO uvádzala do rozpakov, ako správna matka. „Feričko mal v už v škôlke problémy s pamäťou. Tak som ho vždy doma cvičila: Feričko, čo ste dnes mali na obed? A on vždy povedal: Polievku a také druhé...“ Nebola trápna, naopak, skôr štýlová a cynická, keď hovorila zasa o svojom bývalom mužovi a JEHO otcovi. ON sa k nej správal indiferentne, akoby

ani nebola JEHO matka, ako každý, kto ju celý život beztretno a nespravodlivo má. Oslovoval ju krstným menom a prekrúcal v jej prítomnosti očami, rovnako, ako keď som našla spoločný podnájom. Tvrdil, že aj tak mohla za rozvod iba ona. Zvláštne, že MU nikdy nič nevyčítala, okrem toho, že si vždy zabudne otrieť nohy, kým vojde.

Zvláštne, že zakaždým, keď som išla sama proti sebe, som o tom vedela. Začalo to nevinne, takmer nenápadne, keď ma nevzal na firemný večierok a potom ho nejaká Iwanuška Zaláskovaná tagovala v tristofotkovom albume, zloženom prevažne z objímajúcich prsnatých peroxidových blondín. Keď som pri obede podotkla, že ani jedna z nich sa nepodobala na Audrey, vyhodil si ma z priateľov.

Zakaždým som našla niečo iné – nohavičky, hrebeň, parfém alebo prázdnu tubu od šampónu, proste veci, ktoré by ste si bežne zabudli na rýchlej návšteve u niekoho. Väčšinou to už ani neokomentoval, iba raz mi volal do práce.

„Prosím ťa, nenašla si včera niekde v spálni také kvetované pančuchy? Volala mi Alena, že stáli dvadsať euro, tak že ich chce späť.“

Nikdy som nepochopila, načo ľudia robia aj veci, ktoré nemyslia vážne. Nikdy som sa neklamala, že to tak nie je, ale išla som proti sebe. Ak by som to raz mala niekomu vysvetliť, neviem, čo by som mu povedala. Viem len, čo by som nechcela, aby ON povedal mne.

„Je koniec.“

Od začiatku som DOŇHO videla, ako do prázdneho pohára. Od začiatku som vedela, že ľudia sa nikdy v skutočnosti nemenia, že sa správam strašne iracionálne, že na ŇOM vlastne nič nie je. A od „Ja milujem päťdesiate roky!“ som to nedokázala zastaviť. Mysliet NAŇHO, cítiť JEHO vôňu na svojich veciach, donekonečna prezliekať JEHO postelne prádlo a ubezpečovať sa, že to tak má byť, lebo inak nemôže. Dala som mu kľúče od môjho, teda vlastne otcovho bytu, každú voľnú aj zaneprázdnenú chvíľu, keď si spomenul na moje telefónne číslo, slobodu, všetky bunky svojho bytia. Nikdy som mu nič nevyčítala – veď ani JEHO mama nie, bol na to zvyknutý z domu – a dávala si sakramentský pozor, aby som stále vyzerala ako Audrey.

Potom prišlo také divné ráno – odomkol si o siedmej, otec hromžiac, že nie sme hodinový hotel, buchol obývačkovými dverami a ja som pred NÍM stála, škaredá, strapatá a nenalícená. Prliš neskoro som si uvedomila, že takto Audrey určite nikdy nevyzerala.

„Nikam sa neposúvame. Nemá to perspektívu.“

Ráno mi obvykle býva zle, keď prudko vstanem, nenaraňajkujem sa alebo rozídem s chlapom, bez ktorého neviem žiť.

„Bude to tak lepšie.“

Chcel oddeliť drobný šedý kľúč od desiatky ďalších, celkom identických, ale zlomil si necht.

„Kurva! Nechám ti ho u mamy. Aj s vecami, čo si si u mňa nechala...“

„Ja som si u teba nikdy nič nenechala.“

„Aha, tak to asi bude niekoho iného. Čau!“

„Vieš, že Audrey zomrela na rakovinu slepého čreva?“

Neviem, prečo som to povedala. Zastal vo dverách a zmraštil tvár, nebol zaskočený, nikdy nebol zaskočený, ale asi to nečakal.

„To je zvláštne, nie? Umrieť kvôli niečomu, čo tvoje telo vlastne nepotrebuje, ale nevieš sa toho zbaviť – jednoducho sa s tým narodíš.“

Zažmurkal, akože ty si úplne prepnutá, a vyšiel do chodby.

„Myslíš, že to veľmi bolelo?“

Nepočul ma. Asi nie viac, ako ON mňa. Ako toto celé. Ešte aj v tejto chvíli som mala sto chutí rozkopať mu hlavu, ale to len preto, aby tu ostal, aby som ho mohla ošetrovať a ofukovať až do smrti... Pokrútil hlavou a tresol dverami. Otec sa ma naštvane opýtal, či by som sa za NÍM nemohla do konca týždňa odstahovať.

Listy na rozlúčku, to nikdy nebol môj ani Audreyin štýl. Lúskala som Panadoly ako hrach. Jeden za otecka, jeden za tetu Kláru – jeden za NEHO... Zomieranie je veľmi zvláštne, lebo to nie je nejaký špecifický pocit. Normálka. Urobila som si kávu, napísala MU esemesku, že pre veci neprídem, tak nech v obálke pošle kľúč otcovi a sadla si k oknu. Videla som na ulicu, ľuďom do zachmúrených tvári a výkladov, od pekárne až po (síce len) bižutériu na rohu, a cítila sa úplne ako Audrey. Ešte aj otec si niečo hmkal do škrkajúcej masti, keď v kuchyni vyprážal rezne, aj keď Moonriver to určite nebol. Z pekárne vyšla nejaká žena, malá žltá igelitku Billa a široký biely klobúk, hrozne sa ponáhľala a vyzerala úplne ako moja mama, vlastne to asi bola ona, lebo sa na mňa pozrela, pokrútila hlavou a bežala ďalej...

„Počuješ ma? Haló...“

Nieko ma nešetrne fackoval zo strany na stranu, až mi trpeli obe sánky.

„Teraz si pekne strčíš prsty do krku, lebo inak ti ich tam napchám ja!“

Znelo to tak zvláštne štýlovo a cynicky, vôbec nie ako otec, veď ten koniec koncov pri ničom dôležitom nikdy nebol. Ako som mohla byť ešte aj teraz taká hlúpa, že som sa obložila Panadolovými krabičkami ako Ofélia fialkami?! Poslúchla som, vždy som bola poslušná a keď to teraz nevyšlo, nemalo zmysel na tom niečo meniť.

„Ako... ako ste vedeli, že...“

Snažila som sa prehltnúť, aj keď už nebolo čo.

„Že urobíš niečo také?“

Skladala práve ozdobenú obliečku od vankúša na úhladné štvorčeky. ON z nej nemal vôbec nič, ťažko uveriť, že bol naozaj jej syn. Vlastne som tá posledná, ktorá by to mala spochybňovať – inak by som tu už nebola.

„Lebo som pred desiatimi rokmi urobila to isté, kým som si uvedomila, že to má zmysel, asi ako keď dobrovoľníci Greenpeace hádzu tie morské hviezdice naspät do mora.“

Nevedela som, čo povedať, čo sa hovorí, keď sa chcete zabiť a niekto vám to nedovolí. Prepáčte, bolela ma hlava a omylom som si dala namiesto jedného Panadolu dvadsať?

„Ale ja som nemala žiadnu potenciálnu svokru. Ani taký silný žalúdok, takže som grcala už po tretej tabletky.“

Asi pochopila, že mi ešte neodpovedala, alebo sa jednoducho hcela porozprávať.

„Keď mi priniesol kľúče, hneď som to vedela. Máš šťastie, že emhádečka chodí každých dvadsať minút.“

„Dáte si kávu?“

Bolo to tak milo absurdné, lebo som len umyla šálku, ktorú som pred chvíľou nedopila a znova sme sedeli pri okne.

„Je presne taký istý, ako bol jeho otec, a pravdepodobne aj starý otec, ako bude jeho syn... Dedí sa to po meči. Možno som ho mala viac tlčiť, neviem, ale pochybujem, že sa toho dá nejakým spôsobom zbaviť.“

Ešte stále sa mi strašne chcelo spať, takže som ju počúvala skôr zo slušnosti, no na ten rozhovor som si neskôr spomenula minimálne tisíckrát.

„A keď som ťa videla prvýkrát, hneď som pochopila, že si presne taká istá ako ja. Ako bola moja mama.“

Buchli dvere. Vrátil sa otec.

„Nemali sme už zemiaky, tak som zbehol do Billy a cestou som sa ešte zastavil U daňováka, na jedno malé, museli sme sa s Jožom dohodnúť, ako zajtra... Zmeškal som niečo?“

Teta Klára mi môj pokus o samovraždu nikdy neodpustila. Možno preto, že to bola ďalšia z vecí, ktoré mi v živote nejakým spôsobom nevyšli a možno preto, že jej prišiel argument „Každá žena sa predsa aspoň raz hcela zabiť kvôli chlapovi!“ nepochopiteľný a nekonfrontovateľný s vlastným životom. Musela som absolvovať desať sedení u psycholožičky, ale tá bola našťastie milá, nosila perly, mala tri netere a ponúkla ma čajom z ružového porcelánu.

„Nemôžete riešiť veci tak impulzívne, moje zlato.“

Povedala mi asi trikrát a potom som tam už chodila len tak, porozprávať sa a poradiť, či je na menštruačné bolesti lepší alchemilkový čaj alebo teplý obklad.

Keď od nás mama odchádzala, pršalo a zároveň svietilo slnko.

„Len čo sa mi podarí vybaviť nejaké poriadne bývanie, vrátim sa pre teba, srdiečko!“

„A ako dlho to bude trvať?“

Vtedy som bola ešte naivná, štvorročná a presvedčená, že ľudia všetko, čo povedia, myslia vážne.

„Určite nie dlho.“

„A naozaj už nemôžeš ostať s ockom?“

Ako hovorím.

„Nie, srdiečko.“

Zrazu ma prestala stísať a zovreľa pery do úzkej čiary.

„Možno to raz pochopíš, ale vlastne bude pre teba lepšie, ak nie.“

Od pekárne až k bižutérii sa urobila dúha.

„Vždy, keď ti bude smutno, tak si predstav, že je to most, po ktorom sa ku mne dostaneš.“

Vlastne to mi už nepovedala mama, ale teta Klára. (Trochu sa mi to pletie, lebo v oboch prípadoch pršalo a zároveň svietilo slnko). Každopádne je to hovadina. Keď niekto zomrie, tak je preč a žiadne dúhy na tom nič nezmenia. Deťom natárajú všeličo, aby sa ich zbavili. Aj keď mama vtedy ešte nevedela, že má na maternici tri zhubné cysty. Nechala ma tam čakať, pri okne s dúhou a nedala na mňa pozor, tak som vyrástla.

Keď idem po ulici, do pekárne alebo do práce, idem proti sebe. Je to jednoducho tak, a buď sa s tým naučíte žiť, alebo sa pokúsite o samovraždu, ale pravdepodobne nevyjde, takže je to aj tak jedno. Skôr či neskôr totiž pochopíte, že nie ste jediná.

„Slečna – prepáčte, je mi to trápne, takto na ulici – ale musím vám povedať, že vyzeráte úplne ako Amélia z Montmartru!“

Peter Hoferica
17 rokov, Sučany

Na poslednej strane stráca hrdina vieru a umrie

Nesmelo sa to rýmovať. Nesmie sa to rýmovať. V ramene ho pichalo, bolelo ho brucho a dostal chuť na žuvací tabak. Izba bola zavretá, plná puchu, čerstvý vzduch sa lepil na okno a všetko smrdelo. Vonku stál starý dom so šedým komínom, neposkytoval žiadnu inšpiráciu. Vzadu v pozadí vyrastali kopce bez mien, ružová vila a nebo plné oblakov. Šedé, modré, čierne, živé, zvráskavené.

Nepísal na papier, kedysi mal notesy, šesťsto notesov, no papier je nanič, nedá sa rýchlo prečarbať a škrtať to aj tak celé dokazia. Ťukal do klávesnice. Písanie je hra na klavíri. A on hral Chopinovu ligu.

jediné dve diery života

Znel nadpis básne. Zväčša svoje diela nijako nenazval, vlastne ich len nechával rozpísané a potom ich schoval, hniúce a práchnivejúce, až kým mu nepripadali nudné a nevymazal ich.

Raz za čas niečo vytvoril to áno, nedávno dokonca skúšal skladať sonet, sonety sú však príliš organizované, chýba im pachuť bordelu, ktorá by ich robila aspoň znesiteľnými a tak sa na to vybodol.

Musí však niečo vymyslieť, je hladný tvoriť, tak ako má chuť na tabak. Nesmie sa to rýmovať, taký štýl sa mu nepáčil. Musí sa od nich odlíšiť.

niečo som stratil
a znova po tom pátram.

Hnus. Tieto slová už niekto použil. Rimbaud. Alebo Dvořák. Nie, Dvořák nebol básnik.

zlatá cverna
visí
a hľadí mi do očí.
v labyrinte mi bola útechou,
no v živote je nanič.
chcem ísť svojou
cestou.

Trieska do steny. Celé to nestojí za nič. Pichne ho v ramene. Svet je tmavší ako býval včera. Neposkytuje mu NÁPAD. Nedáva zmysel. Stratil farby. Vybledol ľuďmi.

Prehrabuje si vlasy, rodičia nie sú doma, ruku má pevne zovretú v ortéze, dnes mal majstrovstvá, no kvôli dislokácii klavikuly ľavého ramena musí dva mesiace rehabilitovať a tak mu titul ukradol niekto iný. Najhoršie je byť doma.

Vypína počítač. Poézia je bezlepková žbrnda. Ani on sám nikdy nikoho nečítal. Nikoho si nekúpil, ani nepožičal, ani len sa nevysiakal do hocijakej zbierky. Problém básní je, že ich všetci radi píšú, no nikto ich nečíta. Verše ostávajú práchnivieť na poličkách, na stoloch, v šuplíkoch, v knihách, v mužoch, ženách, deťoch a tam samé umrú.

Prišlo mu zle. Jednak z myšlienok, ktoré mu trieskali do hlavy a taktiež z ostrého bodania v kľúčnej kosti.

Vstal, prehodil si tričko cez boľavú ruku, druhú prestrčil rukávom a vypadol z tej hnusnej, zlej, pekelnej, beznápadovej, strašnej strašnej strašnej izby. Zbehol dolu schodmi, nasadil si okuliare a z plastovej pokladničky v tvare cumlíka, kde si jeho rodičia odkladali päťdesiat-centovky, schmatol za hrst mincí.

Odomkol, no vzápätí sa vrátil do obyvky, vzal tabak, strčil si ho pod peru a vyšiel na ulicu. Nebola nijak zaujímavá. Odkiaľsi šiekali sliedky, vzadu hrýzol Astor kamene, teta na bicykli, chlap s kočíkom a malým chlapom vedľa neho, kopce vzadu, komín bez inšpirácie, strechy s červenými a oranžovými škridlami. Nadýchol sa dedinského vzduchu. Voňal sviežejšie ako mestský, no nebol z neho cítiť život. Mŕtve, mŕtve, všetko mŕtve.

neónový kríž,
nech sa každý kochá mojim hriechom.

Dva verše len tak. Všetko kraviny. Skontroloval päť. Mal v nej jedenásť mincí, dokopy viac ako päť eur. Nevedel kam ide, no išiel. Míňal domy, rovnaké domy odlišných farieb s oknami, strechami, kvetmi, psami, tabulkami varujúcimi pred psami, hlavnú cestu, ploty, križovatku, neónový kríž, bicykle.

Zastal až na stanici. Pokladnica zatvorená, no pred kolajnicami čakala hŕstka ľudí. Postavil sa vedľa vysokého cigáňa s károvanou zeleno-čiernou šatkou.

Ten cigáň bol skutočne vysoký, tak tri metre. Vzápätí ho napadlo, že by mohol kopnúť chlapíka do kolena a rozmrdať mu tvár troma údermi na nos. Krvavé hánky by si utrel do jeho šatky a vrátil sa spokojne domov. Peniaze by strčil do cumľa, pozrel nejaký film a šiel spať.

Jeho myšlienky prerušilo silnejšie pískanie. Vlak prichádzal. Vyvalil sa zo zákruhy a zabrzdil mu rovno pred nosom. Vošiel dnu, smrad, puch, mŕtvolý, pichanie v ramene. Našiel prázdne kupé. Roztiahol sa pri okne. O minútu vošiel cigáň, spýtal sa či je voľné a posadil sa oproti do stredu. Mal ho zabiť na stanici.

Pozrel na cigáňa čo najškaredším pohľadom, vstal a zmizol hľadať iné kupé.

Keď prechádzal chodbou, zdravou rukou otvoril okno a vyklonil sa. Do tváre mu udrel svieži vietor, plný života a síl. Voňal nádherne, vlasy sa mu vznášali a prúd vzdu-

chu mu prečistoval oči, nos i myseľ. Taktó vyzerala sloboda.

Zrazu ho napadlo, že by sa vystrčil hlbšie von. Nemotorne sa podoprel rukou o okraj okna a pokúsil sa preklopiť. Na druhýkrát to zvládol. Letel. Cítil vodu vietor zem ľudí. Divoký kôň, ktorý voľne klusá po lúke a môže preskočiť potok, môže sa oprieť o strom, môže si to rozdať s bohom.

načiahol sa za vánkom voľnosti,
rozprestrel krídla, nahol sa oknom a...
...a tvrdý drsný stĺp mu rozmetal tvár,
polámal sánku, zuby, oči
a jeho telo pripomínalo
čučoriedkový jogurt.

Ak by sa mu podarilo umrieť, bola by to najšťastnejšia smrť. Každý by ju závidel.

No dôležitejšie ako čierne myšlienky, bolo nájsť si miesto na sedenie. Strčil hlavu naspäť a zatvoril okno.

Preplnené. Veľké rite a tučné stehniská rozvalené na všetkých tých sedadlách, zmetené pohľady starcov a stareniok, všetko tak plné. Míňal vagón za vagónom až sa mu podarilo nájsť kupé s piatimi voľnými miestami a jednou pani. Mala dlhé vlasy a vážny výraz píše.

Sadol si k oknu, rád pozoroval pohyb vonkajšieho sveta. Zbožňoval premenu prírody, miloval husto zaborovicované kopce, zbožňoval rieky, zručaniny hradov, no najviac ho vzrušovali prechody medzi mestami a prírodou – keď sa stromy menili na bytovky, všetko tmavlo, bolo betónovejšie a slnko svietilo až príliš umelo.

Dvere sa prudko rozrazili.

„Dobrý deň, pristúpili?“

„Áno. Pokladňa bola zavretá, rád by som si kúpil lístok.“

„Kam?“

„Kam až idete?“

„Do Košíc.“

„A nejde niečo ďalej?“

„V Košiciach stojí veľa prípojov.“

„Tak Vrutky-Košice.“

„5,10 vás poprosím.“

Odišla. Ešte chvíľu si vychutnával vonkajší svet a o sedem minút a štrnásť sekúnd zaspal.

Nesnival o ničom, akurát mu niekoľko slín stieklo na nohavice. Líce mal prilepené na okno. Aj nos.

Vlak zapískal a zastal. To ho zobudilo. Cítil sa zmetene a dezorientovane. Stará pani niekedy v priebehu jeho bezsenného oddychu vystúpila a nahradili ju dvaja zarastení dlhání s turistickými ruksakmi, karimatkami a spacákmi.

Čo ostane po nás z dasna?
S láskou sa rodíme.
takže láska?

Zatriasol hlavou. Potreboval sa vzchopiť. Nahodiť naspäť do švungu.

„Kde sme prosím vás?“

„Pred Popradom. Asi sa niečo pokafralo. Vraj nemáme vystupovať.“

Pred ním ležala na stolíku prázdna fľaša Rajca. Obzrel si ju. Príchut egreš. Nepamätal si, že by si na cestu zobral pitie.

„To je vaše chaloši?“

„Nie. To tu nechala tá baba.“

„Aká baba?“ Na sedačke oproti sa vlnil dlhý oranžový vlas. Vzal ho medzi ukazovák a palec. Pričuchol. Nevoňal ničím, no bol nádherný. Mal farbu prezretých pomarančov, pomela i grepu. Začala v ňom narastať zvedavosť.

„Taká stará jak ty, v Ružomberku nastúpila a teraz naposledy odišla.“

„Čo bolo naposledy?“ Vykrikol.

„Štrba.“

Postavil sa, poďakoval. Vlak sa znenazdania pohol.

„Nehovorila ako sa volá?“

„Nie, mala sluchátka.“

„A čo počúvala?“

„Čajkovského.“

„To vážne?“ Zhíkol úžasom. Zrejme sa s ňou bude musieť oženiť.

„Níee... robím si srandu, neviem. A však teraz už je to jedno nie?“

„Neni to jedno, ale dák. Čaute.“ Pozdravil bradáčov, vagóny sa pomaly posúvali vpred.

Predral sa cez niekoľkých stojákov (ľudia čo neradi sedia v kupé, radšej blokujú cestu na chodbe), otvoril dvere, odniekadiaľ naňho vykrikol sprievodca a on vyskočil...

Letel meter, dopadol na nohy a následne do kotúľa rovno z kopca do kríkov. Z otvorených dverí zneli nezrozumiteľné, zúrivé výkriky. V ramene ho bodla strašná bolesť, do očí sa mu nahrnuli slzy. Pichala ho kľúčna kosť i šípkový ker. Jeden z konárov mu vypáral dierku na rukáve trička. Pozviechal sa. Vlak už nabral rýchlosť. Nebolo cesty späť.

Chytil sa za ruku. Blčali v nej obrovské plamene. Vyšliapal nahor ku kolajniciam a pobral sa do Štrby, v ruke stále fľaška z Rajca.

Cesta bola dlhá, jednak ju sťažovalo zranenie, no horšie boli ostré kamene medzi kolajnicami. Krivkal a tackal a brodil sa. Do Štrby došiel niekedy podvečer.

Keď sa človek dostane do neznámeho prostredia, snaží sa nájsť akékoľvek záchytné body – sochu, obchodák, námestie, hlavnú. Trvalo nekonečne dlho kým sa zorientoval.

„Prosím vás nebýva tu niekde v okolí baba so sluchátkami a pomarančovými vlas-

mi? Pije Rajec a dnes sa vrátila z Ružomberku.“

Každý jeden človek buď pokrčil plecami alebo ho jednoducho ignoroval. Najradšej by ich všetkých roztrhal. Nešlo o to, že by ľudí neznášal, skôr neznášal ich bezcieľnosť a neochotu. Zavierali sa pred sebou v škatuliach a splachovali sa v záchodoch, len aby nemuseli na seba navzájom reagovať. Obalili život tonami plienok, až ho spod nich nakoniec nedokázali vyhrabať. Je to choré. Vždy to bolo choré.

Tma už zožrala väčšinu oblohy, rozsvietila pouličné lampy a nakoniec dostala aj jeho. Hľadal, snoril, pýtal sa, no po dievčine ani stopy. Ľudia ju poznali, všetci ju poznali, určite mu to len nechceli prezradiť...

Noc presedel na lavičke v parku. Spať nedokázal, len raz za čas zatvoril oči. Dľaň mu zohrievala zvláštna energia, pulzujúca z jej božského vlasu.

Niekedy medzi tretou a štvrtou otvoril prázdnu fľašu Rajca a oblízal hrdlo. Bola tam. Chutila mu. Akoby sa jazykom dotkol jej samotných pier. Túžil ju objasť. Túžil ju požiadať o ruku, chcel jej zozadu privoňať k vlasom, chcel sa dotýkať jej nôh a lýtok.

Zaspal.

Oči otvoril skoro ráno, tričko mu zamokрила rosa a triasol sa od zimy. Od mamy a oca mal dovedna šesť neprijatých hovorov, no to bolo momentálne jedno. Pobral sa k neďalekému obchodnému domu. Skúsil šťastie.

Obchodák to bol obyčajný, s obyčajnými obchodmi, s obyčajným priestorom pre fastfoody a s obyčajnými ľuďmi. Prechádzal od jedného vchodu k druhému a starostlivo sledoval zákazníkov. Udivovalo ho koľko ľudí stráca peniaze a čas na takéto kraviny.

Odskočil si na wécko. Bolo malé, no čisté a jednoducho zariadené s lesknúcimi stenami. Postavil sa ku pisoáru, vedľa neho krotil kobru nejaký obézny tučniak. Cecky mu odstávali a okolo krku a podpazušia sa mu skveli slané kruhy nechutného potu. Divil sa, ako si môže taký človek vôbec nájsť hadicu.

„Ako si dokážete nájsť hadicu?“ Opýtal sa. Muž zdvihol hlavu a až po chvíli urážku spracoval.

„To si zo mňa robíš srandu?“ Priložil ruky k telu. Zrejme bol nasratý.

„Ako si dočiahnete na vtáka?“

„Počúvaj ty buzerant, vypadni odtiaľto, lebo ňa zabijem!“ Ukázal na dvere.

Náš knižný hrdina dočúral, oklepal sa a venoval tučniakovi poslednú poznámku. „To keby chcem s takým bruchom...“

Vetu nedopovedal, na zem ho zrazila tvrdá päst, rovno do nosa. V ramene ho svinsky pichlo, nos pukol ako bublinková fólia a do úst mu stieklo niečo horké a teplé.

„Buzerant!“

Obézny medveď ho tvrdou špicou kopol do rebier.

Od bolesti zaskuvňal a hodnú chvíľu ostal nehybne na zemi, so slzami v očiach. Po niekoľkých minútach vstal a pokúsil sa umyť zakrvavenú tvár. Minul všetky servítky.

Keď vyšiel z hajzlov, dotrhnaný a dobitý, s napuchnutým nosom, ortézou na ruke, odkrival na najbližšiu lavičku.

Vtedy našiel čo hľadal.

Videl to len striedmo – Pomarančová hrivu, rýchlo sa ženúcu smerom k východu, s igelitkou v ruke. Vstal a rozbehol sa za anjelom. Po druhýkrát ho nemohol stratíť. Pred obchodákom sa hnalo mnoho ľudí a stálo mnoho áut. Zbadal jej nádherné vlasy ako nasadajú na sedadlo spolujazdca v malom modrom Forde. Chcel na ňu zakričať, no zmohol sa len na tichý chrapot.

Auto vyštartovalo z parkoviska a on sa za ním hnalo ako zmyslov zbavený. Utekal rýchlo. Beh to bol nemotorný, obmedzovala ho boľavá ruka, z nosa sa opäť vyvalila krv a od kopanca ho bodalo i v rebrách.

Ten prekliaty Ford naháňal takmer večnosť, až kým nezastal pred vysokým x-poschodovým panelákom, ktorého biely náter zažil svoje najsvetlejšie chvíľky niekedy v období komunizmu. Zastal a vydýchal sa. Telo mu išlo umrieť. Teraz to zvládne, musí to zvládnuť.

Vystúpila z auta, stále otočená chrbtom. Cítil jej prítomnosť, cítil jej dušu, jej chodidlá, jej krásne dlane. Chcel jej vyzuť ponožky, hrať sa s jej palcami, voňať jej krk a hladiť ju po bruchu.

Vedľa vystúpila s nákupom jej matka, no na tom nezáležalo. Dostal sa tam kde chcel. Utreľ si krv do trička

„Héeeeeej!“ Vykrikoval z plných pľúc. Obe ženy sa obrátili.

Sebavedomým krokom vystrelil k anjelovi. Priblížil sa na meter od pokladu.

„Musím ti toho toľko povedať!“ Vyštekol napokon. Chvíľu sa na seba zmetene pozerali, nevediac ako reagovať.

„Sorry, ale moc ťa nespoznávam. Kde sme sa videli?“

Vytiahol jej prázdnu fľašu dúfajúc, že si spomenie. Pár sekúnd sa mračila a potom jej svitlo.

„Kde som ťa to len... spal si vo vlaku? ale... ako si ma vôbec...?“

„Áno to som ja, cestovali sme spolu v kupé, našiel som tvoj vlas a strašne sa mi páčil a ty sa mi strašne páčiš a vedel som, že ťa musím nájsť a...“

Zrazu sa zarazil. Zblízka vyzerala úplne inak. Nemala pehy. Jej vlasy nedýchali pomarančom, ale boli skôr oranžovo-žlté, prefarbené. Mala veľké prsia a na nich obyčajné biele tielko. Pery mala ružové, plné a vlhké. Jej krk bol dlhý, so znamienkom uprostred. Stehná okrúhle, chodidlá drobné. Milý úsmev a tie poondiate prefarbené vlasy. Vôbec sa mu nepáčila.

„To je jedno,“ cekol potichu.

„Ako si ma našiel? A prečo vôbec? Kto si?“

„To je jedno. Predstavoval som si ťa inak.“

„Volám sa Linda.“

„Drž hubu.“

„Hí! Čo si to vôbec dovoľuješ?! Ale okamžite sa pober preč!“ Okríkla ho mama.

„Zmizni!“

„Ja len, že vaša dcéra je škaredá a vy ste škaredá a myslel som, že som našiel pekného človeka a pritom je to len ďalší ohyzd. Prepáčte. Musím ísť domov.“

Otočil sa a odišiel preč.

Na vlak nastúpil o dvanástej, celý čas sa skrýval pred sprievodcom na hajzli a domov prišiel o necelú hodinu a pol. Rodičia sa rozkrikovali a nadávali mu za rozbitú tvár, za nezodpovedný odchod, ale nič to s ním nerobilo. Od oca schyťal facku. Necítil nič.

Večer si otvoril pivo a zapol počítač. V ramene ho píchalo ako nikdy predtým, mal zlomený nos a narazené rebrá. Na klavíri zahral svoju poslednú partitúru.

jediné dve diery môjho života
z jednej vypadnem
do druhej ma hodia
a všetko medzi tým je len
hrdzavý klínek v srdci

Neexistovala. Otrhaná, absurdná myšlienka. Dopil, pokrčil plechovku a hodil ju do koša.

Vonku na ulici bolo ticho.

PRÉMIA
JOZEFA
HNITKU

JE

18 (fluorescentný adolescent)

V kúpeľni je rozbité zrkadlo.

Sedem rokov nešťastia, pomyslím si, keď stojím zhrbená nad umývadlom v malom priestore, studená voda z hrdzavej točky mi zlepuje mihalnice a rozmazáva riasenku po lícach. Bolo rozbité bohviečím, ale malé fragmenty nejako zostali pokope v ráme a poskytujú skreslené odrazy v drsnom žiarivkovom osvetlení. Je to skoro ako zábavný dom v lunaparku – odlupujúca sa farba na stenách a dverách, hrdzavé pánty a moja vlastná tvár zízajúca na mňa späť ako kaleidoskop. Myslím na to, že môj život prestal byť zábava keď som vyhodila Eda z môjho miesta na lavičke pred intrákom. „A ty si?“ „Nie som.“ Chcel byť kamoš. Dostal čo chcel.

Cítim ho ako stálu prítomnosť po mojej pravici a počujem vzdialené fukanie, no sústredím sa radšej na zvuky sirén a ruchu, ktoré prenikajú pootvoreným oknom dnu.

„Aký je tvoj príbeh?“

Pomaly vyfúknem dym spomedzi pier a roztvorím oči, vyrušená z pokoja. Edo stále hľadí na obrazovku svojho telefónu, ale nepochybné sa ma niečo pýtal.

„Prosím?“

„No príbeh. Každý má nejaký,“ tentoraz zdvihne pohľad a veľmi vážne mi pozrie do očí, akoby na tej otázke záležalo. Akoby som mu to niekedy povedala. Aj mu to objasním, že ja príbehy nerozprávam, tak nech si ide prečítať knižku.

„Takže mi to nikdy nepovieš?“ Znovu mi kopne do topánky a ja sa trochu odsuniem.

„Nie.“

Po chvíli pauzy. „Chceš niečo jesť?“

„Nie.“

Cítim, ako sa hmýri za mnou, gauč pod jeho váhou hlasno protestuje a potom ma zľahka potiahne za vlasy, aby som pootočila hlavu. Vyfúknem dym do jeho tváre, autá revú dolu na ulici a vzduch sa blyští, hmlistý od tepla, naplnený únavou, čo vidím v jeho očiach.

Položí si nos za moje ucho tak, že sa mu pery priamo hýbu oproti môjmu krku a nechám ho, nech rukou postúpi na moje rebrá. „Chceš sa so mnou vyspať?“

„Nie.“ Ďalší oblak putuje oproti jeho perám.

Znechutene krivím pery. Moja reputácia ma predbehla. Keď o tebe všetci vedia všetko, až do nechutných detailov, nikto nemôže byť len kamoš. Čakala som na to od Eda. Potom sme ticho, až je to nepríjemné, zalieza mi to pod kožu a striasa ma.

A tak sa len pozerám z okna špinavšieho, ako je môj život a hľadám na tej akože zasvinenej oblohe vtáka. Nie že by som ich za posledné roky nevidela dost. Žiadny tam nie je. Stále vidím iba rovnaké, hnedo-šedé šmuhy. Nad vysychajúcimi zrenicami držím pevne otvorené viečka, až pokým sa nerozslzím. Z tej nekvalitnej špirály zostane

už len bordel.

Chvalabohu, že na čiernu linku, z ktorej ma beztak štípu oči, som dnes ráno nemala nervy. Aj bez slz a bordelu, ktorý nakoniec zostane ako posledný. Vždy.

Váha tela vedľa mňa ma preruší z môjho dokonalého pokoja, keď sa rozgajdaný béžový gauč prehne o čosi viac. Ten náš gauč. Čo ledva drží v kope, s flakmi od každého jedla, ktoré kedy toto miesto videlo. Aj od kadečoho iného. Len ďalšia dávka bordelu, miznúceho odnikadiaľ.

Spod roztrhaného potahu trčí žltá pena a ja do nej zaryjem nechty aj s prstami, takmer až po háanky, pery stisnuté v tenkej linke. O chvíľu to už nebudem môcť urobiť.

Divný zvuk sa potichu roznesie miestnosťou.

„Čo?“ Hlas zastretý, ako nikdy predtým, chrapľavý a celkom cudzí. Môj nie.

„Neznášam tvoje nechty.“

„Zo všetkých vecí, čo sú na mne odporné?“

„Nie tak. Len sú také... až príliš pre kurvy.“

Na chvíľu ma to donúti pozbierať sa a len tak zo zvyku prekontrolovať gepardí vzor na gélovom podklade. Prvé kvapky mi dopadajú tesne nad prsia a stekajú dolu priehlbinkou medzi nimi.

„Keď som bola školáčka, najviac času som strávila so svojou babkou. Bola prísna a múdra a občas aj hnusná. Volala sa Františka. Chodili sme spolu do mesta a ona sa ma vždy držala za rameno – neviem prečo – bola som jediná koho znášala. Oproti novému knihkupectvu bola drogeria, v ktorej sme sa zakaždým zastavili. Vždy mi kúpila lak na nechty. Nikdy nie knihu v tom modernom obchode cez ulicu, len laky, tie najlacnejšie v drobných flakónoch. Mala som ich desiatky, občas ma dokonca nechala vybrať si farbu.“

Trhane sa nadýchnem, nával tlaku v hlave, ktorý núti tie otravné slzy stále tiecť a máčať mi tvár a dekolt, rozmazávať čiernu farbu, ma prinútil zafikať.

„Potom moja babka zomrela a ja som si tie laky musela kupovať sama. Zakaždým sa minuli. Bola to pre mňa akýmsi spôsobom povinnosť, viac ako tradícia. Akoby som ju zrádzala, keby som si ich nekupovala a neprelakovala si nechty tak často, ako som si zmývala vlasy.“

V tej chvíli sa pretrhne nejaká priehrada, ktorú som si tam stavala dlho, a ja plačem, až tak, že mi to berie kyslík z miest, z ktorých by nemalo. Revem, som ako decko a ja deti neznášam, už len z princípu.

Tvrdá pečeň a zmutované hormóny, to je vždy lepšia alternatíva. Ibaže toto plakanie je krajšie ako ktorékoľvek iné z tých miliónov predtým, pretože slzy nepije môj smradľavý koberec, ale mužské tričko.

Určite pekne vonia, Chanelom pre veľkých chlapov, ale na to som až priveľmi usopená a zaneprázdnená. Asi degradovaním samej seba.

Na vysokú mi už viac neostane. To, čo mi babka nechala, sa v jeden rok stihlo záhadne vypariť. Lebo kto nerobí, nežere. A nemá laky na nechty.

Nechá ma revať do jeho trička a potom si ma jemným pohybom na tom vyheganom gauči posadí na kolená, dá si dolu z vlasov šatku, čo nosí vždy, aby mu kučery nepadali

do očí. Vyfúkam si nos do nej a potom ho pobožkám. Akože, nemôžem ti kúpiť novú, ale aj tak ich máš príliš veľa a k tomu ešte mňa. A už sa viac neuvidíme, tak kašli na to. Pokrstíme starý gauč spolu, naposledy. Tak symbolicky.

ČESTNÉ UZNANIA

22

Znova

Štvrť na osem.

Ešte tak desať minút a kačka bude hotová. Ryža, tá už je.

Znova mimovoľne pozrela na hodiny.

Štvrť na osem.

Bol to u nej tak pevný tik, až sa cítila nesvoja, keď práve nebola v kuchyni a nemohla si pozrieť čas na závesných hodinách nad bezdverovým vstupom do miestnosti. Niekeď dokonca mala pocit, že tie hodiny sú jej jediným kontaktom s vonkajším svetom. Aj taký bol život žienky domácej s ťažkým telesným postihnutím a schizofréniou.

Na plný úväzok pracovať nemohla a rôzne jednoduché zamestnania s krátkou pracovnou dobou, ktorými si prešla, sa naskytovali čoraz menej a aj tie ju pripravovali o čas, ktorý mohla stráviť striehnutím na akciový tovar, čím dokázala ušetriť ich rodine cenné prostriedky.

A tak zasvätila svoj život práci v domácnosti. Pre ňu to znamenalo starať sa o pohodlie, stravu a čistotu dvom chlapom. A taký údel, bola presvedčená, si vyžaduje precízny časový rozvrh.

Sedem hodín a osemnásť minút.

O tolkejšie sme u nás mávali dávno po večeri, pomyslela si. Vždy o šiestej sa zišli všetci pri stole. Hoci aj keď mama nemala ešte navarené, predsa ona, otec a jej starší brat už sedeli za stolom. Tak to mávali aj u starkých a ktovie ešte koľko ďalších generácií dozadu. Len v tejto dobe sa akosi pretrhla tá niť.

Matúš poväčšine už ani neraňajkuje. Jej syn vstával polhodinu pred začiatkom vyučovania, rýchlo na seba niečo hodil a utekal do školy. Tam si už obvykle niečo kúpil. Čo vlastne robí teraz u seba v izbe? Túto otázku si kládla pomerne často. Pokiaľ sa z izby ozývala gitara, nemuselo ju to trápiť. Avšak čím ďalej, tým viac času bolo len ticho a ju trápilo, čo syn robí. A okrem toho boli zase aj také dni, keď sa až do večera doma neukázal. Ach, keby len nebol tak skúpy na slovo.

Za desať pol.

Stíham si ešte zapáliť? Skontrolovala kačku, prezrela si jej zlatohnedo sfarbenú kožu a znova pozrela na hodiny. Stíham.

Vyšla si na balkón.

Fajčila slimky, light. Tie najlacnejšie, čo práve mali v potravinách alebo v trafike kúsok od ich bytu. Aj tak sa jej zdali drahé a cítila sa kvôli tomu previniť, ale rada sa utešovala, že si predsa popri toľkom obsluhovaní manžela a syna zaslúži výdavok iba pre svoj komfort.

Bedrový kĺb jej nedovolil športovať; v televízii pre ňu existovali jedine programy, ktoré ju prinajlepšom aspoň nerozčuľovali; počítačom a internetom nerozumela a ani

nechcela rozumieť. Okrem starých filmov a piesní nemala takmer nič, čo by jej dávalo pocit radosti. A tie momenty, keď mohla rozptýliť napätie opakujúcim sa cyklom potiahnutí, vydýchnutí dymu a odklepnutí popolčeka; tým cyklom, vďaka ktorému jej akosi myšlienky prichádzali na um v usporiadanejšej podobe, to považovala za komfort, bez ktorého by jedného dňa naveky celkom zošalela.

Jej myšlienky sa znova vracali k synovi. Aj keď to bol manžel, kto zatiaľ ani len neprišiel domov, tým už nemalo zmysel sa znepokojovať. Iste, aj ten ju trápil, pretože tú kačku robila najmä pre neho. Chcela prichystať prekvapenie na všednú strediu aj vzhľadom k tomu, že si našiel stálu robotu a vzorne chodil domov v triezvom stave. Občas prišiel neohlásene neskôr, no to buď kvôli nadčasom alebo šiel pešo odprevedať kolegu Vlada, pričom niekedy u neho na chvíľu posedel. A to mu nechcela vytkáť. Bola rada, že konečne je začlenený do života - robí montáže osvetlenia a káblových rozvodov, čo ho baví a popritom si našiel aj kamaráta. Azda mu aj trochu závidela, ale zároveň i dopriala.

Najskôr sa znova zdržal s Vladom. Nemusela sa o neho strachovať. Bol dospelý a volajako to s ním zvládala aj v horších časoch. Ibaže Matúš, tomu síce na papieri chýbal len rok do dospelosti, no ešte mnoho mu ostávalo do tej ozajstnej a ona sa obávala, kade blúdi na svojich cestách za sebou samým. Vlasy mal po ramená, holil sa len zriedka a stále trval na tom, že bude nosiť čiernu. A tá jeho partia, tam vyzerajú všetci tak isto. Vlastne tie dievčatá vyzerali ešte horšie s tými roztrhnutými silonkami. Bože a k tomu tie holé kríže a také tie kovové ozdoby po tele!

Bola z toho znepokojená. V časoch jej mladosti boli rebelmi len chlapi s dlhými vlasmi a vytahanými riflami. Dnes, zdalo sa jej, byť rebelom je celkom bežné. Alebo niečo na ten spôsob, zrejme tomu vôbec nechápem.

Na moment obrátila svoju pozornosť na rozhovor u susedov, avšak vzápätí ju aj prestal baviť. Znova sa hádajú, čo budú pozeráť v telke. Syna vyženú, lebo má zle známky a má sa učiť. Nazdávala sa, že život svojich susedov pozná lepšie než oni sami.

Započula mraučanie pouličných mačiek. Zdalo sa jej, že aj ony cítia vo vzduchu tú istú lahostajnosť a farchu súčasne.

Čo môže ten Matúš robiť? Knihy nečítal, televíziu nepozeral a ani za počítačom netrúvil veľa času. Sporadicky nazrela do jeho izby s nejakou zámienukou, lebo dobre poznala, aký je háklivý na svoje súkromie. Zvykol sedieť za písacím stolom a tam niečo robil. Akoby si niečo písal, azda texty, noty, denník... alebo si možno aj kreslí. Keď ho pôjdem ohlásiť na večeru, zároveň ho aj skontrolujem a skúsím zistiť viac.

Keď dofajčila, pri vstupe do kuchyne znova pozrela na hodiny.

Za päť pol.

Vypla rúru a kačku vytiahla. Pustila sa do porcovania. Čas jej začal plynúť o čosi rýchlejšie, i tak ustavične odbiehal pohľadom k hodinám. Pokiaľ Jozef, jej manžel, ešte doposiaľ nedorazil, prišlo jej nanajvýš vhodné ho čakať s hotovou večerou.

Živo si predstavovala jeho nadšenie a chválu, prehrávala si opakovane rôzne scenáre. Najviac sa jej páčila verzia, v ktorej obaja, Matúš aj Jozef, zacítili vôňu z kuchyne a začali vyzvedať, ibaže ona by ich ďalej nepustila. Nechala by ich pár minút vyčkať

a až potom by ich zavolala ku stolu. Kútky úst sa jej pri premietaní tohto obrazu jemne fahali nahor, a tak znova raz po dlhšej dobe vyzerala pri práci spokojne.

Všetko bolo pripravené.

Pol aj šesť minút. Už len aby Jožko o chvíľu prišiel.

Uvažovala, či nezavolá Matúša ku stolu, ale povedala si, že ešte chvíľu počká. Dlhو ani nemusela, lebo sa ohlásil zvuk štrngajúcich kľúčov pri dverách.

Za päť trištvrté.

Oprela sa o drevený okraj oblúku v stene. Kľúč sa v zámke otočil a sa dnu už vchádzal jej manžel.

„Vitaj, Jožko. Kde si sa mi ty zas túlal?“

V momente, keď prehovorila, sa sústredene na ňu zahľadel, akoby bol ponorený do svojich myšlienok a nikoho pri vstupe nečakal.

„Žena, ani sa nepýtaj. To je škoda reči,“ riekol podráždene.

Mimochodom, jej skutočné meno bolo Erika. Erika Žňavová, za slobodna Potocká. Tak to stálo v jej občianskom preukaze, no sama by pomaly i bola zabudla. Keď aj niečo, obvykle bola jednoducho len „žena“ a ešte zriedkavejšie „mama“.

„Ale vidím, že ňu trápia, tak povedz.“

„Ak sa ti veľmi ráči to vedieť, poviem ti, ale najprv musím z auta vyniesť tú opravenú práčku. Matúš!“, urobil pár krokov k synovej izbe a zvolal.

„Čo je?“ ozvalo sa neochotne spoza dverí.

„Dole je kámoš, v aute má našu práčku. Sám to neunesiem, hybaj so mnou!“

„Veď máš tam toho kámoša, ne?“

„Žičník mu operovali, nemôže sa s tým natahovať.“

„Počkaj chvíľu.“

„Ja ti dám takú chvíľu! Šmýkaj, nebudeš ma srať ešte aj ty!“ Jozef spravil niekoľko nervózných krokov po chodbičke. Keď zastal, nevraživo pozrel na Eriku, náhle vystrel ruky od seba a nato plesol nimi o svoje šušťákové nohavice. „No je to možné?“, zasomral, „Človek mu musí furt aj sto razy niečo opakovať.“

„Poznáš ho,“ opatrne vyslovila Erika. „Nerád je vyrušovaný, keď má práve niečo rozrobené u seba v izbe. To patrí k veku.“

„No ešte sa ho aj budeš zastávať! Keď sa mu niečo povie, má počúvať na slovo – adolescent – neadolescent!“

Matúš si síce zlostne vzdychol, ale položil ceruzku a vyšiel z izby. Tak ako mama, aj on rozpoznal v otcovom hlase, že „má jeden zo svojich dní“. A vtedy mu neradno dávať zámienuku na záchvaty hnevu.

Kým sa obúval, všetci traja boli bez slova. Chlapi vyrazili a Erika stále nehybne stála na tom istom mieste. Takto si to nepredstavovala. Mali byť obaja vyhladnutí a na tvári sa im mal vykúzlil blažený úsmev, keď im oznámi, že ich čaká kačka. Chcela sa zmieriť s tým, že sa tak už najskôr nestane, súdiac podľa ich nálady. Nešlo to.

Po dvoch minútach jej prišlo zbytočné zaoberať sa viac svojim sklamaním a hneď nato si uvedomila, že synova izba je prázdna a má tak jedinečnú príležitosť. Iste, mala množstvo príležitostí cez dopoludnia, keď bol syn v škole, čomu niekoľko krát nedoká-

zala vzdorovať, lenže vtedy nikdy nemal žiadne veci rozložené na stole a dve skrinky vo svojej izbe pootvorené. Kiež by tak bol dôkladný aj v iných veciach.

Bez krátkeho vnútorného boja sa to nezaobišlo, ale predsa len našla odvahu pootvoriť dvere a prejsť cez prah. Uvedomujúc si časovú tieseň, pridala do kroku. Na Matúšovom stole ležalo množstvo papierových ústrižkov. Každý z nich popísaný ceruzkou. Všade bol na začiatku uvedený dátum a tam, kde bolo viac odstavcov, bol každý označený rímskou číslicou. Začítala sa do jedného z nich:

„I. Na začiatku lúka, pár stromov s takými červenými listami. Nie som si istý, ale zdalo sa mi, že v tvare obráteného trojuholníka. Pálilo slnko. Niekoho som hľadal (Luciu?). Potom výpadok, ale pamätám si ešte drevený oltár uprostred lesa, ovešaný vetvičkami s tým listím. Hore bola zavesená akási maska. Zrazu boli naokolo rôzni ľudia zo školy, všetci v čiernom a povzbudzovali ma k tomu, aby som si ľahol na lôžko pred oltárom. Keď som to urobil, cestoval som v akomsi slabo osvetlenom tuneli. Ďalej si nepamätám.

II. Naháňal ma cap (alebo také dačo) po dákej chodbe, pripomínala trochu školu. Ten cap však bol hnedý a mal čierne parohy. Bufetárka po mne niečo kričala a vtom akoby ma napichol. „

Počas čítania sa dovŕpila, že Matúš si zapisuje svoje sny. Zároveň sa jej rozbúchalo srdce, pretože sama sa desila vlastných snov - pripomínali jej akútnu epizódu schizofrénie. Dvadsaťjeden rokov úzkostlivo brala lieky a až na pár občasných výkyvov dokázala dobre fungovať v realite, avšak preventívne sa zároveň vyvarovala zaoberaniu sa snami či neobvyklými zážitkami a tiež okamžite vypínala televíziu, ak dávali film s niečím mystickým, strašidelným alebo ak v ňom niekoho prenasledovali.

Sny sú predsa bizarné, ukladňovala sa, lenže nebol to ich obsah, čo ju znepokojovalo ako skôr skutočnosť, že jej syn si ich pravidelne zapisuje. Zavrátala jej v hlave aj otázka, prečo sú zapísané na takýchto ústrižkoch a nie napríklad v zošite.

Keď začala byť pátravejšia, v jednej poličke našla knihu. Obzvlášť sa vynímala, lebo ostatné knihy boli uložené inde. Mala čiernu pevnú väzbu a na prednej strane bol v červenej vyobrazený obrátený kríž. Nápis bol v angličtine: Dream Interpretation in Perspectives of Satanism.

Jej nepokoj sa vystupňoval. Anglicky nevedela, ale ani nemusela, aby porozumela, o akú knihu zhruba ide. Ešte jasnejšie to bolo, keď ju otvorila a v stranách našla založené ďalšie ústrižky. Na niektorých miestach v knihe boli zobrazené mýtické bytosti - rôzne podoby čertov, upírov, vlkolakov, ale aj satyrov či zvieratá v strašidelnejšej forme. Vyčítala, že ústrižky sú zaradené k jednotlivým stranám podľa toho, o čom sny boli.

Ani si neuviedla, že do svojej hry na detektíva sa priveľmi vžila, až kým opäť nepočula zvuk kľúčov v zámke a otvorenie dverí.

Zazmätkovala. Vedela, že niečo musí urobiť s knihou, ale nevedela v momente, že čo. Vypadol z nej jeden ústrižok. Chcela ho dať k strane, kde aj pôvodne bol, lenže uvedomila si, že tú nemá ako zistiť, a tak ho náhodne niekde vložila. Knihu zavrela a dala na pôvodné miesto. Ako vychádzala z izby, správne tušila, že je neskoro.

„Dobre, zapojím ju už sám,“ vravel Jozef v kúpeľni.

Kým zatvárala dvere, jej sluch zachytil synove kroky. Už sa tomu nedalo vyhnúť. Síce

kráčala preč, no keď sa stretli, bolo celkom očividné, odkiaľ ide. Iná izba tam nebola.

Matúš zastal. Zapichol sa do nej pohľadom. Zhlboka sa nadýchol.

„Ty si mi liezla do izby?!“

„Chcela som len pozrieť, či tam nemáš žiadne špinavé prádlo,“ zaklamala. Bola to nepripravená lož, na bielizeň jej oko vôbec nepadlo.

„A? Nemohla si tam ísť, keď som bol v izbe?“

„Bola by som, ale ty by si zase bol nervózny, že ťa vyrušujem. Tak som využila čas, kým si tam nebol.“

Využila som čas, zopakovala si v duchu s výčitkami, veru využila.

„Tak nabudúce ťa poprosím, aby si mi zaklopala na dvere a opýtala sa, či sa môžeš pozrieť na moje prádlo, o. k.? Nemám rád, ak tam labzuješ, keď tam práve nie som.“

„Tak prepáč, ako si praješ.“

Matúš vycítil až neprirodzenú ústretovosť v matkinej odpovedi. Naďalej stál, čím jej dal najavo, že chce ešte niečo povedať.

„Pozerala si moje veci? Myslím na stole.“

„No tak... veci? Ako... na tvojom stole, hej?“, vydala zo seba rozpačito. Doparoma, už je neskoro, uvedomila si. Lož by už pôsobila nepresvedčivo. Pokračovala: „Všimla som si tie papieriky tam. Jeden som si aj prečítala, tak som sa aj začudovala, ale potom mi napadlo, že to si sny zapisuješ. Ja som si veľmi dávno, ešte pred chorobou, tiež zapisovala. Len by ma zaujímalo, čo s nimi potom ďalej robíš? A prečo práve na také ústrižky si ich píšeš?“

To bolo chytré, potešila sa. Nemal by ju upodozrievať, že si všimla aj tú knihu.

„Nuž, niekedy sa snažím si ich dáko vysvetliť, ale... to si nechávam pre seba.“

„Aha, však jasné. Sú to tvoje sny. Ja sa snov bojím, radšej ich neriešim.“

„Mami, prosím ťa, už si ale nepozeraj takto moje veci, dobre? Vieš, že to nemám rád a nechcem sa na teba hnevať.“

Vskutku, síce mával výkyvy nálad a sem-tam sa vedel na ňu osopiť, ale zakaždým sa následne cítil previnilo. Najmä preto, že mala tak ťažký život a bola, hoci to neznie pekne, hendikepovaná.

Súhlasne mu prikývla a odkráčala do kuchyne. Ani nemala nutkanie myslieť na tú satanistickú knihu, pretože ju utešili tie posledné slová - „nechcem sa na teba hnevať“. Dali jej vedieť, že je to stále jej syn; že nie je posadnutý diablom, len nevie, ktorým smerom sa vybrať.

Iba jedného sa Erika obávala - že na jej syna si čaká psychóza tak, ako si počkala na ňu. Otáznik nad tým, či Matúšovo utiahnuté správanie patrí k dospievaniu alebo predznačuje niečo zlé, ju mučil takmer každý deň. Vybavila si, ako ju vlastný rodičia v jeho veku ustavične sledovali a tým len prihoršovali jej silnejúcim paranoidným sklonom. Bože, aká som len hlúpa!

Jozef, keď už mal práčku aj otestovanú, prišiel ku kuchyni a zvolal:

„Donesieš mi večeru do obývačky? Chcem si zapnúť futbal v telke.“

„Ako chceš.“

Bola by pred niekoľkými minútami pripravená mu hrdo oznámiť, že je kačka s ry-

žou a čerešňovým kompótom, lenže ten slávnostný pocit z nej do poslednej kvapky vyprchal. A nemala ani to srdce volať Matúša ku stolu po predchádzajúcej udalosti. Tým pádom nemalo zmysel volať Jozefa, takže mu znova zanesie večeru do obývačky.

Najprv s ňou išla do synovej izby, pričom nezabudla zaklopať.

„Môžeš,“ riekol po piatich sekundách. Papierové ústrižky mal odložené stranou, po knihe sa ani neobzerala.

Chvíľu počkala na reakciu.

„To je kačka?“, predsa si len všimol.

„Áno, je.“

„Hm, to je fajn. Dávno som ju nemal. Tak vďaka.“

Celkom sa potešila, že aspoň tolko sa jej dostalo.

Jozef sa ani neunúval prezliecť. Tak ako prišiel, tak aj sedel na gauči s nohami vylodenými na stole. Keď mu Erika doniesla večeru, usadila sa do kresla.

„Povieš mi, čo sa dnes stalo, že si taký?“, opýtala sa najjemnejšie, ako len vedela.

„Ale... po robote sme šli k Pilčíkovi. Všetkí vieš ktorý, hovoril som ti o ňom. Má ten podnik a pomáha nám zhráňať zákazky. Tak sme tam boli v tej jeho taverne, trochu sme si dali a taký jeden smrad, no ako... toho nepoznáš... tak ten tam robil machra, že pre koho všetkého už elektrikára robil a tváril sa, že s niekým ako my on skončil len úplným omylom a hneď, ako sa bude dať, si nájde niečo lepšie. Veď, ako, nech si hovorí chlapec, nech si kváka o sebe, čo chce. Ale potom začal komentovať mňa, že akože patríam do starého železa, vieš? Ako nepovedal to takto, ale presne to chcel povedať a to som si už veru nenechal! To nie, nafúkanec jeden! Dobré vieš, ako ja neviem znášať takých ľudí. Ti poviem, že to je ale pekný vtáčik.“

Keby len on, pomyslela si Erika.

„Nejako sa to potom vyhrtilo,“ pokračoval, „a dali sme si aj pár do držky. Odtiahli nás a Vlado ma vzal na aute, aby som mal ako doniesť tú práčku.“

„To opitý šoferoval?“

„Všetkí len kúsok.“

Za celý čas, čo rozprával, sa Jozef pozrel na Eriku sotva dva razy. Nespúšťal zrak z obrazovky a tanier si nevšimol vôbec.

Erika zase pozorne hľadela na manžela a keď si ho znova a znova naprieč rokmi premeriavala, už jej ani plešinka na jeho temene neprekážala. Keď s tým skončila, s náznakom záujmu sledovala na zelenú trávu a dvadsaťdva chlapov kopajúcich do bieleho čuda. Po minúte si nemohla pomôcť a vyrušila manžela zo zanietenia:

„Vychladne ti to, jedz.“

Nohy zložil a prvý raz pozrel na tanier. Zatváril sa prekvapene.

„To... neni kura. To je predsa kačka.“

„Áno Jožko, správne vidíš. Je to kačka.“

„A my niečo oslavujeme vari?“

„Nie, len som chcela svojmu mužovi a synovi dnes spraviť radosť. To je všetko.“

„Do čerta, žena, z kade si ty zobrala peniaze na kačku? A to iba tak, v stredu? Čo sme my milionári?“

„Nie si rád, že je kačka? Kým boli naši nažive, týždeň pred maminými sviatkami si len básnil o kačke.“

„Ja som si len teraz našiel robotu a ty si zrazu len tak hocikedy spraviš kačku? To si mi aspoň nemohla dať vedieť? Mám začať kontrolovať tvoje výdavky?“

„Tak ty... ty! Ty chceš kontrolovať moje výdavky?“, sotva lapala po dychu. „Ty, čo si predbrával peniaze na chlast, chceš kontrolovať mňa, čo nás držíme nad vodou už x rokov? Ja sa tu hádam môžem aj roztrhať, aby sa mi dostalo nejaké uznanie v tejto rodine!“

„Zase ideš zo seba robiť hrdinku? A ja môžem za všetko? Nech sa páči, rob si! Ja si zatiaľ dám tú kačku, nech teda to stálo za to.“

Vstala a chystala sa odísť, ale ešte sa na nohe otočila.

„Tak aby si vedel, tú kačku mi predala Ukrajinka za polovičnú cenu! A pomyslela som na teba, keď mi ju ponúkla.“

Jozef nič nepovedal. Pozeral na futbal alebo sa tváril, že pozerá.

Erika si šla zapáliť. Pred vstupom na balkón pozrela na hodiny.

Za dve minúty osem.

Zajtra znova pôjdu od nuly. A potom znova... a znova.

Hmat

To bolo vtedy tak. Malo to takt, formu a fakt mi bolo vtedy dobre. A nikdy by som si v živote nevyčítala, že mi bolo, a stále je, tak dobre. Striedmosť a podobné asketické pičoviny sa vtedy nenosili. Ak si dohodnete vopred pravidlá, v podstate si vytvoríte veľké nič, pretože žiadne pravidla neexistujú. Pincípovosť! Vtedy vonku pršalo a mne bolo celkom zima. Na koži sa mi vytvárala lepa, pretože sa mi páčilo sledovať svoju pokožku vo viacerých tvaroch. V ten deň ma prepadla túžba po živote, ktorý je možno nenormálny, možno normálny, ale musela som si tým prejsť. Nikdy predtým som si nevedomovala, aké možnosti dosiahne človek vtedy, keď prestane cítiť to, čo cítil predtým. Ani by ma to nenapadlo. To však nebolo potrebné analytickejšie skúmať, pretože sa to už dialo. Trvalo to pár rokov. Bolo to v začiatku, a preto som nemohla využiť všetky možnosti svojho tela. Ľudia si nevedomujú hmat. Nikde. Ani keď sexuujú, pretože sa nemilujú. Iba bezmilosrdne súložia.

Stalo sa mi to vtedy, keď som raz vstala a bola som veľmi unavená. Svietilo slnko a ja som bola vtedy veľmi smädná. Vstala som na bosé nohy, ktoré mi pohladkali kožu, ktorá bola na päťach trochu tvrdšia, no ja som ju aj tak dostatočne, už vtedy necítila. Sledovala som len popraskané malé žilky na stehnách. To všetko som dokonale stihla cestou. Prešla som na záchod a na toaletu. Tyčinky a čapíky môjho oka vtedy rozpoznávali univerzum, v ktorom sa nachádzala moja existencia. Išlo o vtedajšiu existenciu, ktorá mi neponúkala toľko, koľko som začala zažívať potom, keď som si začala vážiť hmat. Narodíte sa s ním, je vám daný, pokiaľ sa nenarodíte a nepoletíte na základe nejakých karmických zákonov do neba alebo do pekla. Moje kroky viedli do šatníka, pri ktorom sa mi zakrútila hlava a potom som si sadla na posteľ. A potom, keď som po sebe všetko obsedantne kontrolovala, tak mi to došlo. Som chorá. Necítim veci tak, ako všetci. Všetky slová si rozmieňam na drobné a prichádzam o nohy. A tak mi nezostávalo nič iné, než sublimácia. Začalo to tým, že som nevnímala rovnosť, ktorá mi bola predtým vrodená. V mojom absolútnom nevnímaní rovnosti som sa snažila nájsť cestu, možno nie rovnú, ako predtým, to sa ani nedá, ani medicína to nevie, a ani to po nej nežiadam, ja mám príjemne skrivenú cestu, po ktorej sa učím chodiť a to je väčšia výzva, než sa spoliehať na to, či sa niekedy vyrovnám s horizontálnym vnímaním sveta. Svet je teraz pre mňa vertikálne - horizontálne - neurčitost', a preto ho vnímam inak. Nie vrodene, prirodzene, ale inak. Ani nie podľa seba, ale podľa toho, že to tak niekto zhora chcel. Neviete, kto vám určuje cestu, ale jedno s istotou viem, že aj keď tá cesta nie je rovná, vy sa na nej musíte naučiť chodiť, lebo robiť kroky dozadu, by v tomto prípade, nemalo žiaden zmysel. Vnímanie obrazov sa zmenilo na dvojité rozmieňanie na tisíc drobných častí, častokrát sa mi krúti hlava a potom sa učím byť v horizontálnej hladine alfa. Ľudia ani nevedia, ktorá rovina je dnes normálna a či existuje taká a taká rovina, o ktorej prá-

ve píšem, ale to je aj jedno, pretože sa cítia v tomto stave dobre. A to, čo je dobré, je od Boha a netreba to riešiť. Peklo vedia vyrobiť len ľudia. A to čiastočné sa dá prežiť. Prežívala som denne, ale už sa mi to nestáva. Nie je to všetko ľútosť? Nie, je to iný pohľad na realitu, ktorú vnímame skreslene, podľa seba, alebo podľa pravidiel, ktoré nám niekto určí? Je to výber zhora? To je to určenie? Neviem, ale začalo to byť pekné. Nikdy predtým som si nevnímala svoje telo ako pri pohľade do zrkadla v inom tvare, vertikálnom, so zmenou pokožky, na ktorej boli podľa mnohých, modriny. V skutočnosti to boli len stopy mojej „drogy“, ktorú mi predpísala medicína, a ktorá ma držala vo vertikálnej polohe. Citlivosť rúk sa menila., Niekedy fungovala na 50, niekedy na 80 a niekedy, keď som si nevedomovala, že som možno budúci invalid, fungovali na 100 percent, keď mi zapálili marišku. A už vôbec som nerátala s tým, že by som si potykala s invalidným vozikom a prestala cítiť hmat v podobe, v akej som ho vnímala predtým. Prečo píšem o hmate? Pretože je v ňom všetko, čo si dokážete predstaviť. Minimálne pre mňa. Minimálne pre telo, ktorého som sa sama dotýkala. Minimálne pre ruky, ktoré som držala dvakrát za život v rukách, a chcelo som sa dotýkať nižšie, a minimálne pre pocit ranného nasadnutia do auta, držania volant, držania rannej šálky, kávy, pocitu držania svojho tela v polohách, ktoré mi pripomínajú zmysel, minimálne pre pocit držania novej látky šiat, svojej krásy a dotýkania kníh, ktoré milujem, dotýkanie, možné dotýkanie Tvojej krásy. Rovnako tak denno-denné dotýkanie sa klávesnice počítača, čo ma poháňa ďalej, tentokrát horizontálnym smerom a potom smerom do neba, keď Ťa raz uvidím. Alebo ak som zúfalá a niečo si pýtam. Nikdy predtým som si nesledovala ruky. Vidím ich denno denne, ale vykonávajú všetko automaticky, bez kontroly, pretože žijú, pedále so spojkou poháňajú moje červené auto, pretože tomu všetkému verím. Na celkové uverenie budem mať celý život kopec času, ja som však objavila len začiatok, a ako ma to už príjemne páli, bolí a ako ma to neskutočne vzrušuje, keď stále keď a stále to pokračuje, lebo potknúť sa by bol kurevský návrat dozadu, a ja zbožňujem fluenciu, hlavne tú mozgovú, pretože je pre život človeka potrebná, vzrušujúca, príjemne unášajúca a niekedy expanzívne vášnivá. Zmena zmyslov nastalo aj pri dýchaní nikotínu do mozgu. Cez nos, cez pľúca, ale hlavne do hlavy. Je to rytmus, opakujúci sa rytmus, v ktorom človek dosahuje imanentnosť poznania, pochopí svoju sexualitu, vymedzuje sa, je to jednoducho sledovanie vecí a ich pohybu, ktorý vydáva vnútorný zvuk, nemusíte ani počuť, aby ste to celé pochopili. A to celé je neskutočná duševná masáž a podpora fluencie, ak to vykonávate bežne a viete pritom aj odpočívať. To som predtým nedokázala. Všetko, v čom dosiahnete rytmus, tempo, fluenciu, zapadá vám k tomu všetko, cítite sa pri tom dobre, nachádzate v tom nové poznanie a zmysly, to všetko vám robí dobre, je to od Boha, lieči to a vás to baví, je to len vec opakovania, na ktorú sa osudovo zvyká, ale telo vás v tomto pohybe organizuje v smere vesmíru, na základe čoho získavate v pohybe zmysel, identitu, vraciate sa k vlastnej podstate, ktorú musíte do seba neustále uvádzať, dopovať si mozog pohybom, ktorý je natoľko návykový, až sa v ňom naučíte odpočívať a zvyknete si na to ešte viac, než ste si predtým mysleli, zvykne si mozog, vy, fantázia a tam je základ všetkej tvorivosti. Uvedomí si to mi trvalo dlho, pokiaľ som si nezačala zo dňa na deň ešte viac uvedomovať, že by som mohla moje

telo uviesť do maximálneho strnulého pokoja a ak sa v kuse nehýbate, potrebujete zaktivovať ostatné zmysly tela, aby ste prúdili. A mne sa strašne chcelo! Ak nefunguje čuch, musíte zaktivovať chuť, ak nefunguje sluch, musíte zaktivizovať hmat, to isté som zvolila ako predohru straty očného pozadia, ktoré je spojené s tým, o čom píšem, o čom tu skutočne celý čas píšem, a potom je to hocikaká vada, ktorá sa musí dostatočne sublimovať, inak ste v keli. Prísť na to bol dobrý začiatok. Bola som rada, že sa mi to stalo pred tromi rokmi a za ten čas som začala veľmi veľa vecí chápať inak, a dávať ostatným ľuďom šancu, pretože to mnohí ešte nevedia. A ešte je v tom, jedna záhada, ktorá sa týka mňa samej, ale aj hocikoho z vás, ale mňa samej zvlášť osobitne, pretože mi žiaden vyštudovaný medik nepovedal, na čo všetko prídem, skôr, na čo už v živote neprídem. A potom sú to také bežné veci, cítiť toaletný papier, ktorým si utierate zadok, cítiť v sebe ukazovák s prostredníkom pri onanovaní a hladkanie jemnej srsti psa, ktorý nikomu nikdy nič neurobil. A potom je to držanie všetkého, čo vás napadne, pretože to je so zatvorením očí jediná možná predohra, ako s prepáčením, nenašla som iné vhodnejšie slovo, „vyjebať“ so svetom. A potom je to hudba, ktorú vnímam všetkými zmyslami, je to povolené, a keby aj nebolo, tak by som sublimovala, ako by sa len dalo. A pokiaľ by nebolo možné ešte niečo sublimovať, tak by sa stále niečo našlo a bolo by všetko tak ako keby aj nebolo. Najkrajší je pocit nestrachu. Strach robí z ľudí mŕtve labute, ktorým svet vylámal krky, pohádzal ich do bačoriny a vypitval zaživa. Viem, žila som v tom niekoľko rokov, poznám to. Uvidíte. A na konci toho celého príbehu stojí milovaná osoba, neviem, či vo vertikálnej alebo v horizontálnej polohe so šlaháčkou, a tá osoba bude cítiť lásku, pretože možno bude odkázaná na hmat, lebo si ho bude vážiť, ale pochopí túto teóriu, o ktorej tu celý čas píšem. Bola by som rada, keby som si pre Teba mohla prísť na mojom červenom aute, odparkovať a počkať Ťa dole, stiahnuť Ťa do auta a zastaviť na kopci, kde nikto nebude, za internátom a v červenej sukni ležať pod nebom. Držať Ťa za ruku a pozeráť Ti do očí. Zatvoriť ich a pobozkať. Pobozkať Tvoje viečka a tiež smerom nadol Tvoje kruhy pod očami a potom pokračovať k čiernej šošovičke, tam pri krku, viem o nej, už šiesty rok, ale stále sme neboli tak blízko seba, aby som ju mohla ohmatať a cítiť, že je skutočná, a že sa mi to nesníva. A ležať na zelenej májovej trávě a pomaly si vyzúvať sandále a približovať sa k Tvojmu pohlaviu a cítiť tú vôňu tela. A vychutnávať si pomaly každý dotyk, každé pohladenie od krku až dole smerom k pohlaviu, ktorého je treba sa dotýkať veľmi citlivo. Dostávam sa k Tebe veľmi pomaly. Mám strach, aby som Ti neublížila. A možno, aby si Ty neublížil mne. Ležať pri Tebe a čakať, ako sa budeš dotýkať mojich lýtok až k stehnám až k pohlaviu, ktoré po Tebe tak dlho túžilo. Nevedela som si to predstaviť nikdy inokedy, než len teraz v lete, pri voni, ktorá je omámená vínom, ktoré mám v taške, pre prípad, že by sme sa tam napokon neocitli, a ja by som sa aspoň mohla na lavičke opiť. Schovať sa niekam preč, sedieť a piť víno. Veľa nechcem, iba pri Tebe sedieť a spomínať na platonickosť, rozpúšťať sa v jahodovej príchuť, ktorá je možno patetická, ale to je jedno, pretože mi stále spôsobuje na koži lepsi, hmat to iba potvrdzuje. Psst! A potrebujem sa vrátiť do tých časov, keď som o tom iba snívala, chcela by som to všetko zhmotniť a užiť si Ťa vo vine, na zemi, v trávě v spokojnosti osamote, mimo ľudí, samostatne, vo vlastnom skelete. To

je len časť zo spomienky a sna, ktorý nosím v sebe. Zlízať Ti z krku džem a cítiť sa sladko po tom všetkom, a bez výčítiek pošpinať. Sladko pošpinať. Túžim po tej chvíli, ak by sme sa potom už nestretli, malo by to tak byť, ale túžba je v dnešnej kapitalistickej spoločnosti totálne, maximálne kapitalisticky vzrušujúca, aj preto, že sa to ľaháť tolké roky a mne ešte pracuje hmat. A to je všetko! In medias res. Len neverím, že by sa všetko stratilo. Že by si zabudol.

Vnímanie kože a bosej trávy, v ruke ladové alkoholické mojito a celkový index spokojnosti, zapísané na vašej tvári, pretože máte dovolené sa smiať, fajčiť, bozkávať sa a podobné ľudské somariny je jednoducho čisto skvejúci sa ariel. Sexuálna neuróza sa stráca, pretože pochopíte jej význam, že vás nikto nikdy nemiloval, iba vás pretiahol, a to vás definitívne nakopne preladí mozog, niečo s tým robí a tak sa stanete asexuálnym. Psychiater vám síce predpíše lieky, psychológ vám poradí niečo naučené z kníh, ale prídu domov, odložia si svoje masky a zapájajú, rovnako ako vy vodku s liekmi a svoju karmu. V tomto sme si všetci na istom. Odmalujete si tvár, oholíte si nanovo pohlavie a odchádzate do postele a hráme tie isté role. Palcoví i bezpalcoví i bezrukí. Potom vám začne v hlave blikať žiarovka, že chcete do prdele od života viac? Je to tak? Musíte prísť o cit istej časti vášho tela, ktorý postupne strácať na to, aby ste v živote uspeli. Musíte? Nemusíte. Ale môžete, až potom to vcelku pochopíte, a želám to každému tvorovi, aby, ak si neváži, to čo mám, prišiel o niečo, s čím by nedokázal žiť, len to vymodelovať do sublimačnej formy, zdeformovať základy a vytvoriť si nový zámok. Nové parcely bytia. Chce to veľkú odvahu, ale ak prekonáte strach, už nič viac vás neprekvapí. Možno aj preto, že ste prekonali samých seba. Možno aj preto, že veríte niečomu, nad čím ostatní len kývajú hlavou. Možno v ruke neudržíte pohár od piva, ktorý je prázdny, možno mám občas svoje chvíle, možno sa ukájam a možno je mojím problémom, točenie hlavy a trvalá neschopnosť pretočiť sa, alebo občas so zatvorenými očami prejsť po rovnej zemi, ale to nie je nič oproti možnému pocitu lízania šlaháčky z tela milovanej osoby, s ktorou si trúfate mať deti. To nie je nič oproti životu, ktorý chcete žiť. Raz ste hore, raz ste dole, moja zóna je čisto vertikálne - horizontálna a stále sa to mení. Neviete si, predstaviť, do čoho je možné vstúpiť, ak nemáte šajnu, čo je pod nohami, či sa vám nezakrúti hlava a ostatné záležitosti, s ktorými by ste inak nepočítali. Vďaka za každú neistotu, ktorá prichádza a s ktorou sú spojené všetky problémy sveta. Možno aj preto, že ho milujem. Nemá to chybu. Z malilinkých čiastočiek si skladáte existenciu. Zo spermií, z chlórovej tekutiny vzniká dieťa, vedec, technik, mozog, a vy ako žena si správnym hmatom, pokiaľ ste ho ešte nestretli, dokážete privediť orgazmus bez újm, ktoré nechcete zažiť, pretože na to všetko ešte nie ste pripravení. A zmierenosť, že ak zomriete, vlastne nič sa nestane je priam oslobodzujúca.

Dotyk šálky, dotýkanie sa mužskej predkožky tesne pred vyvrcholením a vnímanie voni, to je môj život. S Tebou, alebo aj bez Teba. Aspoň na chvíľu si to však prajem s Tebou. Či už to bude potom bez Teba nemá význam riešiť. Poponáhľaj sa. Cor(natiem). Con akcia prav.

Dominik Oravec
20 rokov, Svätý Anton

Vločky istoty

Nezavolať som jej. Počula by môj zlomený hlas a to som vážne nechcel. Sedela na pohovke a každé tri minúty kontrolovala zmeškané hovory na svojom mobile. O nejaký čas sa postavila k oknu a hľadela. Na uponáhlaných ľuďoch dole na ulici, na fajčiara na balkónoch oproti, na svoje orchidey, ktoré ju robili dôležitou. Bola aj pre mňa. A aj tak som ju nepoctieval svojou prítomnosťou. Hľadela na svoj odraz v okne a prestala myslieť. Aj pri tom bola krásna. Prestala kontrolovať svoj mobil a ja som bol spokojný. Zacítila teplé oči a išla si ľahnúť na pohovku. Oči mala široko otvorené a dívala sa na strop. Bola biela a tak ďaleko od života. Chcel som jej dať svoje teplo. Chcel som ju ľubiť, zbožňovať. Bola ako malé dievčatko so žiarivým leskom v očiach, keď jej stiekla slza po líci. A za ňou druhá. Až neskôr som si uvedomil, že pohovka bude onedlho premočená kvôli mne.

Neviem, prečo som urobil to gesto, keď na to nie som zvyknutý, ale podchvilou som už držal kľučku jej vchodových dverí. Nechcel som jej volať, lebo by počula môj zlomený hlas a teraz som stál pred jej dverami. Hľadala niekoho ľudského a stál som tam ja. Chcela bozkávať zamilovaného a stále som tam stál ja. Položil som dlaň na dvere a snažil sa zachytiť jej vzlyk, možno by mnou pohlol. Plakala tichučko. Otočil som sa a odkráčať do svojho bytu. Veď žena má až vtedy krásne oči, keď jej vyplakali veľa slz. Tak som ju nechal. Mal som to v povahe, ak sa odo mňa niečo očakávalo, vždy som urobil niečo iné. Lebo, mala ma rada a ja som ju bolel. Aj kvôli tomu bol ten náš vzťah chorý. Nezvykol som systematicky obľbovať, netuším ako som sa dostal do tejto spleti.

Vošiel som do svojho bytu – do spálne a sadol si na kraj postele. Vedľa plakalo moje dievča a ja som s ňou nebol. A nechcel byť. Možno je jednoduchšie nič nechcieť. Vzal som si bundu, zamkol a išiel po syna do škôlky. Cestou som naozaj rozmýšľal. Živil sme spolu moju divokú predstavu, že počkáme kým pre mňa vyrastie. Zatiaľ som stihol mať syna a ženu, ktorá kedysi vyšla z domu v bielych šatách a viac sa nevrátila. Odvtedy som chodil do parku so synom a priateľkou Ninou. Ona hovorila, že môj syn je nádherný, ale ľudia v parku si mysleli, že ho mám s ňou. V takých chvíľach som čakal, že mi pustí ruku, ale nepustila. Len s ňou som bol šťastný. Niekedy nechápala, že je prvou ženou, bez ktorej nemôžem spať. Bol som zvedavý na všetko, čo sa jej týkalo, patrilo to k láske.

„Debilný človek na päť?“ Zaškerila sa na mňa moja priateľka pri lúštení krížovky.

„Ko...“ skúšal som slušnosť.

„Naozaj si myslíš, že tam chcú mať napísané to, čo chcú?“

„Bude to debil, láska.“

„Príliš jednoduché.“

„Príliš to komplikuješ. Tak to vynechaj.“

„Krížovka je sama o sebe komplikovaná. Preto existuje, aby si jednoduchí ľudia mali čím spestriť svoj čas.“

„Nie si jednoduchá, bambulka.“

Venovala mi lahodný úsmev, priložila si pero k perám a zažmurila.

„Je to debil. Tak to vychádza.“

Urobila grimasu, že sa jej to nezdá. Ja som vstal, stisol ju a vložil jej kúsok z dezertu do úst.

Dni sme žili, nie prežívali. Ninu som mal duševne v hlave. Celý čas. Tak, že keď som v práci rátal koľko som ju nedržal a nehladil jej voňavé vlasy; po príchode domov som ju viedol do spálne. Chýbala mi. Nie vždy sme sa milovali, nie vždy som to od nej chcel. Chcel si s ňou len ľahnúť, túliť sa a kopírovať jej siluetu.

Vždy som miloval, keď sa ma niečo opýtala, ak nepoznala odpoveď.

„Kubko, čo mám ešte dať do vody so špagetami?“

„A čo si tam už dala?“ Pýtal som sa zo spálne.

„Nič.“

„Daj tam špagety hlavne,“ smial som sa.

„Tie som už dala joj. Veď vravím, že do vody SO špagetami.“

„Olej?“

„Ahá.“

Prekukol som ju. „A soľ, Ninka.“

„Nabudúce mi to už pôjde.“

„Viem,“ pobozkal som ju na líce a vzal syna na ihrisko.

Jej mama sa ma často pýtala, či mi na nej záleží a ja som zvykol odpovedať, áno. Vtedy sa spokojne odmlčala a nechala ma pozorovať moje dievča. Každý jej pohyb. Bola to moja najobľúbenejšia činnosť. Niekedy to vytušila a predvádzala sa, no nezmenila by ani jeden pohyb. Bola očarujúca. Netušil som, kam a na ako dlho moja žena odišla. Rozmýšľal som, či si niečo vzala so sebou, čo jej nie je momentálne zima v tých bielych šatách. Doteraz som sa neodvážil nahliadnuť do jej šatníka. Asi by som zistil, že odišla navždy. Nemohla opustiť mňa a nášho syna. Nemohla. Nine – priateľke som sa nikdy nepriznal, že dúfam; že potrebujem vedieť, že moja žena je v poriadku. Bála by sa, že ju opustím. V hlave mi vírili otázky, ako vidí Nina našu budúcnosť. Môj syn vyzeral ako jej mladší brat. Prišlo mi to zvrátené. Ale sám som si navodil tento chorý vzťah. Sám som mal zvrátenú ženu... Miloval som však naše spoločné rána. Silno som Ninu objímal a pýtal sa, či neostaneme v posteli celý deň.

Jej ranná vôňa bola okúzľujúca. Sledoval som ako sa jej dvíhajú prsia pri pokojnom spánku. Cítila sa bezpečne. Blízko. Cítila ochranu. Keď sa človek ráno zobudí pri niekom, koho chce mať na celý život, tak ako Nina, cíti domov. Intimitu.

Dal som jej bozk a potom ešte tisíc. Chcel som ju pomilovať.

„Musím ísť do školy,“ smiala sa a pritom bojovala s mojimi rukami.

„Ráno ti to len prospeje,“ presviedčal som ju.

„Večer mi to prospeje ešte viac. Navyše Marko už roztahuje hračky po byte, počuješ?“

„Tak ti dám aspoň jazyk do krku,“ zvalil som ju a nepustil.

Zahľadela sa mi do očí. Skoro som ju zjedol. Voňavú. Prirodzenú. Moju. Onedlho vyskočila a začala sa pripravovať. Nerád som sa v kúpeľni pozeral, ako opeknieva pre iných.

„Večer v tvojej posteli som predsa najkrajšia,“ povedali jej nádherné pery, keď som sa mračil. A ja som mohol ísť robiť raňajky. Mala viac intelektu ako ja. Chcela študovať a ja som jej v tom nebránil. Možno len otravoval dospeláckymi starosťami, ktoré na ňu ešte len cíhali spoza zatvorených dverí riadnej dospelosti. Veď všetko jej ešte platili rodičia.

O môjho syna sa starala príkladne. Keď mu robila grimasy a on sa smial, pri pripravovaní mlieka, pri kúpaní; išiel z nej hmatateľný pokoj. Stal som sa závislým od nejakej osoby a každá pripútanosť je nebezpečná. Od nadobudnutia tohto pocitu som sa s ňou ešte veľakrát miloval, bozkával, hladil, prechádzal, hovoril jej, že ju ľúbim s takou štipkou rezervovanosti a ona sa ticho smiala. Potom som jej prestal robiť radosť, ona ma trestala a všetko ničila.

Pamätám si to len hmlisto:

Ona: Nevenuješ sa mi.

Ja: Venujem sa synovi aj tebe.

Ona: Venuješ sa synovi.

Ja: Rozdeľujem si svoj voľný čas.

Ona: Tak vidíš, nevenuješ sa mi.

Ja: To som nepovedal.

Ona: To hovorím ja.

Nikdy nebola útočná. Miloval som ju predsa.

Štuchla do mňa. „Jakub!“ Mykol som plecóm. „Chcem sa chodiť prechádzať ako kedysi.“

Ja: Uhm.

Vzdychla. Sklopila zrak a odišla. Opustila. Nechcela byť v mojej prítomnosti. Človek v istom čase prestane chcieť niekoho pozornosť.

Ja som chcel, ale svoju manželku. Prečo, keď som miloval aj Ninu?

„Miluješ Lindu?“ Zakričala na mňa z kúpeľne.

„Áno,“ odpovedal som obratom.

„Ako to?“ prisadla si.

Bola rozvážna. Sledoval som pozorne jej dlane a bradu.

„Mám s ňou syna.“ Argumentoval som. Tak zrazu. Krkolomne som bránil neexistujúcu rodinu.

„Jakub...“ zaleskli sa jej oči. „A mňa miluješ?“ Bola odrazu taká mladá, moje dievčatko.

„Nadovšetko.“ Neklamal som.

„Aké to je, žiť s tým, že miluješ dve ženy?“

„Milujem vás rozdielne.“

„Jakub, prosím ťa.“ Ohradila sa. „Milovať, To je jeden cit. Nemá iné formy.“

Och, aká bola správna.

„Už ju neuvidíš.“

„Viem,“ povedal môj mozog. „Nechcem ju vidieť, Nina,“ zaklamalo moje srdce.

„Aha.“

Objal som ju, silno. Cítil som, ako sa uvoľnila. Dôverovala. Odovzdala sa. Hladil som ju po chrbte a vzlykala.

Odchádzal som od jej výčitiek znova s klamstvom.

Ráno som ju odniesol do školy a syna do škôlky. Cestou späť som zašiel do kaviarne. Objednal som si kávu a mäťový čaj.

Rozmýšľal som, že Nina je veľmi mladá a ja veľmi skúsený klamstvami. Rozmýšľal som, prečo jej ničím mladost tým, že klamem jej čistú dušu. Pozerám sa do tých jasných očí a moje pery vyslovujú niečo, čo sa ku nám dvom nehodí.

„Nina, poč si skladať puzzle,“ oslovil ju raz môj syn.

„...a toto dáme sem?“ Počúval som útržky rozhovorov pri ich práci.

„Nie, nie, nevidíš že toto patrí k oblohe?“ Oponoval jej môj syn.

„Ou, prepáč drobec.“ Usmievala sa.

Rozumeli si. S deťmi to vedela. Miloval som ich anjelské rozhovory.

„Dáte si ešte niečo?“ Vytrhla ma zo snívania servírka.

Zdvihol som k nej zrak. Bola to večnosť, kým som odpovedal.

Prečo Ninu od seba odháňam, keď som vždy chcel, aby moja manželka – partnerka mala s mojím synom takýto vzťah?

„Haló. Dáte si niečo?“ Opakovala vždy to svoje čašníčka.

„Nie, nedám. Zaplatím.“

Mal som túžbu stretnúť sa s niekým z mojej mladosti. S niekým, kto ma mal veľmi rád. Veľmi myslím veľmi. S niekým, kto bozkával moje pery. Išiel som za Patríciovu.

Bola múdručká. Chcel som sa rozprávať. A ona sa vedela veľmi perfektne.

„Paty,“ začal som nesmelou. Usmiala sa.

„Čo chceš v týchto končinách?“

„Nájsť životnú lásku,“ žartoval som.

„Tú už predsa máš, Jakubko,“ uistila ma.

„Ale jasné“

„Má málo rokov, daj jej priestor na vývin.“

„Veď ja na ňu neťahám.“

„Ani so synom?“
„Ako to myslíš?“
„Možno má pocit množstva povinností. Postavil si ju rovno do úlohy matky.“
„Nestažovala si.“
„Aj keby, Jakub. Nevšimol by si si, že je to stažnosť. Si chlap.“ „Nemôžeš milovať ženu, ktorá len porodila tvojho syna a viac ho nevidela, len preto, že si to zaslúži.“
„Uhm.“
„Nemyslíš, že skôr Nina, ktorá sa oňho príkladne stará, si to zaslúži?“
„To malé dievčatko ešte nevie, čo je láska a rodina.“
„Prosím?“
„Že to nepozná.“ zašepkal som. Hanbil som sa pred Patríciovou, že hovorím také hlúposti.

Domov som sa vrátil neskôr večer. Nina už spala. Išiel som sa pozrieť na syna a on tiež spokojne odľukoval smerom k svojmu plyšákovu. Prezliekol som si pyžamo a zľahka lahol ku Nine. Prebudila sa.

„Kde si bol?“
„Na vzduchu.“ „Nie je ti zima?“
„Trochu.“
Ponúkol som jej svoje teplo. Schúlila sa do kľbka a hlavu schovala do môjho krku.
„Voniaš.“
„Pre teba.“
„Je mi s tebou dobre.“
„Mne tiež, Nina.“
„Aj s tvojím synom.“
„Uhm.“ Pohládil som ju.

Veď Niny sa tiež nikto nepýtal, či súhlasí so starostlivosťou o môjho syna. Robila to s láskou.

No ja som vo vnútri stále bojoval s niečím, čo mi bránilo s Ninou komunikovať ako kedysi.

Naozaj som sa snažil žiť vo svojom svete a pritom neničiť ten Ninin. Lebo ona bola to najkrajšie stvorenie. Boli chvíle kedy som ju objímal a láskal. Niekedy som sa, ale znova utiahol myšlienkami k svojej žene a ľutoval chvíle, keď som ju nemal. Vrazil som si, že som ju mal vnímať stokrát pozornejšie, keď na mňa kedysi žmurkla. Pretože s Ninou nás spojila telesná vábivosť. So ženou ma spájala citlivosť a schopnosť vnímať bolesť druhej duše. Bola to túžba duše byť s dušou. Nie túžba tela byť s telom.

„Našiel si Lindu?“ Opýtala sa raz.
„Nie.“
„Nie?“
„Nie.“
„Za kým teda utekáš?“
„Chcem byť stratený.“

„Aha.“
Jej aha neveštilo nikdy nič dobré.
„Oživuješ Lindu.“
Po chvíli: „Budeš chcieť byť niekedy aj hľadaný?“
„Hľadala by si ma?“
„Chcel by si?“ Útočila znova protiotázkami.
„Áno,“ hanbil som sa.
„Ale to nie je fér.“ „Ja teraz tiež chcem, aby si mi dal pusku do vlasov.“
Nahol som sa k nej, no odtiahla sa.
„Vidíš, nechceš,“ robil som hlúpeho.
„Takto nie, Jakub. Nikdy sme to takto nepotrebovali.“
Ticho.
Ticho.

V tom tichu som počul Patríciovu ako vraví: „Vo vzťahu vždy jeden miluje viac.“ Keď som precitol, Ninu som nikde nenašiel.

Mal som ju rád, pokiaľ mi nezačala chýbať Linda. Nina to nechápala. Vlastne nikto to nemohol pochopiť. Bol som smutný, že mi chýba a nikdy ju neuvidím.

Do postele som nelahal ja, ale moja mŕtvola. Bolo mi zle. Nina ležala vedľa mňa, ale nezobudila sa, možno naschvál, už som to nebol jej Jakub, pri ktorom sa zobúdza rada. Išli mi zomrieť myšlienky od dvojakeho sveta. Strašne málo som myslel na to, čo mám a strašne veľa som myslel na to, čo mi chýba.

Zrazu prišiel okamih, kedy som s Ninou nechcel byť a horlivo som pátral po svojej žene. Vtedy som vzal môjho syna a išli do nášho rodinného bytu. Už sme aj zabudli ako vyzerá. Vôbec sme sa do neho nevracali. Nemali sme dôvody.

Hľadal som odkazy, znamenia, čokoľvek, čo by mi napovedalo kam išla. Tak strašne tam voňalo po mojej žene. (Viem, prečo som sa tam nevracal.) Syna som niekedy odniesol k mojim rodičom, niekedy ostal s Ninou, ktorá rezignovala. Nepátrala po mne. Nečakala ma neskoro v noci pri zapnutej lampe v obývačke s hnevom v očiach. Cítil som z nej smútok. Bezmocnosť.

Pamätám si ako sme pozerali televízny program a Nina prerušila ticho:

„Je ti smutno za Lindou a chodievaš čoraz častejšie do vášho spoločného bytu, preto ma opúšťaš,“ trafila.

Mlčal som, mal som vlhké oči.

„Nedokážem proti nej bojovať. Neporodila som ti žiadneho syna, aby si ma za to ľúbil. Nevie, neviem,“ jachtala. „Neviem si ťa získať späť.“

Stiekla jej slza po lici a ja som ju automaticky chcel utrieť, lebo som to takto robil vždy, no ani som sa nepohol a tým živil jej istotu, že mi je ľahostajná.

Nedokázala sa mi vzoprieť. Stala sa mŕtkou a mrazivou. Nedovolila mi sa jej dotknúť.

„Už si si vzal aj zubnú kefku. Aké symbolické.“ Hovorili jej pery a oči sa ani nepohli od televízora.

„No, áno.“ takmer som zašepkal.

„Prečo sa ti trasie hlas?“

„Netrasie sa mi,“ nenápadne som si odkašľal.

„Vadilo ti, že som bola matkou tvojho syna?“ Hádala príčiny.

„Nie.“

„Dobre, tak mu vezmi aj to lietadlo zo stropu jeho izby.“

Urobil som pohyb smerom k nej, no okamžite sa odtiahla. Mal som hrču v hrdle. Viete, takú, ktorá vám nedovolí povedať žiaden protiargument, no ani ospravedlnenie.

Išlo to samo. Z jej bytu postupne mizli moje a synove veci. Jej byt tým naozaj prázdnel. Niekedy je dobré nevedieť, o čo človek prichádza. Vtedy vraj neprichádza naozaj o nič. Syn sa veľa nepýtal, prečo sa to deje. Jeho sa však pýtala Nina. Kam chodievame. Prečo sa jej neukážeme. On jej takým detským výrazom odpovedal: „veď my sa s ocom vrátíme, počkaj.“ Syna som jej prestal nosiť úplne. Niekedy som u nej prespal, varil jej kávu. Bozkával jej pery a ona sa ani nepohla. Nevykoplá ma, aj keď na to mala právo. Vždy som jej sľúbil, že jej zajtra zavolám. A ona stále čakala. Raz mi povedala, že som rozkošný a niekedy tak zvláštne zdvorilý. Nijako jej to nepasovalo s tým, čo som jej urobil.

A niekedy ma vyrušil telefonát.

„Viem, že láska nie je žiadna súťaž, ale mám pocit, že mi chýbaš viac ako ja tebe.“

„To už nie je láska, Nina.“

Ticho.

„Žiadna krivda sa neudiala. To len my sme na nízkej úrovni pochopiť to,“ vysvetľoval som jej.

Vnímal som ju stokrát pozornejšie ako kedykoľvek predtým.

„Bála som sa ako vosk ohňa, že ňu jednou vetou stratím. Ktorou?“ Vyzvedala.

„Žiadnou. Žiadnou,“ hovoril som zreteľne.

„Hovorí z teba smútok.“

„Uhm.“

„Ale nie z nášho rozdelenia.“ „Nešťastný si bol so mnou a aj teraz si, lebo nemáš Lindu.“

Uvedomil som si, že trpieť je ľahké, ale prestať trpieť, to si nemôže dovoliť každý. A ja som trpel.

„Rozchod nie je prehra, je to stav. Nič viac,“ snažil som sa presvedčiť celé Slovensko.

„Veľmi som ňu ľúbila, Jakub. Ale aj ja som len človek,“ zložila.

Zmierением začala chýbať sladkosť, pomyslel som si. Vždy sa zamilujeme tak intenzívne, ako to naša duša momentálne potrebuje, vravela mi Patrícia. Lenže ja som veril v Nininu blízkosť a tá tu teraz nebola. Chcel som obe naraz. Celý čas. Bolo to hrozné.

Raz som sa v zime prechádzal v parku. Vločky pobehovali. Po dlhých mesiacoch odlúčenia som Ninu zbadal sedieť na lavičke. Zrýchlil som krok, aby som bol čo najrýchlejšie pri nej. Mal som ju rád. Človek môže mať niekoho rád a nemyslieť naňho.

Lebo ja som myslel na Lindu. Bezpodmienečne.

Bez toho, aby si ma Nina akýmkoľvek úkosom pohľadu všimla, sa dvihla a kráčala v ústrety nejakému chlapovi. Vtísla mu bozk na pery a ja som sa vtedy premenil na hrnček, do ktorého niekto naliel vriacu vodu, ktorá páčila. Telo za telom plakalo. Sadol som si na tú lavičku a pozeral priamo do slnka, nech ma oslepí. Zapípala mi na mobile smska. Nina. „Je to škaredé vidieť milovanú osobu odchádzať? Veľmi silno mi stisol dľaň. A neviem kam ma teraz vedie. Ale ponáhlame sa. Bude to dobré.“

Ráno som, tak ako vždy odniesol syna do škôlky. Cestou mi prišla smska od Niny, nech jej zavolám. Často mi písala, no ja som nikdy netušil, kde sa práve nachádza. A nevolal som. Vrátil som sa domov a urobil si kávu. Chytil hrnček a postavil sa k oknu vychutnať si stále ten istý výhľad. Zrazu sa naproti v okne niečo pohlo. Odhrnula sa záclona a stála tam. Stála tam Nina po vyše pol roku. Nepatrne sa zaškerila do jasného slnka a ja som po jej boku márne hľadal jej chlapa. Nevedel som, či je šťastná alebo nie. Vždy som to, ale túžil vedieť. Po dlhom čase je však stret umelého sveta s reálnym bolestivý. Pozoroval som ju spoza mojich tmavých závesov.

Nezavolať som jej. Počula by môj zlomený hlas a to som vážne nechcel. Išiel som si na jej dušu vyláskať a oči vypáť. Odvrátila sa a začala plakať. Asi plakala vždy keď som jej ani raz nezavolať, keď ma požiadala. A teraz bolo moje dievča tak blízko. Vzal som bundu, išiel po syna a nechal som ju tam samu.

Samuel Ondrija
15 rokov, Prešov

Koaly milujú eukalyptus

I.

Svojimi prechádzkami s koalou neporušil nijaký zákon.

A predsa pripadalo mnohým jeho správanie také bezočivé, neuvážené a neslušné, že sa vôbec neusilovali odzdraviť mu; až ho dokonca rovno pokladali za protiprávneho. Neverili mu ani nos medzi ušami; krivo sa na neho pozerali; občas preňho vymýšľali škaredé prezývky.

Peter bol však najvynimočnejší majiteľ koaly, akého som kedy videl.

„Okrem toho,“ povedal dôrazne. „Moju majú koalu kŕmim eukalyptovými listami. Tato mi ich tiež doniesol z Austrálie,“

A tak sa uprostred jedného sobotňajšieho dopoludnia Peter ocitol na psychiatrickom vyšetrení u svojej sesternici z prvého kolena. Bola to dcéra uja Alojza, ktorý prednedávnom opustil Slovensko a odišiel za prácou do Nemecka; ale o tom potom.

„Mám na mysli všetky srstnaté zvery,“

Sesternici- psychiatrické sa naskytl asi takýto pohľad:

Petrova koala sa skrývala pod stolom, žrala eukalyptus a nedbala na počítačové káble; jednoducho ich prisadla. Mala len jedno pranie: zostať nažive; inými slovami: nebyť udupaná nespokojným davom. Ešteže si pri sebe držala Petra; ten sa ju zdanlivo pokúšal chrániť.

„Nedovolim to,“ Len Peter vedel, aké je to obraňovať nevinnú koalu.

„Odborníci ale zastávajú názor, že čoskoro tvoja koala umrie,“ Koala sedela na zemi sklúčená, držala sa Petrovho lýtko a nechcela sa pustiť. Bol to pre ňu dost temný a desivý úkryt, pretože väčšinou sa zdržiavala nad zemou; tam kde často svieti slnko.

„Načo ti je vlastne koala? Tolko času zase tvoj otec v Austrálii nestrávil, aby mal dôvod priniesť koalu,“

„Okrem toho mi doniesol aj sochu Opery v Sydney,“ pochválil sa Peter. „Pracoval tam ako oponár. Viem, tvrdý džob, dost nudný. Ale dobre mu zaplatili. Mame doniesol nový magnetofón a sestere doniesol žraločí zub,“

Sesternica- psychiatrická dlho uvažovala nad tým, ako odpovedať. Štvalo ju to, lebo pacienti sa k nej nesprávali tak, ako by mali.

„Najradšej by som do nej kopla, ale to nemôžem,“ Nasledoval rozhodne nenormálny smiech s príchutou egreša; za iných fyzikálnych vlastností by mohol pripomínať asparágus; sesternici- psychiatrické zapáchalo z úst.

„A-há,“ povedal Peter. „To má byť akože vyhrážka?“

„Vieš vôbec, ako chutí eukalyptus?“

„Nie,“ Ani ho to nezaujímalo.

„Chutí ako pomaranč s cviklou a mäťou,“

„Čo? To fakt?“

II.

Aj toto bolo čosi nové; či majú koaly rozum, pevný mozog a vlastnú reč.

„Veru,“ povedal Peter. „Nepočul som ťa tak dobre hovoriť od čias, keď sme boli ešte spolu u tvojho otca na záhrade. Sedeli sme pod višňou, oberali čerešne, jedli jahody, pamätáš?“

„Áno, kúsok,“ odvetila sesternica- psychiatrická. „ak som na to ešte nezabudla,“

„Prosím,“ nariekal Peter, „nezabúdaj na to!“

„Rozumieš teda psychiatrii?“ opýtala sa ho sesternica- psychiatrická, keď ju Peter upozornil, ako sa má správať ku koale. Takmer do nej prudko hodila ostrúhanú ce-ruzku; našťastie by sa netrafila, nikdy totiž nemala dobrú mušku; toto si náhodou Peter z detských čias na urovej záhrade ešte veľmi dobre pamätal.

„Psychiatrii? Nie,“ priznal sa Peter. „Rozumiem len ľuďom, ktorý nemajú radi koaly. Často ich stretávam na ulici. Niekedy si viem dokonca presne vypočítať mieru nenávis- ti umocnenú konštantou látkového množstva vykrátenou číslom pi,“

„Ja rozumiem zase psychiatrii viac ako matematike,“

„Lenže moja matematika je o ľuďoch, preto by si nemala byť moja sesternica- psy- chiatrická,“

„Neurážaj ma, dobre?“ odmlčala sa sesternica- psychiatrická a premýšľala, čo robí zle.

„Ide ti to ale ozlomkrky. Asi si sa ešte s mojou diagnózou nestretla. To nevádi. Už niekoľko mesiacov mávam vysoké horúčky, trápne mi ľavá ruka a slabne mi zrak na pra- vom oku. Zatiaľ sa odborníci ešte nezhodli, o čo vlastne ide, ale ja si myslím, že to bude len dočasné. Ak by som mal svoje všetky symptómy vyjadriť zložitým fyzikálnym vzor- com, asi by som si vybral vzorec akcie – reakcie alebo ešte ten o odpore a Ohmovom zákone. Jednoducho v skratke: cítim sa nad koalu; stačí mi totiž aj teplý čaj s medom, aby som nevyzdrel,“

Táto rivalita a závisť po dvoch týždňoch vyústila do prudkej búrky. V prítomnosti Petra si koala vedela odpočinúť vždy, ale keď ju zobrali do výskumného centra, začala sa cítiť pod psa; rovnako ako sa Peter prestával cítiť nad koalu. A to bolo podľa mňa vážne.

Psychiatri si amatérsky odfotografovali koalu; použili nesprávny blesk, preto sa všetky srstnaté tvory vylakali a narobili poriadny cirkus. Ústav ponúkal odmenu päťde- siattisíc eur každému, kto nájde vylakanú koalu; plus si ten dotyčný bude môcť vyskú- ťať najnovšie technologické upútavky v zložitom laboratóriu.

„Koala nanešťastie utrpela šedý zákal,“ vyjadrila sa sesternica- psychiatrická, keď ju prišli obťažovať novinári. Z každého denníka sa okolo nej motal reportér a fotograf- pre každý nevyhnutný prípad. „Čoskoro sa to dá do poriadku a majiteľ sa môže znovu tešiť na zdravú koalu,“

Bolo by však únavné jej odpoveď rozpitvávať dopodrobna. Chcela byť jednoducho slávna, nič viac.

Celá kauza sa nakoniec predsa skončila fiaskom.

Štvrt, v ktorej Peter býval, zakreslili skúsení kartografi do mapy a začali sa viesť dohady o tom, kde sa koala vlastne skrýva. Hádám sa jej nepohoršilo.

Patrícia Chnúriková

15 rokov, Čadca

Modrý dáždnik

Ahoj, volám sa Maja. Som presne taká ako vy. Obyčajná. Občas dokonca neviditeľná, pre toľkých ľudí. Mám obyčajnú rodinu s mladším bratom, s ktorým na seba kričíme v jednom kuse. Mám dvoch ťažko pracujúcich rodičov s priemerným platom, ktorí sa snažia, aby bol môj život perfektný, čo nie je, a oni to vedia. Tento príbeh, vlastne niečo, čo som prežila, bude extrémne obyčajný. Možno až tak, že vás uspím, no ak to bude mať účinok liekov na spanie alebo teplého mlieka, budem rada.

Nebude to príbeh o mne, no i tak by som bola rada, aby ste sa najskôr dozvedeli, kto som.

Žijem v malom trojizbovom byte, na treťom najhoršom sídlisku v tomto maličkom štáte menom Slovensko. Ak ten názov nespoznávate, nevadí! Kopec ľudí ho prehliada tiež. Hrozne dlho si želim presťahovať sa. Mať vlastnú izbu a nezdieľať ju so svojím bratom, okrem iného. No to je v nedohľadne. Rovnako aj to, aby sme vypadli z tohto nudou a mrakmi popretkávaného mesta, akým je každé malé mestečko na severe. Dokonca aj príbeh o tom ako sme sa dostali, do tohto bytu by bol tak trochu príbeh sám o sebe. Teda viac ako menej. Môžem vám ho povedať? Istotne sa nikto neurazí, ak áno.

Kde bolo tam bolo, boli jedni novomanželia. Whohou, trošku nadšenia do toho umierania, prosím! Pokračujem. Mužská časť páru- alias manžel, hrozne ‚milovala‘ svoju svokru. Vznikalo veľa hádok a najviac si to ‚užívala‘, pre zmenu, ženská časť páru- alias manželka. Po spoločnej úvahe, očividne. Veľmi si túto časť nepamätám, ani sa nie je čomu čudovať. Mala som päť rokov. Jediné na čo si spomínam je, ako som sa tešila do nového bytu, potom som to ešte sto ráz olutovala. Dohodli sa, že sa presťahujú. Mali vyhladený pekný štvorizbový bytík, ale pretože, opäť tu je pretože, manžel si nechcel zobrať väčšiu pôžičku, nemáme ho. Jasné, zabudla som poznamenať, že si zobrali pôžičku každopádne, ako začínajúci pár nemali našetrených toľko peňazí.

A bolo to. Máme tento malý byt a ja sa musím uspokojiť so svojím miestami nadmieru otravným bratom, ktorému sa nezavrú ústa ani na päť sekúnd. Ja som tá staršia, tá na ktorú padne vždy vina, nech sa deje čokoľvek, je to predsa mamičkin maznáčik. Pravdaže o tomto mu vykladám len tak na posedenie, keď na seba náhodou kričíme viac, než je zvykom. A keď nerobíme toto, on sedí pri počítači a hrá svoju obľúbenú hru, pre zachovanie môjho duševného zdravia, nebudem spomínať jej meno. Pýtam sa sama seba, čo za rodinu to mám? Ja sama chodím do školy, ktorá je strašnejšia, než všetky ostatné. Angličtina sa stala mojím rodným jazykom. A napriek tomu, že toto všetko by som dokázala povedať v angličtine, neurobím to. Doma tak rozprávam asi polovicu času. Je vtipné pozorovať mojich rodičov, ako mi nerozumejú ani slovo a brat, ktorý sa tento jazyk učí tiež zachytávala len áno a nie. Je to istá výhoda, pretože s mojou ironickou povahou a potrebou mať vždy posledné slovo sa to dá zvládnuť, bez zbytoč-

ných trestov ľahšie. Teraz si musíte myslieť, že môj život je totálne na nič. Nemýlite sa, to rozhodne nie. Nenosím ani drahé alebo značkové oblečenie, čo sa navzájom nevyľučuje. Otca vidím iba cez víkendy, pretože celý týždeň pracuje. Vozím sa v desaťročnom aute. Necítim sa v ňom bezpečne, bolo už dva razy pokazené. Fakt! A to ani nemáme poriadne auto, ale garáž sme si kúpili. Kde? No dvadsať minút peši od nášho bytu, prečo? Pretože to vybavoval náš otec. To, že situácia nie je ideálna dokazuje viacej faktorov. Napríklad to, aký je zvyšok mojej rodiny.

Oco by pre svoju mamu zniesol aj modré z neba. Samozrejme, to deti pre svojich rodičov rodia, alebo je to naopak? Zlé je, že býva len sedem minút autom od nás a je u nej nanominovaný každučkú voľnú chvíľu, ktorú nie je v robote. Pravdepodobne tam trávi viac času, než so mnou a bratom, čo už. Ona, jeho mama, ho aj napriek tomu nemá rada. Asi je to tak vždy, že rodičia majú svoje obľúbené deti. Oco jej pomáha najviac z jej troch synov, no napriek tomu uprednostňuje ich. Tí dvaja len postávajú bokom a smejú sa popod fúz, že sa oco ide zodrať snahou a nič z toho. My vnúcatá to tiež nemáme vyhraté. Ocova mama totiž aj v tomto smere uprednostňuje len jednu stranu. Tá naša to nie je. Jej najstarší syn Jaričko, ako ho rada volá má predsa sto ráz lepšie deti, než sme my. Mňa dokonca volá Mária, čo znie hrubo a hrozne oficiálne. Nikto ma tak nevolá. Dedo odtiaľ ani moje meno nevie. Aby toho však nebolo málo, ohovávajú môjho brata, že je príliš detský a nešportuje. Akoby si tým, že vieš hrať futbal získal skvelé pracovné miesto. No to je predsa jedno, Jaričkov syn hrá futbal, musí aj môj brat, automaticky. Oco o tomto počúva v hodinových výlevoch a potom núti brata robiť veci, ktoré mu ubližujú.

Mama je na tom tak isto. Pomáha, upratuje, robí všetko pre svoju rodinu a aké je zadosťučinenie? Žiadne. Ide sa pretrhnúť snahou, aby ju jej vlastná mama mala rada, no to sa nedeje. To, čo však má babka rada je hádky s ňou o jej neschopnom manželovi a podobne. Stará zatrpknutá rašpľa. Nevidí chyby jej mladšej dcéry a jej manžel je proste dokonalý. Vlastne dokonale lenivý a úplne nervózny ak sa po ňom žiada nejaká fyzická výpomoc. Je to predsa učiteľ.

Nerozumiem, prečo sa obaja tak zúfalo snažia mať niečo, čo mať nebudú. Ja by som to už dávno vzdala. Veď rodinná pohoda nie je pre každého a klud to je výsada kráľov.

Späť však ku mne. Chodím na nevydarené rande, pretože by bola strata času chodiť na tie dobré. Nie, naozaj, taktó sa len utešujem. Potahujem sa s bratom za slovíčka, pretože keď má byť ticho, zosilní zvuk na reproduktoroch na maximum. Smejem sa, nie pre to, že všetko je vtipné, ale pretože nie je. Je príliš málo vecí, na ktorých sa môžem smiať. Tak sa smejem napríklad na mojej nerozhodnosti a na bizarných situáciách, do ktorých sa dostávam.

Toto, ale nebol príbeh o mne, tak to už ďalej nejdem nahaňovať. Teraz by mala začať hrať tá slacká, mrazivá hudba, keď sa blíži zlatý klinec večera. Ako v seriáloch, keď na konci chce hlavná hrdinka povedať niečo múdre. Pripravení? Dobré. Tento príbeh je o modrom dáždniku. Úbohý? Totálne. Ale keďže toto je jedno z tých liet, kde príší každý deň aspoň dve hodiny, vždy je potrebné nejaký ten dáždnik mať. A nebojte sa! Tento som naozaj z domu priniesla ja. Nikde som ho nezobrala, ani neukradla, i keď sa bude

podobat na ten váš. Toto nie je tak celkom počiatok príbehu. Ja ako dievča, čo ste si už mohli všimnúť podľa mne vlastnému spôsobu oslovenia v ženskom rode, uvítala by som inú farbu dáždniku, než je tá modrá. Preto som vlastnila jeden úplne iný, než bol tento. Malý a červený. Mala som ho veľmi rada, ale to hnusné počasie s ním urobilo krátky proces. Už dávno je po smrti. Ponáhľala som sa za kamarátkami, áno predstavte si, i ja nejaké mám, bola som donútená zobrať si ten bratov. Ako som rýchlo a nevšímavo mierila cez mesto do jednej škaredej reštaurácie, trafila som ním starého pána. Riadne mi vynadal. Nestačilo, že som meškala, musela som zastať a ospravedlniť sa. Išli sme potom na horúcu čokoládu, iba ja som si dala, ony mali kávu. Nebola dobrá a bolo mi z nej zle. Potom sme išli do kina.

Nemám prichystaný žiadny skvelý koniec, o tom ako som stretla princa na bielom koni, či sa zabávala na nejakej ohromnej párty. Je to len obyčajný, všedný život, čo žijem.

Ahoj, volám sa Majka. Som presne taká ako vy. Obyčajne neobyčajná. Niekedy neviditeľná, inokedy neprehliadnuteľná. Mám skvelú rodinu, na prvý pohľad možno priemernú, no po dlhšom preskúmaní úplne nezabudnuteľnú. Doma žijem s mladším bratom. Náš vzťah je skoro stále skvelý. Mám dvoch zamestnaných rodičov, ktorí robia to, čo ich baví. Obaja sa snažia, aby bol môj život perfektný. Darí sa im to. Tento príbeh, vlastne niečo, čo som prežila bude normálny. Nemyslím si, že pri čítaní prehodnotíte svoje životné priority, no určite sa aspoň trošičku pousmejete. Nie je to príbeh o mne i tak by som sa však potešila, ak by ste sa dozvedeli najskôr o mojej maličkosti.

Žijem v útulnom trojizbovom byte. V malom, ale prosperujúcom štáte menom Slovensko. Veľa ľudí nevie, o čom hovorím, ale ja ich veľmi rada oboznamujem s tým, kde bývam. Som hrdá na to, že pochádzam zo Slovenska. Izbu zdieľam so svojím bratom. Nevedela som by som si to už ani predstaviť inak. Samozrejme, ako každý, občas mám chuť sa presťahovať z malého mestečka na severe Slovenska. Potom si spomeniem koľko super ľudí som tu stretla a toto nutkanie ma prejde.

Aj nastahovanie sa do tohto bytu predchádza jednej historke.

Rodičia bývali v dome s matkinou rodinou a chceli sa osamostatniť. Presťahovali sa teda, no nechceli ostať úplne sami, a tak obe ich rodiny žijú len sedem minút odtiaľto.

Na našej rodine milujem hlavne TIE momenty.

Keď mi brat pomáha čistiť zhorenú mikrovlnnú rúru. Keď spolu hráme karty a on ma nechá vyhrať, keď sa spolu bijeme, a potom sa na tom smejem. Keď sme raz večer v nedeľu išli po mamu, vyzdvihnúť ju z práce, pretože pracuje až do ôsmej a celá rodina sa vracala aj s nákupom domov cez parkovisko. Oco si otvoril plechovku piva, na čo som po ňom začala kričať a karhať ho, brat pobiehal s čokoládou okolo ako zhúlený magor, závislý na sladkosti. Keď sa s mamou rozprávame večer v posteli, kam by som mohla ísť na vysokú, a čo by som mohla robiť. Keď si neviem vybrať veci pri nákupoch a mama mi povie ‚kúp si to‘. Keď sa s ocom pozeráme v obývačke filmy. Keď ráno mama vyťahuje hrnce a taniere z umývačky a zobudí nás. Keď sa pri telefonovaní prechádza a ja sa nemôžem učiť. Keď sme všetci spolu a smežeme sa na niečom, čo som povedala. Nedokázala by som si svoj život bez nich predstaviť. Áno, máte pravdu, ak

si myslíte, že mám dobrý život, pretože on taký naozaj je. Nenosím značkové oblečenie, jazdíme prevažne otcovým firemným autom, no nevadí mi to. Väčšinu času sa i tak smejem a je to len moja zásluha.

Našla som si kamarátky, ktoré ma neohovárajú za každým druhým rohom, môžem im veriť. Chodíme spolu do kina, pozeráme filmy a ja si pripadám ako doma na sedačke, príliš pohodlne. Chodíme spolu nakupovať a hádame sa, pretože mne sa páčia iné topánky ako im. Hráme spolu počítačové hry, kde sa zabíjame.

Navštevujem školu, kde ak by som toto chcela prečítať, hovorila by som to po anglicky. Chcem sa usilovať v každom jednom prekliatom predmete, aby som si nakoniec mohla vyberať. To, čo robím ma baví. Sama som si to vybrala.

Chodím na nevydarené rande, aby som sa mohla smiať, že som tam bola. Potahujem sa s bratom za slovička a na mamu kričím z detskej izby, pretože sa mi nechce chodiť až priamo k nej. To všetko robím, pretože život obsahuje to niečo malé a lesklé, čo chce každý mať. Šťastie. Netreba, ale zabúdať, že je to stále ako na šmýkačke. Buď ideš dohora po rebríku alebo bez ľútostne sklízneš dolu.

Nejdem sa už viac vykecávať. Toto nie je príbeh o mne. Teraz vám prezradím, o čom je. Bubny prosím! Je to príbeh o modrom dáždniku. Dobrý názov? To rozhodne! Poviem vám, čo ma doviedlo práve k tomuto. Cez toto leto prší deväťdesiat percent dní, a tak je fajn vždy mať jeden pri sebe. Celé sa to začalo, keď som si zlomila ten svoj červený. Mala som ho rada, no neľutujem rozhodnutie, požičať si jeden od môjho brata. Ponáhľala som sa za kamarátkami na miesto stretnutia, pretože som meškala. Svojou rýchlosťou a bezohľadnou chôdzou som ním zrazila jedného staršieho pána. Ospravedlnila som sa mu. Dokonca sa na mňa aj usmial, keď som odchádzala. Išli sme spolu na horúcu čokoládu. Nakoniec som ju mala len ja. Veľa sme sa smiali, potom sa presunuli do kina. I tam sme sa veľa smiali a nebolo to kvôli filmu.

Nemám prichystaný žiaden ohromujúci koniec. Žijem predsa len všedný, obyčajný život.

Ahoj, volám sa Mária. Mám pätnásť rokov. To, čo ste prečítali je o mne. O nebojte sa, nie som šialená, nežijem dvojité život, ani som si nevytvorila svoje alter ego. Toto som ja. Občas sa hnevám, inokedy smejem. Život predsa nie je len čierno- biely. Je farebný ako dúha. Nemusíme byť odborníci na kvantovú fyziku, aby sme to videli. Nech sa deje čokoľvek, nech sa doma strhne akákoľvek búrka, prežijeme to. O tom niet debát. Stačí, aby sme boli spokojní s tým, čo máme. Nie sú životy práve o tom, aby sme si z nich urobili čokoľvek, čo chceme?

Ludmila Zimmermannová
16 rokov, Topoľčany

Reali(s)ta

Kráčať po meste so slúchadlami v ušiach už nie je raritou. Je to bežná vec. Ako keď, „za mládí“ mojej maminy, každý počúval Michala Davida. Keď som bola malá, nevedela som, či sa volá Michal alebo Dávid, no tiež som ho rada počúvala. Kedysi. Teraz už počúvam iné pesničky. Nanútené dobou. Tak, ako tie slúchadlá.

Alebo mobily večne prilepené k uchu.

Každý vraví, že sa bojí zombíkov, tak prečo sa potom nebojí aj dnešnej mládeže? Veď chodí s mobilom v ruke a nesledovať svet je síce in, ale čo z toho, keď už ani von sa nedá normálne ísť? Niekedy plné ihriská detí sú dnes poloprázdne, nerátajúc pár bábätiok, ktorých rodičia ešte zažili tie „staré zlaté časy“... alebo poloplné? Podľa toho, či som pesimista alebo optimista.

Realista. Žijem vo svete zombí, čertov a čarodejnic, kde každý fotí „selfi“ a zdieľa ich na sociálnych sieťach, aby každý videl, ako práve vyzerá, ale opísať, akú farbu očí má jeho priateľ, nevie.

Hľadiac do mobilu, so slúchadlami v ušiach, vrazím do nejakého chalana. Celkom by ušiel.

Tiež s mobilom v ruke a slúchadlami v ušiach. Kráčame s módou, presne podľa nepísaných pravidiel, za ktorých nespĺňanie dostávate trestom „vyhadzov z partie“ na doživotie.

„Sa kukaj, čo robíš!“ skríknem na neznámeho, v snahe prekričať moje a aj tie jeho, hlučné nahrávky a typickou vetou s prehodeným slovosledom, za ktorý by ma učka slovinu určite vyhrešila, na seba rázne upozorním.

Na ulici plnej ľudí. Plnej ľudí bez slúchadiel v ušiach. A bez mobilov. Teda plnej ľudí. Tých normálnych, ktorých pomaly, ale isto ubúda.

Nervózne, trhanými pohybmi, zdvihnem mobil z horúcich dlaždíc námestia a otočím sa na odchod.

„Sa kukaj, kam ideš!“ nečakane začne poriadne ironický protiútok, ale usmieva sa pri tom.

Ako si dovoľuje na mňa kričať? Vrazil on do mňa a nie ja do neho. A ešte mi aj zhodil mobil! A ani sa neospravedlnil! A ani mi galantne nepomohol ho zodvihnúť! S otvorenými ústami rozmýšľam, čo mu povedať, ale on si kráča vlastnou cestou. Nasledujúci jeho príklad, odídem aj ja.

Nedá mi. Vytrhávam slúchadlá z uší, vypínam mobil a obzriem sa.

Už mu netrčia káblíky z tých jeho a mobil pchá kdesi do zadného vrecka nohavíc.

Prečo som neodpovedala? Prečo ho aspoň nepozdravila?! Prečo sa tiež aspoň neusmiala?

Utekám po ulici, čo mi sily stačia. Horúce kamenné dlaždice mi, napriek neskorej

nočnej hodine, pomaly spaľujú spodok chodidla. Môžem si za to sama. Keby som počúvala mamu, že mám nosiť ponožky, vybehla by som na ulicu aspoň v nich. Za ním.

Čo ak tiež počúva Davida a čo ak mu hrala práve...

„Potkal jsem teď jednu z mála...“

Eva Lacová
27 rokov, Martin

Snenie

I.

Zdalo sa akoby na ňu všetko doľahlo. Slzy sa jej rinuli z očí. Nesnažila sa ich zastaviť. Nemalo to význam. Vedela, že najlepšie je nechať všetkému voľný priebeh. Tak ako vždy. Lahla si do svojich perín. Ako sa prikrývala, pohľad jej skĺzol na biele tielko, cez ktoré jej presvitali bradavky. Ruku vložila pod tričko a hladila si prsia. Ich jemnosť a pevnosť napovedala, že nepatrila k tým starším. Nič ju nedokázalo upokojiť viac, ako keď sa ich dotýkala. Slzy jej prestali stekať po lícach. Zaspala. V tú noc mala živý sen. S Ivanom boli na lúke. Ležali na deke, rozprávali sa, smiali sa, bozkávali sa. Rázom, ale v jeho očiach vzplanul hnev.

„Mala si mi to povedať hneď ako si to zistila!“ Kričal Ivan.

Zuza sklopila zrak a po lícach sa jej kotúľali slzy. Ivan ju pohladil po tvári a utrel jej slzy. „Nevadí, spolu to nejak zvládneme,“ usmial sa.

Prikývla. Verila jemu a jeho slovám hoci niekedy sa do jej hlavy vnárali pochybnosti.

Ráno už bola Zuza opäť v starých koľajach. Opláchla si tvár, vytrhla zopár chlčkov na tvári a prečesala si tmavohnedé vlasy. Keď odložila hrebeň zahladela sa opäť do zrkadla. Opuchnuté viečka a zčervenale oči nikoho neoklamú. Napustila si vaňu. Tak, ako vždy, aj tentoraz pridala do vody vonnú esenciu. Vyzliekla si tielko, ponorila sa do spenenej vody a vdychovala vôňu obľúbenej levandule. Pomaly, najpomalšie ako vedela si užívala každý nádych a výdych... Akoby bol každý z nich posledným. Opäť zrakom spočinula je prsiach. Keby sa jej niekto opýtal, ktorú časť tela má na sebe najradšej, s odpoveďou by neváhala. Aj Ivan ich miloval. Najradšej bez zbytočností, akými sú podprsienky. V horúcej vode sa jej zdurili bradavky. Zuza cítila svoj tep. Bola kludná. Možno vďaka levandule a možno vďaka hriankam s cesnakom, ktoré si dala na raňajky. Jazykom si navlhčila pery a zavrela oči.

II.

Zobudila sa do hľbokej tmy. Ležala na posteli. Pod tenkou prikrývkou bola úplne nahá. Bradavky sa jej opäť zdurili. Tento raz však od zimy a strachu. Očami sa porozhliadla po miestnosti. Nevidela nič. Vnímala len svoj dych a tep. Ťažké závesy prekryvajúce obe okná nedávali šancu žiadnemu svetlu. Dýchalo sa jej ťažko, akoby do miestnosti neprenikol čerstvý vzduch niekoľko dní, možno aj týždňov. V nozdrách cítila zvyšky zaschnutej krvi. Po ľavej strane od nej bol stolík, ktorého obrisy Zuza dobre poznala. Aj tento raz natiahla ruku smerom k nemu. Bola presvedčená že naň pred spaním položila baterku. Mala však smolu. Nič len prázdno. Pre prehmatávaní rukou narazila len do pohára s vodou, ktorý sa spolu s jeho obsahom prevrátil a rozbil sa pri páde na

parkety. Ticho v miestnosti bolo na okamih prerušené hlasnými krokmi z podlažia pod ňou. Akoby niekto nervózne prechádzal sem a tam. Zuza opäť zatvorila oči. Premohol ju nepríjemný pocit. Priala si aby čo najrýchlejšie zaspala. Cítila svoj zrýchľujúci sa tep. Začala sa chvieť. Potichu sa začala modliť k svojim anjelom. Spása neprichádzala. Kroky áno. Nakoniec sa Zuza hlasito rozplakala.

III.

Pocity nebezpečenstva, samoty a nastávajúceho utrpenia z niečoho alebo niekoho. Takéto sny Zuza neznášala. V poslednej dobe sa stali bežnými a spolu s nimi sa Zuze prestávalo dariť skoro vo všetkom, počnúc prácou, kde pocítovala silnú konkurenciu. Istá si nebola už ani Ivanom. Čoraz viac sa vyhovárал na prácu, čoraz viac času venoval svojim súkromným aktivitám. Upodozrievala ho z nevery. Vlastne, bola si istá, že ju podvádza. Usvedčili ho sms-ky v jeho mobile. Odoslané aj tie prijaté. Ale to teraz neriešila. Vedela, že hoci možno cíti náklonnosť k inej, momentálne by ju neopustil. Ešte aj poondiany koláč jej dnes nevyšiel tak ako chcela... No nech už boli dnešná noc a dnešné ráno akokoľvek zlé, v Zuzinej tvári sa zračil úsmev. „Dnešok bude fajn.“ Dnes mala Zuza svoj „veľký“ deň D. Po prvý krát sa odhodlala k návšteve veštice. Už od detstva verila na veci medzi nebom a zemou. Bola zvedavá, ale zároveň mala príšerný strach. Bála sa slov, ktoré budú vyrieknuté, rovnako ako sa bála veštice samotnej.

IV.

Zuza ostala prekvapená. V jej predstavách vyzerala veštica inak. Viac tajomne a nedôveryhodne. Veštica, ktorú si vybrala však vyzerala akosi obyčajne. Žiadne bradavice, žiadna tajomnosť v jej očiach, žiadne zvláštne spôsoby.

„Srdečne Vás vítam Aká bola cesta? Ponúknem Vám kávu, čaj?“ Ani zdvorilosť veštici nechýbala. Zuza ešte nestačila spracovať myšlienky z prvého dojmu a už stála v útulne zariadenej obývačke, obklopená rodinnými fotografiami, suvenírmi z dovolení a množstvom kníh od autorov, ktorých mená a názvy boli pre ňu veľkými neznámymi. Aj Zuza milovala literatúru, ale vkus veštice bol iný ako ten jej. Pohodne sa usadili. Zuzu päť premohla nervozita, hádam ešte väčšia ako v jej snoch.

„Nemusíte sa ma báť, ja Vám neublížim, no chápem Vás, strach či nervozita sú prirodzené reakcie“ upozornila Zuzu veštica.

Tá zhlboka vydýchla a snažila sa tváriť pokojne. „Ja viem, prepáčte, len, je to po prvý krát, čo som navštívila niekoho ako ste Vy a asi mám aj trochu obavy z toho, čo mi poviete.“

Veštica sa usmiala. Zuzy sa zmocnila myšlienka, či sa usmieva preto, že to s ňou myslí úprimne, alebo preto, že hodinová sadza za veštenie už bola uhradená. „Podajte mi vašu ruku“, veštica i naďalej nestrácala zo svojho úsmevu a podávala Zuze tú svoju. „Všetko bude v poriadku, nebojte sa. Pozrieme sa na to, čo sa práve deje a čo Vás čaká, dobre?“

Zuza prikývla. Veštica pustila jej ruku, vstala zo svojho kresla, otvorila sekretár a vytiahla z neho karty. Opäť sa pohodlne usadila a vybrala ich z útlej krabičky. Kým vešti-

ca miešala karty, Zuza sa porozhliadla po malej miestnosti. Horiace sviečky dotvárali navodenú atmosféru. V každom kúte obývacej izby boli tri. Možno preto, že trojka je šťastným číslom veštice. A možno preto, že tri sú tak akurát. Veštica karty niekoľko krát premiešala. Keď usúdila, že stačí, začala ich ukladať na stôl. Pekne jednu vedľa druhej, päť radov. Možno by aj rozbehnutá veštica pokračovala ďalej, len karty, ktoré ešte pred chvíľou držala všetky v ruke boli zrazu všetky vyložené na stole. Prvá veta, ktorú vyčyrená turčianska veštica vyriekla, Zuzu zarazila. „Dajte si pozor na vaše rozhodnutia. Môžete ich neskôr ľutovať.“ Zuze sa do očí začali tlačiť slzy.

Veštica nespúšťala karty z očí. Rovnako usilovne sa po nich pohybovala aj prstami. Nevynechala ani jednu kartu. Zuza si spomenula na svojho nevidomého bratranca, keď sa snažil za pomoci braillovoho písma a prstov zistiť, ktorý z množstva liekov je proti bolesti. Bol však ešte malý a nešlo mu to. Vtedy mu musela Zuza pomôcť. Spomienku prerušila rozbehnutá veštica. „Bolesti, ktorú sa snažíte potlačiť za zbavíte. Ale, ešte nie, je skoro na to aby ste očistila seba, svoje hriechy, svoje telo. Dávajte si pozor! Hrozí vám...“ „Dost!“ Prestaňte! Zuza skríkla a prerušila vešticu. „Načo ste prišli keď sa bojíte pravdy?“ odvetila razantným hlasom veštica a pokračovala „svet je síce často taký aký si ho urobíme, ale realitu aj tak neoklamete.“ Zuza vstala zo stoličky a zamierila k dverám. Naposledy sa zahľadela do očí veštice. „Nechcem už nič vedieť“, a odišla.

V.

Keď sa za Zuzou zatvorili dvere od bytu veštice, cítila sa inak. Zmocnili sa jej opäť pochybnosti. Na chodníku pred bytovkou z ktorej vyšla si nasadila tmavé slnečné okuliare, aj napriek tomu, že pršalo. Myslela si, že je neviditeľnou. Že nikto z tých koho stretne v nej nespozná bývalú spolužiačku zo školy, kamarátku či bývalú frajerku. Vyhne sa dookola tým istým otázkam a falošným úsmevom. Posledné mesiace nekomunikovala s nikým okrem Ivana a mami. Cestou domov sa Zuza zastavila vo svojom obľúbenom kníhkupectve. Rada tam trávila čas, rada si listovala v knihách privoniavala si k nim. Domov sa vrátila s tromi bestsellermi, jedným cestopisom a španielsko-slovenským slovníkom (keby ju náhodou premkla chuť učiť sa). Len čo zavrela dvere od svojho bytu, začala s vyzliekaním. Svetlá nechala zhasnuté, tak ako vždy. Pocítila chlad a na tele zimomriavky. Na mobile jej zapípala SMS-ka. „Ostanem dlhšie, mam toho v práci veľa.“ Zuza nič neodpísala. Vedela, že s najväčšou pravdepodobnosťou si to v nasledujúcich chvíľach Ivan opäť rozdá so svojou kolegyňou. Nebolo by korektné rušiť ho. Sama s ním sex odmietala už dlhší čas a vedela, že on ho potrebuje. Vypla si telefón a nechala ho v spálni. Nahá zamierila do kúpeľne. Opláchla vaňu a začala s napúšťaním. Do vane prisypala morskú soľ a svoje telo postupne vnárala do horúcej vody. Pomaly, najpomalšie ako vedela. Voda bola príliš horúca, čo Zuze spôsobovalo značnú bolesť. Keď si konečne ľahla a sledovala dvíhajúcu sa paru, pocítila spokojnosť a zavrela oči.

Opäť sa nachádzala v tmavej izbe. Tento raz sedela na chladných kachličkách, v jednom z kútov, schúlená, s rukami na očiach a mohutne plakala. Počula kroky, ktoré sa k nej pomaly blížili. Bola síce v izbe zamknutá, ale vedela, že on si poradí. Z posled-

ných síl sa postavila na nohy a podišla k balkónovým dverám. Rukou siahla po kľučke, no tá sa ani nepohla. Kroky ustali. Dvere sa rozleteli a ona pocítila bodavú bolesť.

VI.

Zuza sa zobudila na mobilnú pripomienku. Bola za ňu vďačnejšia viac ako kedykoľvek predtým. Chladná, krvavo sfarbená voda jej bola nepríjemná. Vedela, že morskú soľ s takýmto sfarbením si už nikdy nekúpi. Chvela sa. Pamätala si každý detail z jej sna. Obliekla si župan a premiestnila sa do spálne. Bol neskorý večer. Otvorila veľký šatník a hľadela na svoju siluetu v zrkadle. Aj napriek všetkému sa ešte stále mala rada. Nebola to jej chyba. Vedela, že nie. Rukami sa dotkla jazvy na podbrušku. Spolu s dotykom pocítila pichlavú bolesť, ktorá bola na Zuzu príliš silná na to aby ostala aj naďalej stáť. Sadla si na kraj postele. Vedela, že následky podomácky vykonaného potratu potrvajú dlhší čas. Vtedy však nemala na výber a Ivanov známy bol vraj v danej problematike dostatočne skúsený. Pri každej prudkej bolesti mala Zuza pocit akoby v jej tele stále „niečo“ žilo, rástlo, „bujnelo“. Akoby sa jej mŕtve dieťa predsa len hlásilo o život. Bolesť neustávala, naopak, stále viac a viac sa stupňovala. Bola už neznesiteľnou. Zuzu naplo na zvracanie. Nedokázala sa ubrániť a vyvrátila obsah žalúdka. Župan sa Zuze sfarbil na červeno. Zmocnil sa jej strach. Z posledných síl sa opäť postavila na nohy. Jej pohľad spočinul na balkón. Podišla k nemu a s roztrasenou rukou pootočila klukou. Pocítila chlad. Snehové vločky dopadajúce na jej tvár ju jemne štípali. Pozrela sa do okna oproti. Farebné svetlá patriace vyzdobeným vianočným stromčekom, snehová prikrývka a žiarivé pouličné ozdoby v nej vyvolali na chvíľu pokoj. Nepočula nič len jej divo búšiace srdce. Bolesť v Zuzinom tele neustávala. Naopak, bola intenzívnejšia ako kedykoľvek predtým. Opäť nasmerovala pohľad na krvou nasiaknutý župan. Krvácala stále silnejšie.

Rozplakala sa. Slzy jej stekali po lícach. Precitovala bolesť a strach viac ako kedykoľvek predtým. S bosými nohami sa z posledných síl vyštverala na zábradlie. Pozrela sa na tmavé nebo. Vedela, že všetko jej utrpenie sa skončí. Raz. A možno práve teraz...

Michaela Brtková
20 rokov, Likavka

Sandra

Väčšina ľudí na duchov neverí. To bol aj môj prípad, avšak len dovtedy, čo minulý rok moja najlepšia kamarátka tragicky zahynula. Mala iba sedemnásť rokov, keď sme ju všetci videli naposledy. No ja som ju od jej smrti videla neustále. V ten deň, keď Sandra opustila svet živých, celkom určite z neho nezmlzla úplne. Vždy bola všestranný typ a hoci popri svojich aktivitách mala veľmi málo času, ten voľný venovala mne. Možno preto sa rozhodla zostať so mnou a byť mi aj naďalej najlepšou kamarátkou. To som si aspoň myslela na začiatku. Človek sa však často mylí.

Sandra zomrela úplne zbytočne a rozhodne nečakane. Stala sa jednou z mnohých obetí, ktoré boli v nesprávnom čase na nesprávnom mieste, lepšie povedané na nesprávnej ceste. Zrazil ju opitý vodič. Hoci si ako v novinách citovali, nič nepamätá“, dôkazy ho z jej vraždy nepochybne usvedčili. No akýkoľvek trest už nevráti život dievčaťu, ktoré všetci mali radi, dcére, na ktorú boli jej rodičia právom hrdí a mne to nevráti moju spriaznenú dušu. Teda, takmer nevráti.

Sandrina prítomnosť na tomto svete je nepopierateľná a o jej smrti som vedela skôr, ako polícia našla jej telo odhodnené mimo vozovky a začala vyšetrovanie. Vedela som to vďaka tomu, že sa Sandra z ničoho nič zjavila v mojej izbe, kde som sa usilovne učila na test z matematiky. Takmer som spadla zo stoličky, keď som začula známy hlas tesne za chrbtom: „Vyzerá to tak, že sa toho testu z matiky už báť nemusím“. Strhla som sa a otočila za jemným hlasom. V strede mojej izby stála v pološere stolnej lampy Sandra. Mala oblečené to, čo v ten deň mala na sebe v škole až na to, že nohavice mala na kolene roztrhnuté a na mieste kolena na mňa zízala krvavá rana, ktorá len z pohľadu musela príšerne bolieť. Tiež jej chýbala jedna teniska. Zdesene som zdvihla pohľad a zamrazilo ma ešte viac. Lavá strana Sandrinej súmernej tváre bola postriekaná krvou. O jej ľavej ruke ani nehovoriac. Tá visela bezvládne pri tele v neprírodzenom uhle. Najhoršie boli jej oči. Chýbal im ich večný náznak veselosti či života. Zmizla z nich tá udivujúco čistá modrá a nahradil ju chladivý odtieň ocele. Vtedy prehovorila: „Keby som nebola mŕtva, myslela by som si, že si práve zbadala ducha“. Typická Sandra. Bolo by to vtípné, keby ma práve v tej chvíli neobchádzali mdloby. Napadlo ma, či sa ma snaží vystrašiť jedným z jej Halloweenových výstrelkov, ale rýchlo som to zavrhla. Ako by sa dostala do mojej izby tak nečujne? Okrem toho, Sandra mi vždy pred príchodom ku mne zavolala. A nemala byť teraz náhodou na ceste domov z tanečnej? „Č-čo to má byť? Ak to má byť nejaký žart, tento krát si zašla trochu ďaleko. Chceš mi spôsobiť infarkt?“, vypadlo zo mňa napoly nahnevane, napoly pobavene a srdce mi stále bilo na poplach. Niečo tu nesedelo a časť mňa začínala naberať nejasnú predstavu o tom, kto alebo čo sa pred chvíľou zjavilo v mojej izbe. Sandra neodpovedala, len si sadla na moju posteľ a keď sa pod váhou jej tela nepohla ani len perina, v očiach ma začali páliť horúce slzy.

Trpký úsmev, ktorý hral na perách mojej mŕtvej kamarátky ma presvedčil o najhoršom. Nemohla som tomu uveriť. Bolesť vo mne bola skutočná ako duch dievčata na mojej posteli. Vzlyky naplnili ticho v mojej izbe.

Nepreháňam, keď poviem, že sa mi zrútil celý svet. Veď človek, ktorý sa so mnou ešte dnes ráno smial na ceste do školy, je mŕtvy. Všetky tie sny, plány a budúcnosť boli razom preč. Pohľad mi skĺzol na fotografiu na stene. Boli sme na nej my dve pred tromi rokmi na dovolenke pri mori. Vtedy sme verili, že celý svet patrí nám a dokážeme čokoľvek. Naše široké úsmevy sú navždy zvečnené na fotke, hoci ani jedna už naň dôvod nemá. Nie teraz, keď sa zdá, že všetko stratilo zmysel. Toto mi lietalo hlavou zatiaľ čo z mojich očí tiekli prúdy slz. Žiadne slová nedokážu opísať prázdnotu a zúfalstvo, ktoré ma zaplavilo ako morské vlny z fotografie. Vzduch sa zdal byť hustejší a každý nádych bolel.

Niekoľko ďalších dní som žila ako v zlom sne. Pohľady ľudí v škole ma pálili. Každý vedel aké blízke sme si boli a všetkých dojmalo ako hrdinsky to nesiem. Nikto nevedel, že Sandra je po celý čas so mnou. Sedávala so mnou v našej lavici, zatiaľ čo jej polovica bola posiatá kvetmi a horiacimi sviečkami.

Najhorší bol Sandrin pohreb. Kráčala vedľa mňa v čiernom zástupe žialiacej rodiny, priateľov a blízkych. Lutovala som jej rodičov, no určite by mi neuverili, že aj v čase keď jej truhlu spúšťali do čerstvo vykopaného hrobu, stála za nimi. Neveril by mi nik, všetci by si mysleli, že mi zo žiaľu úplne preskočilo. A tak som s týmto tajomstvom žila naďalej a Sandra mi robila spoločnosť. Raz som sa jej opýtala: „Ako to, že si stále tu?“ Prezradila mi, že to bolo jej posledné želanie, predtým ako zomrela. Chcela si byť istá, že ten človek za to zaplatí. Tvrdila, že nevie, prečo ju vidím len ja a presvedčila ma o tom, že ma vždy mala rada ako vlastnú sestru. Možno preto ostala pripútaná ku mne. „Bolí ťa to?“, spýtala som sa, narážajúc na všetky jej zranenia, ktoré sa od prvého dňa ako sa zjavila v mojej izbe, nezmenili. „Nie, necítim nič. Je zvláštne ako neskoro si človek uvedomí čo všetko mu život ponúka. Teraz ti závidím aj to, že tvojimi žilami koluje krv, zatiaľ čo ja sa len nečinne prizieram a nasledujem ňu.“

Sandrina smrť bola témou mnohých rozhovorov ešte nejakú dobu. Tragédia poznačila jej okolie o to viac, že bola ešte stále dieťa. Milovaná rodičmi, zbožňovaná kamarátkami, obdivovaná učiteľmi. Ako rok plynul, šok z jej straty akoby vybledol a moje okolie pokračovalo vo svojich životoch. Presne ako ja. Sandra ale bola stále mŕtva a ja som žila, napredovala a mala budúcnosť. Náš vzťah sa postupne začal meniť. Znášala som jej zlé nálady, neustále narážky na to, ako veľmi by chcela opäť žiť. Hoci ma to veľmi trápilo, nevedela som ako jej pomôcť.

Stará mama mi raz povedala, že mŕtvych sa báť nemusím, ublížiť mi môže iba živý. Musela som s ňou súhlasiť. Sandra bola preda človek, ktorého som mala rada nadovšetko. V deň, keď vyniesli rozsudok nad chlapom, ktorý ju o všetko pripravil, som v jej očiach zbadala niečo, z čoho ma napriek mojej náklonnosti k nej zamrazilo. Je pochopiteľné, že jej rodičia boli na súde tiež a hoci sa sudca rozhodol potrestať vraha ich dcéry, videli sme, že sa ani jeden z nich neubránil slzám. Vedeli sme, že napriek trestu, ktorý ho čakal, sa nič nezmení. Napriek tomu čo mi povedala po svojom pohre-

be, nezdalo sa, že by potrestanie jej vraha prerušilo spojenie so mnou a týmto svetom. Videla som na nej čoraz silnejšiu túžbu po živote, jej snahu tváriť sa hrdinsky, no keby som ju tak dobre nepoznala, povedala by som, že v jej pohľade sa niečo zmenilo. Túžba sa zmenila na rozhodnutie. To rozhodnutie, bol môj koniec.

Mala som si to uvedomiť oveľa skôr. Zaslepená prítomnosťou najlepšej priateľky som nanešťastie prehliadla temnotu, s ktorou sa Sandra vrátila po svojej smrti. Možno sa s ňou snažila bojovať, no temno v nej zvíťazilo. Boli dni, keď sa so mnou odmietala rozprávať a jednoducho zmizla. Keď prvý raz vošla do môjho tela, premohol ma neskutočný chlad. Začala ma ovládať. Bezmocnosť je jediné slovo, ktoré dokáže opísať môj stav. Proti jej útokom som bola absolútne nechránená. Na otázky prečo to robí neodpovedala a nakoniec ma úplne vytlačila do úzadia. Žila viac vo mne ako vedľa mňa. Zanechala ma zmätenú a vydesenú stáť na pomedzí dvoch úplne odlišných realít. Balansovali sme spolu medzi životom a smrťou. Začala som sa obávať každého ďalšieho dňa a strácať nad sebou kontrolu. Spočiatku ovládala len moje ruky, no čoskoro zistila ako ma ovládať celú. Z dní boli týždne a potom mesiace. Moje zvláštne správanie bolo pripisované zármutku z jej straty a nikto tomu neprikladal žiadnu váhu. „Čas vylieči všetky rany“, vraveli. Mala som chuť kričať a ukázať všetkým, čo sa v skutočnosti so mnou deje. Ona však vycítila môj strach a prečítala moje plány vyjsť s pravdou von. Nemohla to dopustiť, nie teraz, keď získala novú šancu na život. Sandra prestala opúšťať moje telo nadobro. Rozprávala mojím hlasom, objímala moju matku, dokonca šla zapáliť sviečku na svoj vlastný hrob. Všetkých dokonale oklamala. Roky nášho priateľstva jej hrali do kariet, poznala všetky moje zvyky, môj štýl reči. Vtedy som prišla o všetku nádej na svoju záchranu. Pred týždňom nado mnou získala úplnú kontrolu. Jediné čo ešte ovládam je moja myseľ. Sandrin hlad po živote, ktorý vyhasol tak náhle, postupne vytláča aj tú štipku reality, ktorej sa ešte držím. Stará mama mi povedala, že mŕtvych sa báť netreba, len živých. Nepovedala mi však, či sa treba báť mŕtveho, ktorý chce znovu žiť.

Dominika Moravčíková
22 rokov, Strečno

Papierový kontinent

1.

Návštevníci mesta by mali najprv na ulici zastaviť miestneho a opýtať sa, kde sa dá spoľahlivo kúpiť veľrybie mäso- polovica trhu predáva delfinie mäso označené ako veľrybie -

a kde nalievajú poctivý alkohol. „U Rybkára,“ odpovedala vždy malá Vanda, „U Rybkára na nábreží.“ Nábrežie bolo v posledných mesiacoch plné mŕtvych rýb. Mrakodrapy na druhej strane zálivu v odraze vody pripomínali pohyblivé mreže, leto bolo na konci a do mesta dorazil tuhý vietor z vnútrozemia. Malá Vanda si prvý krát natiahla hrubé pančuchy a postavila sa pred putiku.

Keď prišiel Fishi, zdvihol ju na ruky. Vraj zase vyrástla. „Ale stále si moc malunká.“ Tabak už mal a cigaretu si ušúľal na kolene. „Druhy vymierajú,“ povedal, keď pozrel na vođu. „To tak bejvá.“ S cestovnou taškou prešiel do Rybkára a objednal si tatarák.

Rybár Fishi, morský mäsiar, tak ho volali. Možno mal kedysi skutočné meno, také, aké sa dá nájsť v kalendári, ale to si už nikto nepamätal. Vždy keď ho povolal manažér spoločnosti, nasadol na loď Celeste a celé týždne nevystúpil na pevninu, hoci občas sa znovu ukázal v prístave, ako s dlhým nožom pobehuje po palube a komanduje vykladáčov tovaru.

„Né taďál, kade to dereš, chlape, hej! Pomalú, lebo ti kydne do vody, hej, ti vravím, poplaveš za tým delfínom!“

Rybár Fishi bol už celkom starý muž. Z brady mu viseli chuchvalce šedivých a ryšavých chlupov, pravé obočie mal predelené jazvou a výšivka zaniknutého, kedysi slávneho futbalového klubu mu pomaly odpadávala zo šiltovky. Po koži sa tiahli vyblednuté tetovania kotiev, kompasov a krížov. Z krku visel vybielený zub kosatky, z pravého ucha osemramenné mosadzné kormidlo. Jeho oblečenie bývalo po love pokryté akvareľmi krvi a soli. Fishi nemal ženu, ktorá by mu oprala veci a vydrhla telo, ale vždy požiadal synovca Viliama, aby sa o to postaral. „Já stejne budú vždycky olej a špína.“

2.

Strážnici už zhasínali svetlá. Miranda stále sedela v predajni a pila automatové kapačino. Jediný strážnik, ktorý ostal na poschodí, na ňu posvietil baterkou. „Čo sa stalo?“

„Nemôžem sa pohnúť,“ povedala. „Necítim sa. Necítim ani pulz.“

Strážnik jej dvoma prstami stlačil zápästie. „Ja ho cítim.“

Prešiel bruškom ukazováka po spánku a sklzol dovnútra ušnej mušle.

„Toto cítite?“

„Ja neviem.“

Odviedol ju von cez podzemné parkovisko. V stánku kúpil veľké hranolky, ale ne-

vládala ich dojest. „Nakrmíme ryby.“

Plastovú misku vyklopil do čiernej vody.

„Sú tam ešte nejaké živé?“

„Možno. Aspoň jedna.“

Posadila sa na lavičku. Strážnik sa opýtal, ako sa volá.

„Miranda.“

„Miranda,“ šepkal jej do úst v podkrovnej izbe preplnenej mokrým prádlom a starými knihami. Až ráno sa vrátil do radového domčeka.

So ženou sa nerozvedol. Už dlhšie mali dohodu. Každý párný týždeň spal na gauči on, každý nepárny týždeň ona. Žena umývala riady a muž kosil trávnik. O malú Vandu sa nikto nehádal. Do školy chodila pešo a poobede behala s chalanmi v kapucniach a teplákoch špinavých od mazáku na bicykel. Večer po návrate mala na kožených spojoch medzi palcami a ukazovákmi pokreslené pirane. Keď rozťahla prsty, piraňa otvorila papuľu a ukázala zuby.

„Vanda, ako to chodíš,“ otec na ňu občas mrkol ponad noviny a pivo, „mal som ti to zakázať.“

Nikdy jej nič nezakázal.

Miranda drhla malé ruky kartáčom. Keď kresby postupne zmizli počas dní, Vanda sa vrátila s novými piraňami.

„Nemusiš sa o ňu starať,“ pripomínal Mirande Vandin otec, „to by som od teba nikdy nechcel.“

Miranda jej aj tak po večeroch rozčesávala pokudnené vlasy a šila záplaty na tepláky. Naučila ju poriadne si čistiť zuby. „Pastu musíš rozotrieť všade, nie ju hneď zjesť.“

„Raz budem mať zlatý zub ako Fishi.“ povedala Vanda.

3.

Vandin otec kedysi chodieval až k pólu vysekávať kusy ladu dynamitom.

„Boli tam démoni,“ spomínal. U Rybkára si objednával iba vodku z polárneho ladu značky, pre ktorú pracoval. „Všetci sme videli, ako sa hýbu v lade, môžem to odprisať.“ Po narodení Vandy sa vrátil k rodine a našiel si inú prácu.

Keď sa opil, sťažoval sa. „Všetci vedia, že odstrelovači ladu sú prekliati muži.“

Aj Fishi sa v opitom stave lutoval. „Já bych len pil, pil a pil. Musím prestať, ale jak?“

Miranda ho podopierala, keď za voľných nocí vychádzal z Rybkára a tiahol po betónovej dlažbe nábrežia. Obité člny a výletné jachty škripali reťazami a dezorientovaný Fishi medzi nimi hľadal svoju Celeste.

„Ty si hrozne úbohý človek,“ vravela Miranda, „aspoň pokiaľ si na pevnine.“

S malou Vandou ho odprevadila až do garsónky. Jej steny sa lúpali a v dlažbe boli vypálené kruhy z cigariet. „Tolik peňez, tolik peňez,“ šepotal. Miranda ho uložila do postele a malá Vanda mu vyzula topánky. „Šetko prepitý.“

Než zadriemal, preplietol flakaté prsty a pomodlil sa. Oči vyvrátil k bledému obrázku, ktorý visel nad posteľou.

„Zdravás Mária, milosti plna, pán s tebú... Ámen.“

Zaspal pri červenom svetle lampy so strapcami a čalúnením s potlačou tancujúcich striptérok. Zo spánku obvykle šepkal mená. „Rosália... Anna. Jákob, Matej.“

Rybár Fishi mal na svete veľa detí. Niektoré videl raz za rok, iné raz za život, ale mená nikdy nezabudol. „Šetky majú vlasa rudá jak já, oči zelená a tečkovaná. Raz mi prišla baba na palubu, vraj mi nese dcéru, tak sa dívam, děvča černé, vlasy uheľ, oko uheľ, vravím ne, toto né moje!“

Fishi neznášal zbytočné výdavky. Peniaze dával iba ryšavým deťom. Neveril tmavým a ani takým, ktoré boli príliš tučné. Rybár Fishi bol kostnatý a vyziabnutý chlap. „Nikdy sem nepribrál, ani když sem hltal veľrybí sádlo ze suda. Ani na mojich dítkoch kúsek masa nenájdeš!“

4.

Viliam uvidel pri behu v rannom parku siluetu postavy ležiacej pod borovicou. Nevolal hneď políciu.

„Nevolajte políciu,“ hučal muž v roztrhanom drahom obleku, keď ho zbadal nad sebou. Zopakoval to znovu a ešte viac vyčerpane, akoby to vravel už veľa krát a nikto ho nepočúval.

Viliam sa k nemu skrčil a obzrel jeho rany. Niekoľko modrín na rukách, podliatina na tvári. „Nedotýkajte sa ma.“

„Čo sa tu stalo?“

Muž sa postavil a pridržal si bok. „Chodte preč.“

Viliam nikdy nezistil, čo sa stalo mužovi v roztrhanom obleku. Občas si naňho spomenul, pri práci, nad pivom U Rybkára, pri prechádzkach po nábreží. Ak by mal príležitosť, pozval by ho do dobrého podniku. Možno do hotelového baru. Do čokoládovne. Keby bol pracovný deň prvého týždňa mesiaca, kedy žena majiteľa drhla všetky stoly, mohol by ho zviať aj do Rybkára. Objednal by Záliv, drink z modrého curaca, polárnej vodky a hrby ľadových kociek. Od minulého roku do neho pridávali lyžicu oleja z čerňuchových semien. „To je ropná škvrna.“

Muž by nápoj zamiešal prístavnou vľajočkou a díval by sa do jeho očí. Po polnoci by si zahrali šípky a mariáš so strýkom Fishim.

„Fishi ma vychoval,“ vysvetlil by mu, „všetko ma naučil.“

Svojho otca nikdy nepoznal a jeho mama umrela pred rokmi. Fishi rozprášil jej popol na more zo sťažňa Celeste. Viliam ostal bývať v krove U Rybkára. Ako decko čistil stoly a umýval poháre, neskôr sa vyučil za dispečera lodného skladiska a od osemnástich pracoval.

„Ja mám dobrý život, pretože ma vychoval Fishi.“ hovoril každému.

Štamgasti U Rybkára boli pre neho ako rodina, Miranda a Vanda sestry a Fishi otec. Vandinho otca nikdy nemal rád, ale vďačil mu za to, že priviedol Mirandu, správnu babu, odvážnu, spoľahlivú. Inak s ním ženy nič nerobili, to zistil už dávno.

Keď mal deväť, Fishi si z lovu doviezol ryšavé decko. „Jenom na prázdniny.“

Olinka sa narodila v jednom z kamenných domčekov roztrúsených po pobreží. Rozprávala podobným dialektom ako Fishi a mala iný pach ako deti z mesta. Viliam

jej musel nechať všetky svoje výkresy pripravené do školy. Lodky a slnká kreslila aj na dvere, steny, obrusy a podpivníky. Všetko z papiera alebo kartónu vytahovala z odpadkov, počarbala čiernym perom a vrátila naspäť. Keď jej Fishi na stôl rozsypal pastelky a rozvinul prvý veľký výkres, načrtla dve deti so šarkanmi a polovicu pozadia vymalovala načerveno.

„Obloha musí byť modrá.“ poučil ju Viliam.

„To není obloha, to je móre.“

„Aj more má byť modré.“

Olinka po ňom hodila pastelku. „Móre je vždycky rudé, když do zálivu príde tatínko.“

Po dvoch týždňoch Fishi usúdil, že stačilo letných prázdnin a matka si po Olinku prišla vlakom. Na chladničke ostali pripnuté ďalšie obrázky- muž s červenými vlasmi pri lodnom kormidle, akiste tatínko, žena s ružou, akiste máminka, malý usmiaty chlapec, akiste Viliam, uzavretý vo veľkom čiernom srdci s červenovlasým dievčaťom, akiste Olinkou.

Viliam sa do nej nezabuchol, aj keď dobre kreslila a Fishi ju mal rád. Nezabuchol sa do veľa dobrých dievčat.

5.

Do Rybkára prišiel veľmi starý námorník. Jeho tvár bola plná pigmentových škvŕn rozrastajúcich sa od nosa k spánkom ako koralový povlak.

„Na pevninu vychádza len raz do roka, aby veštil z nánosov pri brehu,“ povedali dospelí malej Vande kedysi dávno, keď prišiel prvý krát. „Celý život strávil na tankeri a ropných vrtoch, a takému životu predurčil aj svojich synov. Na mori sa naučil počúvať duchov.“

Námorník sa so škripotom dreva posadil a plastovú barlu odložil na zem. Fishi otočil stoličku operadlom k sebe a sadol si obkročmo. „Tak jaký bude tento rok, a jaká táto zima?“

Veľmi starý námorník pohrabal rukami vo vedre špinavej vody.

„Zima bude dlhá a jar prinesie smrť. Mesiac na nebi stmavne a jeho hory plakat krv. Mnoho z mnohých bude hľadať miesto na nebi, kde končí vzduch a v prázdne umierajú všetky ozveny. Šialenstvo posadne veškeré bytosti a živly.“

Predpoveď sa nikdy nemenila. Možno to boli jediné slová a vety, ktoré poznal, ktoré opakoval na svojej hrdzavej ťažnej lodi po dlhé roky.

„Můj starý, směšný námorník,“ zavzdychal rybár Fishi. „Doneste mu vodky, já plátím.“

6.

Zima bola dlhá, ako predpovedal starý námorník. Matka a otec sa konečne rozvedli, keď umrela jeho matka. Popol zveril Fishimu, aby ho rozprášil ďaleko od pobrežia, tak ako predtým popol Viliamovej matky. „Ty si služobník smrti. Každým chlpmom tou smrťou smrdíš.“

„To je lodná nafta,“ zaškeril sa Fishi, ale urnu si zobral a popol vysypal na more.

Matka odišla v apríli. Nechala Vande sadeničky muškátu a orchidey, takmer nové črepníky a vrece čiernej hlíny.

„Staraj sa o zimnú záhradku.“

Na jej miesto sa mala nastahovať Miranda. Už predtým s otcom spávala v spálni, ale už sa mala zabývať úplne.

Tesne pred sťahovaním sa pohádali a rozišli.

„Len ma ponižuješ,“ povedala mu posledný večer. Vanda sedela na verande pri malom lampáši s dvierkami a počula každé slovo.

O pár týždňov prišla do Rybkára skupina kadetov z akadémie, ktorí praxovali vo vojenskom prístave. Miranda zapletala Vandine vlasy do vrkočov v čalúnenom boxe a pozerala iba na jedného z nich. Mariňák mal hrubé ramená, úzke oči a po bokoch hlavy vyholené pásy. Cez jeho býčí krk sa tiahli tetované špirály.

Po pár úsmevoch vzal svoj krígel a presadol si k Mirande. Z vrecka maskáčovej vesty vytiahol lízanko pre Vandu.

„Zabil si veľa ľudí?“ opýtala sa, keď lízala.

„Odpaloval som pár skúšobných torpéd. Keby tam bola ponorka, umrelo by veľa ľudí, lenže toto bolo iba také skúšobné.“

Miranda ho vyzvala: „Povedz čosi o sebe.“

Mariňák pochádzal z juhu. Časť detstva strávil v diagnostáku, ale bol dobrý v športe a mal kontakty, takže sa dostal na akadémiu ozbrojených síl. V lete ho povýšia na poručíka.

Vanda si všimla, že rád hrýzol špáradlá. Oslintané triesky vyhodil do popolníka. Striedavo zazeral na Mirandinu upnutú košeľu s károm a jej pery s okrajmi rozmazanými od prikladania ťažkého kríglu.

„Tu hore je dosť chladno,“ povedala. „Niekedy tu ani nezakvitnú stromy.“

„Zvykám si.“ odpovedal. Vanda videla, že jej pod stolom masíruje kolená.

Miranda ho nechala o tri mesiace. Niektorí vraveli, že ju bil. Miranda tvrdila, že chalan je ešte mladý a sústredí sa na kariéru. Od zimy sa mal presunúť do základne v Tichomorí.

„Bolo nám dobre,“ zhodnotila koncom leta.

Mariňák u nej nechal čierne boxerky s potlačou červeného draka a dve otupené žiletky. Po jeho odchode do prístavu dorazil tanker, z ktorého vystúpil veľmi starý námorník. Povedal tie isté slová ako pred rokom.

8.

„Si mi jak dcéra,“ zhodnotil Fishi. Na deň trinástich narodenín vzal malú Vandu so sebou na Celeste.

Ráno bolo chladné a pobrežie sa strácalo v hmle, aj keď bolo blízko. Päťdesiat kilometrov za mestom boli pripravené vodné klieťky.

„Delfíny sú rodinne založení.“ Prehodil Vande cez ramená svoju vetrovku, aby jej bolo teplejšie. „Stačí, kedyš jedného poríšneš, a ostatní ti neutečou. Vidiš ten výčnelek?“

Tu jich naženeme a z mora spravíme krvavý strik.“

O hodinu sa hmla rozplynula. Vanda predstavenie sledovala z pobrežia spolu s obyvateľmi rybárskej osady. Vo vode sa brodili miestni muži, ktorých firma zamestnala na túto jednu fušku, a Fishiho banda vo firemných kombinézach. Párali ako krajčíri a narezané delfíny posúvali k brehu. Pena príboja zružovela, more ostalo celkom červené. Fishi na chlapov pokrikoval nadávky, keď sa mu zdalo, že sú pomalí. „Chcete tu byť do tmy?“

Keď skončili, pofajčil si po pás vo vode, nedopalok hodil do krvi a vyliezol na breh. Pobúchal hrdzavý zadok kamióna, ktorý chlapi naložili klzkými valcami delfínich tiel a motor naštartoval. Kamión sa pohol po kamenistej ceste a nasledovali ho ďalšie dva.

„Čo bude s dušami delfínov?“ spýtala sa ho Vanda, keď jedli v motoreste. „Nebudú sa chcieť ľudom pomstíť.“

„Vidno, že si vyrastala bez otce, kým on odstrílel ledovce. Hodne si si toho povymýšlela.“

Fishi si na vidličku naložil pastu z mletého mäsa. Očami stále blúdil k červenému moru za skalnatým pobrežím a mriežkovanými oknami. „Iba dneska sme vyčistili celou generaci delfínů, které žili v těchto vodách. A takových lovů já robím hodně. Kdyby ma mali pronasledovat šecky ty duše, už dávno sem utopený v hajzlové mise.“ Zamyslel sa. „Až otrčím pata, hoď jim moje telo do more, nech ma okusají jejich synové a cery.“

Vanda povedala: „Možno vtedy už žiadni delfíni žiť nebudú.“

„Druhy vymírajú,“ súhlasil Fishi.

9.

Otcova nová známosť nebola pekná a skvelá ako Miranda, ale otec vravel, že na neho neziape ako ona. Otec si potrpel na pokoj v domácnosti.

Blondínka sa nastahovala s dvoma tučnými psami. Nikdy neštekali a vyprázdňovali sa do piesku. Vanda do nich kopala, keď odpočívali pri krbe. Nehýbali sa, iba privierali oči. Museli byť polomŕtve.

„Následky havárie ropného vrtu sú rozsiahlejšie ako sa predpokladalo,“ hučal hlas z televízora. Otec natieral rybáciu pomazánku na chlieb a šálky plnil čajom. „Ropná škvrna sa rozšírila do zálivu a čoskoro zasiahne pobrežie.“

Vanda odmietla prvú spoločnú večeru. Stále sa na otca hnevila kvôli Mirande. Otec pokrčil ramenami, objal novú priateľku a zaspal. Vanda pozorovala jeho tvár osvetlenú obrázkami televízie a premýšľala, či ho aj táto jedna opustí, keď je to tak protivný chlap.

Na noc ušla do Fishiho garsónky. Kľúče vytiahla spod vysunutej dlažobnej kocky. Lahla si do postele, ktorá smrdela Fishim, olejom a smrťou. Skoro ráno sa vrátila do radového domčeka.

10.

Prvé krvácanie Vandu zastihlo nepripravenú. Miranda do nej vtisla chuchvalce vaty a priložila jej na brucho mrazené mäso.

„Mariňák sa vrátil,“ povedala.

Videla ho na tržnici. Musela do neho drgnúť, aby si ju všimol. Najprv ju nespoznal. Vyzeral strhane, starší o desať rokov. Žul žuvačku a obzeral sa poza chrbát. Zdalo sa, že má strach.

„Myslíš, že už zabil nejakých ľudí?“

„Možno. Je to jeho práca.“

11.

Keď ropná škvrna dorazila k pobrežiu a temne zafarbila vlny, aktivisti ostrihali svoje vlasy a vybehli k moru. Chumáče nasiaknuté ropou vyhodili do vedier.

Miranda poznala muža, ktorý vyrábala široké vlasové rohože na absorbovanie ropy. „Prispajte svojimi vlasmi!“

Miranda sa nechala ostrihávať večer na pláži. Vanda plakala, keď sa jej pramene zosunuli na zariasené obliaky.

„Aj ja chcem,“ povedala a muž, ktorý šiel vlasové rohože, jej jedným hladkým pohybom odstrihol vrkoč.

Keď sa Fishi vrátil z dvojtyždňovky, hrubou dlaňou prešiel po takmer holých hlavách.

„Pomáhame zachrániť naše more,“ vysvetlila Miranda.

Fishi povedal: „Žena by mala mať dlhá vlasy,“ a odišiel hrať šípky.

12.

Na jeseň sa veľmi starý námorník nevrátil do prístavu. Umrel na ropnom vrte a jeho synovia ho spálili na bárke.

13.

Blondínka so psami otca opustila. Rýchlo si našiel novú známosť a doviedol ju k Rybkárovi.

„Honia ma polárni démoni,“ varoval ju, kým malá Vanda zaspávala s hlavou na stole medzi medzi pokerovými žetónmi. „Budím sa s vankúšom mokrým od roztopeného ľadu.“

Fishi pred odchodom zaplatil, prešiel k stolu jej otca a stlačil mu rameno. „Že se nestydíš vláčiť sem své defky, před svojú dcéru! Aspoň keby ne před ní!“

„Odpáľ, Fishi,“ povedal mu otec, „Choď pojebať kosatku.“

Rybár Fishi zasalutoval a odišiel k vešiaku, aby si vzal vetrovku.

Viliam udrel Vandinho otca do nosa, do oka a pod rebrá, a bolo mu z toho dobre, ale Vandin otec mu údery vrátil. Viliam spadol na zem a stiahol so sebou tri krígle a stojan s podpivníkmi. Od dverí počul strýkov smiech.

„Dekeši,“ skonštatoval Fishi a zabuchol dvere.

14.

Dôležití ľudia z úradov rozhodli, že ropu v zálive treba podpáliť. V prístave bolo

naraz veľa nových lodí a po oblohe leteli vrtulníky, ktoré mali regulovať požiar.

Vanda vytiahla spod postele škatulu s výtvarnými potrebami a potiahla otcovi z garáže záhradnícke nožnice. „Potrebujem veľkého šarkana.“

S kreslením jej pomáhala Miranda a otcova nová frajerka. Volala sa Linda, nosila lakované melírové vlny a živila sa viazaním kytíc. Okrem kvetov aranžovala nábytok a záclony. Kvetovanými servítkami špeciálnym lepidlom polepila matkine biele črepníky. Nabilo natrela kuchynský stôl a stoličky, skrinky, dvere a okenné parapety, a tiež ich vyzdobila servítkovými kvetmi. Otec bol rád. „Tie krámy sú už staré a takto to aspoň nie je vidno.“

Linda zmenila úplne všetko. Pod vankúše povkladala levanduľové vrecúška, na stolíky umiestnila kvetované škatule plnené višňovými bonbónmi, na stojany vane a umývadla zátišia z mušlí, a na verandu zavesila zvonkohru s volavkami.

„To je krava,“ zhodnotila Miranda.

Vanda počkala, kým budú samé v dome, aby pripravila skúšobný let šarkana z terasy.

„Ty ho chceš,“ povedala pri pretláčaní šarkana cez balkónové dvere.

„Pozri sa, ako hrozne ťa vychoval,“ odpovedala Miranda a šarkana vyhodila do vzduchu. „Nezaslúži si žiadnu ženu, už vôbec nie mňa.“

„Aj tak ho chceš,“ šarkan sa zakliesnil medzi konáre záhradného gaštanu a Vanda opatrne potáhovala špagátom, aby ho uvoľnila. „Preto sa ti nepáčia Lindine servítky.“

„Budeš ho potrebovať dlhší,“ povedala Miranda o špagáte. „Ak chceš, aby dosiahol k požiaru.“

15.

Pred zotmením prišla na mólo jazzová kapela. Zvukári namontovali mikrofóny a bedne, dekoratéri rozvešali elektrické svetielka a červené lampióny. Dav zaplnil celé nábregie. Vietor od ohňa šuštal ako papier.

„To je nádhera, to ti povídám.“ Fishi si obliekol svoju najlepšiu košelu, takmer čistú s jedinou prepálenou dierkou od cigarety. S pokojným úsmevom uchlipkával pivo z plastového pohára a v očiach sa mu odrážali plamienky. „Neco takového nevidíš každý den.“

Keď sa oheň rozmnožil po celom zálive, skupina záchranárov prišla ľudí rozohnať.

„Zmiznite, alebo si aspoň dajte rúšky. Toto je nebezpečné. Dym sa môže obrátiť smerom k pobrežiu.“

Väčšina ľudí ostala. Pokým vietor dul k moru, Vanda pustila šarkana. Chcela, aby zhorel v zapálenom mori, ale tak ďaleko nemohol dočiahnuť. Nechala ho kymácať sa vo výške.

„Si už veľká na šarkany,“ povedal otec s Lindinou melírovou hlavou na ramene, „mal som ti to zakázať.“

Vanda by mohla povedať, že on jej nemá čo zakazovať, lebo nie je jej skutočný otec. Všetko na svete ju naučil Fishi.

„Prestaňte s plošným zabíjaním delfínov a kosatiek!“ Do prednej línie sa pretlačili

aktivisti s transparentami. „Zastavme fažbu na mori!“

Fishi sa potichu uchechtával.

„Na tvojom mieste by som sa nesmiel,“ šepol Vandin otec.

„Na mojom mieste by si se posral, kedyby si mal rozpárat delfína, čo spíva tu svou sladkou píseň a skáče ve vláčkách.“ Fishi zúžil oči a sám sebe prikývol. „Zabíjet je drina. Ale já to kurva umím.“

Vo vzduchu začínal byť cítiť dym. Viliam sa posadil na betónové schody do vody. Prstami čmáral po lámanom svetle na hladine.

16.

Do Rybkára v tú noc prišli kadeti. Doprevádzal ich nový kapitán, chalan, s ktorým kedysi chodila Miranda. Mariňáci prišli z hliadky pri požiari a smenu prenechali iným. Objednali celý kartón cigariet a dvadsať porcií žraločej polievky.

„Nemáte v ponuke aj dáke babenky?“

„Iba Mirandu, a malú Vandu,“ zasmial sa majiteľ. „Môžem vám zavolať do Krejzického, niekoho vám pošlú.“

„Jestli, tak až po polívce.“ Fishi sa prežehnal nad tanierom žemle s tatarákom. „Stolování musí mít svou úroveň.“

Pred polnocou prišli ženy v latexových čižmách. Najkrajšia sa volala Marzia, mala tmavú kožu a piercing pod jazykom. Ukazovala ho Vande pod stolovou lampou.

„Bolelo to?“

„Bolelo, ale cajch, borec mi zrobil aj kérku.“ Nadvihla trblietavý top a otočila sa. Na chrbte mala prekřížené pištole, zelené kaktusy a západ slnka. „Nevím presne čo to je, borec to videl v časopisu, nejaká reklama asi, takže cajch.“

Marzia bola farbosllepá. Kedysi strávila dva roky v apartmáne s červeným osvetlením. Keď vyšla von, nevedela rozoznať farby. „Ak mi dáš napísané zelené na červeném, ja to neprečítam. Svetlo a tmu umím, farby neumím.“

Vanda sa nepýtala, prečo v tom apartmáne žila dva roky a neodišla preč. Ktosi ju k tomu musel donútiť. Asi ten istý muž, ktorý jej zlámal nohy.

„Krívam, vidíš. Fabio, to on ma zriadil. Ale cajch, stále umím tancovať.“

Fúzatý kadet ju zozadu objal cez prsia a pozval do vojenského člna, ktorý kotvil neďaleko. „Kapitán mi dal kľúče.“

Mariňácky kapitán v tom čase zazeral do svojho piva v prázdnom boxe ďalej od ostatných. Miranda sa k nemu posadila a nechala ho, aby jej hladil krátké vlasy. Vandin otec zatiaľ stiahol niekoľko deci a za krajným stolom s tromi rozličnými kreslami z bazáru učil Lindu kartové hry. Vanda sa na nich pozerala, ale nudilo ju to. Otec zle vysvetľoval a Linda bola nechápavá.

„Fishi ti to lepšie vysvetlí,“ povedala. Otec ju za to švacoľ po líci.

Miranda a mariňácky kapitán si sadli tesne k sebe a šepkali. Otcove oči k nim občas zabľúdili. „Sústreď sa,“ vrčal na Lindu a škriabal nechťom po kartovom vejári, ale sám nedával pozor.

Linda sa opýtala: „Nemala by som ísť malú uložiť?“

„Veď ona už nie je malá.“ dušoval sa otec. „Ak chce ísť spať, nech sa ide uložiť sama.“

Vanda sa postavila a prešla k baru. Keď vyťahovala drobnáky z koženej kapsičky, zastavil ju kadet s jašteričími očami.

„Čo si dáš, ha? Na mňa.“

„Nanuk.“

Kadet potiahol z pokrčenej cigarety. „A nechceš mi pocmúľať môj nanuk?“

Vanda mu stúpila na nohu. Kadet pokrčil ramenami. Urobil grimasu rockerského vytrženia a začal tancovať, lebo vraj pustili jeho obľúbenú pieseň. Pridali sa ďalší kadeti.

Kapitán vytiahol Mirandu z boxu a zachytil sa jej okolo bokov v obruči hrubého opaska. Pobožkal ju na líce, na hrdlo, na rameno.

Vanda sa s nanukom vrátila do kúta s kreslami. Otec žmolil okraje starých kariet a špúlil pery. Nakoniec povedal: „Takto to nepôjde,“ a postavil sa.

Jeho päť zasiahla mariňáckeho kapitána nepripraveného.

Miranda vykričala. Kapitán sa podoprel o boxové sedadlo za sebou a druhou rukou zachytával krv z nosa. Kadeti prestali tancovať.

Otec sa trápne narovnal, zdvihol ukazovák a namieril ho na kapitána. „Ty o nej nič nevieš. Tak sa jej nechytaj.“

Muži sa zhŕkli okolo otca a skrčili ho do kolien. Ten s jašteričími očami mu uštedril pár buchátov do brucha. „A to ešte buď rád.“

Ozval sa hlas Marzie, ktorá sa vrátila od člnov. „Páni, cajch, kočka sa umí sama rozhodnúť.“

Otec sa doplazil k vešiaku. Stiahol z neho bundu, zapol sa a odkrýval do tmy.

17.

Ráno prišla pošta. Ťažko dýchajúci otec s narazeným rebrom rozvinul papier a prečítal ho na verande. „Mama je chorá.“

Vietor písal na cínové píšťaly Lindinej zvonkohry a zrkadlové volavky odrážali svetlo na otcovu tvár. V očiach zadržal to, čo mohlo byť slzami, odsťakal do garáže a kladivom pobúchal do kovovej skrine.

Po zbytok dňa vyležieval opicu. Linda pripravila maslové dolky s marhuľovým džemom a usadila sa k štrikovaniu ozdobnej dečky. Popoludní zaspala pri otcovi.

Večer obaja zavolali Vandu do obývačky. Sadli na gauč a chytili sa za ruky.

„Budeš mať bračeka,“ otcov hlas sa triasol, „alebo sestričku.“

Vanda po zotmení rozkopala všetky črepníky. Na verande roztrhala šarkana.

18.

Miranda sa posadila na obrubník a žuvačku nalepila na stojan nočnej lampy. Slzy rozotrela rukávom košele. „Zabila by som milión kosatiek. Tupým nožom z kuchyne.“

Napila sa z plechovky a na rozmazané oči nasadila slnečné okuliare.

19.

Viliama zobudil zvuk dupoty na krovných schodoch. Fishi sa už prespal a prišiel ho zavolať na raňajky.

„Jak to že spíš!“ Dvere sa s rachotom rozleteli. „Mazej dolu na snídane...co sú to za bordelové vúňe!“

Viliam rýchlo otvoril okno. Silný parfém razil z plachiet, hoci muž v obleku odišiel pred hodinou.

V nefajčiarskej jedálni Miranda rozložila keramické taniere a hrnce s čajom. Fishi otvoril noviny a diaľkovým ovládačom naladil ranné správy.

„To je hezké ráno,“ zívola, „cestou sem sme videli tvoji noční návštevu.“

Viliam skrčil tvár a vymýšľal, čo povedať. Fishi mával rukou. „Já vím, co si zač, klu-ku,“

prievan otvoril škripajúce okno a vpustil dnu morský vzduch a škrekot čajok. „já te znám, jó, či já te znám! A ty co se mračíš?“

Miranda sa oprela o okenný rám a vystrčila hlavu. Kontinentálny vietor jej rezal tvár, ale slnko svietilo a more bolo čisté. V správach vraveli, že hrozí ďalšia ropná havária.

Viliam Nádaskay

20 rokov, Nitra

A napísal teda niečo?

„Čo ešte prinesiem?“

Zdvorilá otázka pohľadnej čašníčky ostala visieť vo vzduchu, zmenila sa na obláčiky a postupne splynula s cigaretovým dymom, ktorý sa drzo a nezainteresovane tmolil z Jánových úst. Nenechal sa rušiť prízemnými problémami kaviarenskeho personálu (čo komu doniesť a čo najrýchlejšie – nevedel, čo si dá, a bolo mu jedno, kedy mu to donesú, kludne by tam sedel celý deň, vybavený iba cigaretami pre ruky a ústa a očami pre okoloidúce zjavenia). Dôsledne premeral pohľadom dievča, ktoré platilo pri kase, a hlavou mu preblesklo, že dnes mal zaplatiť nájom. Na chvíľu mu adrenalin prepichol nohy ihlami. Dievča platilo päťdesiateurovou bankovkou.

„Ešte dva deci.“

Čašníčka sa otočila a podgurážená tou neprirodzenou pauzou pred odpoveďou sa neisto vydala za pult. Dnes fahá smenu od rána. Ján s ňou trávil čas v jednom priestore už šesť hodín a celkom si na ňu zvykol. Teda na jej výzor – správanie treba v tomto prípade vynechať, keďže bol vystavený iba strojovému naučenému správaniu, avšak profesionálnemu – vedela sa odosobniť od svojho tela a byť iba peknou tvárou, ktorá podáva nápoje a inkasuje peniaze, usmiať sa na otravné dobrého zákazníka a dobre otravnému zákazníkovi nevraziť pero do oka. Pred očami sa mu vynárali obrazy spoločného života s ňou – podľa kartičky na obťahnutom tričku (dobrý trik) sa volala Simona – a blokovali výhľad na telá, ktoré on šikovne odosobňoval vo svojej hlave a predstavoval si s nimi všeličo, len nie spoločný život. V týchto absurdných, ale predsa ním vykonštruovaných obrazoch videl, že život by bol preňho jednoduchý, keby sa celý odohrával v kaviarni, v ktorej sa z personálu stávajú naprogramované chodiace reklamy a sluhovia. Na túto hru odmietal pristúpiť. Obrazy zmizli.

Práve, keď započal ďalšie kolo pominuteľného momentového fotografovania okolo-idúcich, mu na stôl dopadol tieň akejsi postavy. Normálne by si to nevšimol, ale keďže na ňom práve nemal pohár s vínom, celý jeho systém bol narušený a tým pádom si všimol už každé jeho ďalšie narušenie. A v jeho systéme nemá tieň na stole čo robiť. Bola to Táša, kolegyňa z práce, editorka, so psom.

„Čo ty tu? Nechcel si dnes písať?“ vyzvedala.

Vtedy si spomenul, prečo tam vlastne sedí od skorého rána.

„Nasávam inšpiráciu.“

Pravdou bolo, že iba nasával. Inšpirácia išla kdesi pomimo.

„Takže ak si teraz prisadnem a budeme sa zhovárať, je možné, že sa ten rozhovor objaví v nejakej poviedke?“ spýtala sa so smiechom.

„Nikdy nevieš.“

Sadla si, ale on si ju stihol premerať od hlavy až po zadok. Konieckoncov, dnes nič

iné ani nerobil, takže bol vo švungu. Premeriavanie mu dnes išlo. Pes si poslušne lahol vedľa nej.

„Keď si včera povedala, že príde s tebou tvoj malý chlpič, myslel som, že sa konečne zoznámim s Tónom,“ povedal, naschvál čo najdrzejšie, aby ju nahneval.

„Prestaň. Tóno je ešte v robote. Toto je Luther,“ predstavila mu psa, ktorý mu nevenoval žiadnu extra pozornosť, radšej sa zamerával na preňho dôležitejšiu činnosť, ktorou bolo lízanie intímnych partií. Úprimne mu závidel.

„Luther? Podľa ktorého?“

„Podľa Martina Luthera Kinga,“ povedala nadšene a Ján vytušil, že keď rýchlo nezasiahne začne mu o ňom básniť na niekoľko hodín. Tak sa preventívne ozval prvý on.

„To je ultimátna pocta, keď podľa teba nazvú psa.“ Hodila po ňom pohľad ako blitzkrieg, rýchly a ničivý. „Ja by som ho nazval Pes. Proste Pes. Veď aj tak nevie, že nejaké meno má, iba reaguje reflexne na naučený zvuk, ktorým je náhodou ľubovlné slovo podľa tvojho výberu, a ktoré ty nazývaš menom.“

„S touto logikou ho môžeš nazvať hocikým vulgarizmom,“ povedala, vidiac, že sa bude musieť podvoliť jeho podmanivo neštandardným myšlienkovým prúdeniam a výlevom.

„To áno, ale to je príliš odsudzujúce. Nevieš, či je pes debil alebo nie. Keď ho nazveš Pes, nič tým nepokaziš, lebo on je pes. A nemusíš sa báť, že sa ti bude s niekým pliesť. Nikto iný si takto psa nenazve.“

Konečne prišla čašníčka a víno s ňou. Ján pozoroval ako sa jej za vínnym pohárom skresľujú prsia lámaním svetla. Pes sa neprestával olizovať. Ján ho chápal.

Položila pohár s vínom a spýtala sa Táni, čo si dá. Ján vypol zvuk a zosilnil obraz. Keď už sa chystal spustiť pamäť na memorovanie obrazu čašníčky, prenikol mu do vnimania zvuk z ulice. Nieкто pred kaviarňou zúrivo trúbil a nadával.

„Len do toho, vypuť to,“ nenáročky vpadol Ján do rozhovoru čašníčky a Táni.

„To bude všetko,“ ukončila radšej rozhovor Táňa.

Čašníčka odkráčala. Obaja mlčali, kým sa dopotkýňala cez Jánov pohľad k pultu.

„Ani ja by som nepotreboval to meno, ktoré mám. Aj tak sa mi nepáči,“ pokračoval Ján v chrumkavom nakusnutom rozhovore. „Mňa ľudia málokedy volajú menom. Volajú ma hocikaj, len nie tak, ako to mám v rodnom liste. Zvyčajne Debil, Buzerant alebo Ten idiot s vínom v ruke. Mojim menom sú všetky možné vulgarizmy súčasnej i nesúčasnej slovenčiny a na ne reagujem skoro reflexne. Ako tuto tvoj bojovník za práva černochovo.“

Pes zdvihol hlavu a zdalo sa, že na chvíľu tomu uveril. Potom sa opäť sklonil.

Táňa nepočúvala. Sledovala, čo sa deje pri pulte. Nejaký chlap sa tam rozčuľoval, že mu naučtovali viac. Čašníčka Simona mu čosi hovorila, ale nebolo ju počuť cez exponenciálne zvyšujúci sa chlapov hlas. Ostávala pôvabne pokojná, v kontraste s viditeľnými žilami, ktoré tancovali chlapovi na krku. Tresol dľaňou po pulte, zaplatil, zasa tresol, preklial ju a odišiel.

„Už si začal pracovať na tom románe?“ spýtala sa zrazu zákerne Táňa.

Bola to krutá otázka, nie ako taká, ale Táňa vedela, že na to Ján nebude mať odpo-

ved' a bude iba rozprávať výhovorky a nezmysly. Ján sa rozhodol na túto provokáciu neodpovedať a chvíľu ju tajne nenávidieť. Predpokladal, že bude dobiedzať.

„No?“ naliehala.

Ján švihol na ňu pohľadom.

„Ešte som nezačal,“ vyhovoriť sa. Ako predpokladal.

Táňa sa usmiala popod kávové fúzy.

„Utri si pod nosom,“ povedal otrávene Ján. Nemal chuť sa o tom baviť, lebo tušil, že mu Táňa iba vyhodí na oči, že má veľké a vizionárske plány, ale reálne nič nespraví. Povedala mu to aj včera večer, keď odchádzal z redakcie. To ho tak vytočilo, že sa na ňu nahneval a rozhodol sa, že s ňou celý budúci týždeň neprehovorí.

„Ale no tak, to nemôžeš vydržať,“ tvrdila.

„Veď len počkaj, hneď zajtra pôjdem niekam von písať.“

„Prídem ťa skontrolovať. Kde budeš?“ dobiedzala provokačne.

Ján neodpovedal, iba si obliekol kabát (v poslednom čase pršali nielen jej neustále narážky, ale aj reálny dážď), vzal kľúče a bez slova odišiel. Tušil, že ho Táňa aj tak nájde.

„No tak, ja to nemyslím nijak zle,“ povedala s úškrnom, ktorý to dokazoval, a oholila si fúzy. „Ja sa ťa len snažím trochu posúriť, nech ťa to neprejde. Ako všetko ostatné,“ dodala varovne.

Ján mlčal a prenikal pohľadom do žien na ulici.

„Už si niečo napísal?“ opýtala sa krotkejšie, ale stále dobyvačne a s istou dávkou predstieraného nezájmu.

Ján potiahol z cigarety a vyfúkol dym pomiešaný s tou troškou detského hnevu, ktorý doňho vohnala. Rozmýšľal, ako jej odpovedať.

„Prišiel som načerpať nejakú inšpiráciu. Ľudia si myslia, že v kaviarni napíšeš pokojne celý román, ale to je blbosť. Nič sa tu nedeje, nechce sa mi, a do toho mi sem ešte vlezieš ty. Dnes nielenže nič nenapíšem, ale ešte aj budem ďalej od napísania hocičoho,“ vypustil napokon zo seba.

„Takže to nebude nič svetaborné? Žiadny Jána mládenca príhody a skúsenosti?“ žartovala.

Hneď si to predstavil. Keby mal napísať dielo s týmto aluzívnym názvom na základe dnešného dňa, bola by to príšerná nuda. Mizantropický editor (a neúspešný, ale ambiciózny spisovateľ) sedel v kaviarni, očumoval čašníčku, očumoval ženy na ulici, pripil sa vínom pridrahým na jeho aktuálny rozpočet, stretol svoju kolegyňu, ktorá po ňom nepríliš tajne túži, opil sa a nevedel, čo ďalej. Vrchol slovenského románu.

„Žiadny zázrak moderného slovenského románu alá Rozum od Slobodu?“ pokračovala v slovnom šteklení.

„To by som ťa musel párkrát zmlátiť a zabiť ti psa sekerou,“ poznamenal Ján.

Táňa sa zasmiala. Opäť prišla čašníčka a opäť sa zopakovala zdĺhavá procedúra s objednávaním vína. Keď to skončilo a čašníčka odišla tlačaná od chrčta Jánovým pohľadom, Táňa povedala:

„Mimochodom, zomrela Paulína,“ povedala akoby ledabolo, nech reč nestojí, ale bolo na nej vidno, že už hodnú chvíľu sa chystá na oznámenie tejto novinky, len vyčká-

vala na vhodný moment.

„Kto je Paulína?“ spýtal sa Ján s miernym prekvapením. Nevedel si spomenúť na nijakú Paulínu a zlakol sa, že už mu v takom mladom veku vynecháva pamäť. Zomrela mladá osoba, Táňa nezvykne starých ľudí volať krstným menom.

„Paulína P., pracovala u nás na účtovníckom a chodili ste spolu na strednú,“ vysvetlila neveriacky Táňa. Nemohla pochopiť, že si ju Ján nepamätá.

Ján si spomenul a z tváre mu zmizli aj tie chatrné zvyšky emócií, ktoré tam ostali. Táto správa mu premalovala tvár apatiou. Luther sa zamrivil.

„Paulína? To bola piča. Nevadí, mi že je mŕtva,“ povedal Ján v momente, keď k stolu dorazila čašníčka. Položila víno na stôl a pomalým neurčitým pohľadom sledovala Jánovu gestiku a mimiku.

„Takže... asi nebudeš chcieť ísť na pohreb. Vo štvrtok,“ povedala pomaly a opatrne Táňa.

„Ani trochu. Čo by som tam robil? Veď som ju dokopy nepoznal. Viem len to, čo som videl. Že bola tučná a otravná a že je teraz mŕtva. A to asi bežne príbuzní na pohrebe nechcú počuť,“ vravel Ján. „To, že bola taká by mi nevadilo, keby sa nesnažila v jednom kuse všetkých presvedčať, že je iná. Hrala sa na niečo, čo nebola. Stále si v nejakom šialenom sebaklame obliekala o dve čísla menšie šaty a nevidela pritom, ako jej prevísajú šunky. Stále sa sťažovala, že ju nikto nemá rád a že si všetci myslíme, že je otravná. To bolo otravné. Keby sa furt nesťažovala, nebola by otravná a minimálne ja by som ju nejako znášal. Raz na triednom výlete sa na mňa zavesila a za každú cenu mi chcela porozprávať, čo ju trápi.“

„Janko, ja viem, že som opitá, prepáč, ale ja vidím, že si jediný, komu na mne, vieš, záleží,“ tmolila slová v poloplači. Ján si potiahol bezstarostne z cigarety a labužnícky a naplno sa napil vodky. Podal jej fľašu a chcel vstať. Vtlačila ho naspäť na posteľ.

„Janko, ja vidím, že ty si iný. Ty ma počúvaš a, vieš, záleží ti na mne,“ splietala opito slová a vety do nesúrodých celkov so sínusoidnou intonáciou. Ján sedel a pokyvkával hlavou. Naklonila sa k nemu a pobozkala ho, na čo rezolútne vstal a napriek jej zúfalo sa krútiacim rukám vyšiel z izby. Nasledujúcu hodinu počuli všetci z izby len treskot, krik plač. Nik tam nevošiel.

Čo by len mohol povedať na pohrebe jej príbuzným. Že ich Paulínka bola na hlavu? Že po tom, čo ho tam psychicky a takmer aj fyzicky umučila, stiahla do izby Matúša R. a on sa vybláznil na jej zúfalo bezbrannom, emočne opitom a uplakanom tele?

Napil sa plným dúškom bieleho vína. Mľaskol.

„Povedala by som, že bola len citlivejšia ako ty, čo je pomerne ľahké byť,“ povedala vážne Táňa.

„Nepopieram. Byť citlivý je však podľa mňa choroba, rovnako ako byť vo všetkom úprimný ako v mojom prípade,“ argumentoval Ján.

Táňa mlčala a hľadela na Jána. On ten moralizujúci pohľad neznášal a chcel sa mu vyhnúť. Pozrel sa von oknom. Táňa stále nič nehovorila a Ján cítil ako ho prísne krája očami.

„Obesila sa,“ povedala napokon.

Janko, povedz, že ma ľúbiš, inak sa obesím. Prisahám, že to urobím.

„Tušil som to,“ povedal po krátkej pauze Ján štýlom skromného proroka.

„Tak prečo si nič nepovedal, ty chytrák?“ povedala drzo Táňa.

Ján neodpovedal. Rozmýšľal, prečo sa Paulína zabila. Ak by to bolo niečo zaujímavé a dramatické, bol by z toho dobrý román. Ale on poznal odpoveď, ktorá bola príliš triviálna a zároveň komplikovaná. V tejto téme už však radšej nepokračoval, lebo by Táňu úplne znechutil. Pokračoval v podvedomom hodnotení žien na ulici.

„Tak ja pôjdem. Chcem ešte stihnúť s Tónom nakúpiť,“ povedala po chvíli ticha Táňa a vstala. Jánovi začala v hlave hučať krv a pocítil účinok vína.

„V jej očiach som videl smrť. Preto som vtedy odišiel z tej izby. Nechcel som tam byť s mŕtvou. Cítil som, ako sa rozkladá. Každé jej slovo bolo ako molekula hnilobného smradu. V očiach som videl smrť, vysvetlil ti to neviem,“ hovoril Ján a s každým slovom cítil väčšiu bolesť hlavy.

„Niekedy nechápem, ako môžeš so sebou žiť, ty debil,“ povedala apaticky Táňa, odišla k pultu zaplatiť a vytratila sa aj s Lutherom do mesta. Ján ju ešte videl cez okno prechádzať cez cestu a sledoval, ako sa jej vo vetre bláznivo rozbieha vlasy na všetky strany ako demonštranti pri veľmi dôraznom policajnom zásahu. Vietor policajť, vlasy demonštranti. Šialená myšlienka.

Osamel. V hlave mu stále dunelo.

Janko, prečo ma týraš tým tichom? Čo som ti kedy urobila, že mi nechceš ani len pozrieť do očí?

Istý čas pozeral von oknom a nevnímal čas.

Zrazu precitol. Nedokázal sa už ani pozeráť na ženy na ulici. V hlave sa mu miešali vnemy a pocity ohľadne Táni a Paulíny. Odvrátil sa od okna a zahľadel sa do televízora, ktorý visel na stene, aby na chvíľu zahnal všetky myšlienky, ktoré mu do hlavy surovo a proti jeho vôli napchala Táňa. Okolo prešla čašníčka.

V televízore išli správy.

„Striekačky na detskom ihrisku – to nie je hrozba, to je realita na bratislavskom sídlisku,“ hlásal moderne upravený moderátor dramatickým hlasom. Ján videl, že sa moderátor premáha, aby pôsobil čo najempatickejšie a čo najserdcervúcejšie, lebo presne tak to divák chcel. Na obrazovke sa objavila nejaká dievčina, popisok hlásal, že je členka občianskeho združenia pre pomoc závislákovi. Vstúpila doňho zúrivosť a zároveň očarenie. Hľadel na to dievča a nemohol odtrhnúť z neho oči. Reportáž skončila. Opäť si naplno uvedomil bolesť hlavy.

Prišla čašníčka a objednal si ďalšie. Hľadel na ňu a chcel jej vidieť do hĺbky očí, čo tam uvidí. Pozrela sa naňho a za tú chvíľu zbadal, že sa niet čoho báť. Rozhodol sa ostať do záverečnej.

Dnes teda neprišla inšpirácia a nič nenapísal. Zase raz len potvrdil Táni, že patrí medzi tých, čo si robia veľké plány, ale nikdy ich nerealizujú. Nahnevalo ho to a želel si, aby tu teraz Táňa bola a aby jej mohol povedať, ako sa mylí, a vyvrátiť jej tieto domnienky prázdnyimi filozofickými argumentami. Hnevalo ho aj to, že sám sa do písania tlačí, aj keď vie, že to nedokáže a že ho to ani veľmi nebaví.

Čašníčka mu priniesla víno. Pozdravil ju plastickým úsmevom, neprirodzene sa vá-lajúcim na jeho inak apatickej alebo hnevlivej tvári. Usmiala sa naspäť, čo len potvrdilo jeho teóriu o mechanizácii kaviarenskeho personálu.

„Slečna, vy dnes faháte dvanástku?“ spýtal sa tak uvedomelo, ako to len šlo po všetkých tých vínach.

Pozitívna odpoveď. Opäť si ju premeral.

„A smiem vás odprevadiť domov?“ spýtal sa rozhodne, neberúc do úvahy, čo všet-ko dnes videla a počula. Negatívna odpoveď.

„A smiem vám aspoň robiť spoločnosť, kým úplne nezavriete?“ pýtal sa ďalej.

Negatívna odpoveď.

„A smiem aspoň zaplatiť?“ povedal už nezaujato.

Simona už mala v ruke nachystaný blok, čo Jána utvrdilo v tom, že sa bude zatvárať. Vytiahol z peňaženky peniaze, ktoré odložil nabok na nájomné. Chvíľu mrvil bankovku v ruke a váhal. Čašníčka mu ju zobrala z ruky a začala rátať peniaze na výdaj.

„Ďakujem, že ste ma zbavili tej dilemy,“ povedal Ján a mocne sa napil vína. Vytiahol cigaretu z tepla krabičky a navrátil jej teplo, tentokrát ľudské, keď si ju zastrčil do úst. V hlave mu ešte divokejšie búšila krv. Na stôl pred neho s cinkaním dopadli vydané pe-niaze (vydávajú sa za človeka a sú s ním šťastne až do smrti – niekedy aj po). V ušiach mu zarezovali – cink, cink, cink. Búšenie krvi bolo silnejšie. Paulína búšila na steny izby a okolo nej tiekla krv.

Ján vstal, držiac nedopitý pohár v pomaly ochabujúcej dlani. Zapotácal sa a zhodil stoličku s rachotom, ktorý na moment znásobil bolesť hlavy na nevydržanie.

„Zaplatil ten idiot s vínom v ruke?“ začul tichý šepot smerom od kasy.

Prešiel popri pulte a položil naň zabudnutý pohár a potvrdil, že zaplatil, čo spôso-bilo, že sa druhá čašníčka zapýrila, lebo si myslela, že ju nepočuje. Vykročil k dverám. Za celé tie roky úplne na Paulínu zabudol medzi masami iných žien. Krajších, normál-nejších.

Janko! Janko! Kam ideš, ty buzerant!

Búšenie sa znásobovalo. Nik tam nevošiel.

Dnes rozhodne zase nič nenapísal.

JAŠÍKOVE KYSUCE 2014

Zborník vybraných súťažných prác účastníkov 46. ročníka
Celoslovenskej literárnej súťaže mladých prozaikov

Texty uvedené v zborníku neprešli jazykovou úpravou

Vydala: Kysucká knižnica v Čadci v zriaďovateľskej pôsobnosti
Žilinského samosprávneho kraja
Zodp. redaktorka: PhDr. Janka Bírová,
poverená vedením Kysuckej knižnice v Čadci
Zostavovateľka: Viera Višňáková, Lívia Mikovčáková
Tlač: Mgr. Milan Vakula, Kysucká tlačiareň
Náklad: 100 ks

ISBN 978-80-88708-41-4
EAN 9788088708414

S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

